

ഫരിഷ്കറൻ

25

Pandit: K. Vasudevan Moosed

**Sreekrishna Leelakal, Sreekrishna Dootbe,
Meppathur Battadiri,
Sahithya Kousthubham Etc., Etc.**

The Saras

The Saraswathi Vilasam Book Depot,
TRICHUR.

Pr
37

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ.

ഗ്രന്ഥകർത്താ:

വണ്ഡിതർ - കെ. വാസുദേവൻ മൂസ്സത്.

പ്രസാധകൻ

എൻ. വെങ്കടേശ്വരൻ നമ്പൂയർ.

1100

മന്നം വെട്ടിപ്പ.

PRINTED AT
THE MANGALODAYAM PRESS,
TRICHUR.

Price Annas 9.]

[വില 9 അന്ന.

എൻ. വെങ്കടേശ്വരൻ നമ്പൂയർ പ്രസാധകൻ ഇതാകുന്നു.

6/9/93
Mangalodayam Press
Trichur

മുഖവുര.

“ഫരിശ്യന്മാർ” എന്നു പേരായ ഈ ചെറുപുസ്തകം സാക്ഷാൽ ഫരിശ്യന്മാരുടെയും മറ്റും സംക്ഷിപ്തമായ ഒരു ചരിത്രമാകുന്നു. പുരാണങ്ങൾ, കിട്ടിപ്പാട്ടുകൾ, തുർജ്ജിപ്പാട്ടുകൾ മുതലായവയെ ആധാരമാക്കിയും, എന്നാൽ അവയിലൊന്നിനെയും അന്തേനിലയിൽ അനുകരിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ഇതിലെ കഥകൾ സംഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഫരിശ്യന്മാർ കഥ കാരാ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാരാ പ്രകാരമായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. അതുകൊണ്ടാണ് ഒരു ഗ്രന്ഥത്തെയും ‘അപ്പടി’ എടുക്കാതിരുന്നത്.

“സത്യം അറിയാൻ പരമ ധർമ്മം”, “സത്യം ഇയതി നാറ്റം” എന്നു തുടങ്ങിയ അഭിപ്രായവചനങ്ങളാൽ സിദ്ധമായ പ്രകാരം സത്യം എന്ന ധർമ്മത്തിന്നു മറ്റുള്ള സർവ്വധർമ്മങ്ങളെക്കാൾ ഉത്തമമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതിയാണ് ഫരിശ്യന്മാർ കഥയിൽ നിന്നു പഠിക്കുവാനുള്ളത്. വിശ്വാസികളുടെ മായാപ്രയോഗങ്ങൾനിമിത്തം ദുസ്സഹങ്ങളായ നിരവധി ദുഃഖങ്ങൾ ഫരിശ്യന്മാർ അനുഭവിച്ചത് സത്യധർമ്മത്തിന്റെ രക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിയാണ്. ആ ദുഃഖാനുഭവങ്ങൾകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് അവസരത്തിൽ പൂർണ്ണമായിട്ടായ ഈശ്വരപ്രീതിയും സുഖവും മാനുഷപദവിയും സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടു എന്നോടത്തുകൾ വന്നാലും സത്യത്തെ കൈവിടരുതെന്നാണ് ഈ കഥയിൽനിന്നു പഠിക്കുവാനുള്ള വലിയ പാഠം.

ഈ പുസ്തകം പണ്ഡിതപരമാർത്ഥം ഉത്തരവാലയ വായിച്ചുഗ്രഹിക്കുവാനാവുകയില്ലെന്നതെന്നു വിചാരിച്ച് ഏറ്റവും ലളിതമായ ഭാഷയാണിതിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത്. വായിക്കുന്നവരുടെ മനസ്സെയും കഥാഭാഗങ്ങളുടെ തന്മയത്വത്തെയും ഉദ്ദേശിച്ച് ഇതിൽ സന്ദർഭാനുസരണ പല പദ്യങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ മിക്കതും കിളിപ്പാട്ടുകൾ മുതലായവയിൽ റിന്നു എടുത്തു ചേർത്തവയാണ്. ചിലതു ഗ്രന്ഥകർതാവ് സ്വന്തമായി എഴുതിച്ചേർത്തവയുമാകുന്നു.

കേരളീയരുടെ സ്വഭാവശുദ്ധതയെയും ഉത്തേജിപ്പിക്കുവാനും, അവർ സമ്പ്രദിക്കുന്ന സഭാചാരധർമ്മത്തെയും ഉണ്ടാക്കുവാനും ഈ കൃതി കാച്ചുകിലും ഉപകരിക്കുമാറാകട്ടേ എന്ന പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി ഇതിനെ സമ്മാനം മേൽ സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്ന്

തൃശ്ശിവപേരൂർ.

14-8-100

}

പ്രസാധകൻ.

വിഷയസൂചിക

1-ാം അദ്ധ്യായം. 1—11 ഭാഗങ്ങൾ.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജ്യഭരണം (1) ദൈവദൂത (2) രാഷ്ട്രീയത-
വിശ്വാസികളുടെ അതിർ വരും (3) വിശ്വാസികളുടെ കാര്യം (4).

2-ാം അദ്ധ്യായം. 12—22 ഭാഗങ്ങൾ.

വിശ്വാസികളുടെ ആത്മീയത (1) വിശ്വാസികളുടെ മനസ്സ്
പ്രകാശമാക്കൽ (2) വിശ്വാസികളുടെ വർദ്ധന (3).

3-ാം അദ്ധ്യായം. 23—36 ഭാഗങ്ങൾ.

അന്ത്യരംഭം (1) ഗണപതിപ്രസാദം (2) ബ്രഹ്മാവിനോടു
വെച്ചുള്ള പ്രാർത്ഥന (3) വിശ്വാസികളുടെ (4) ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ നയം
(5) അന്ത്യരംഭം (6) ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സ്വഭാവം (7).

4-ാം അദ്ധ്യായം. 37—53 ഭാഗങ്ങൾ.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജാവിനോടു (1) വിശ്വാസികളുടെ ഹരിശ്ചന്ദ്ര-
ന്ദ്ര (2) രാജ്യഭരണം (3) ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കാര്യഭാരം (4).

5-ാം അദ്ധ്യായം. 54—69 ഭാഗങ്ങൾ.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ നാള (1) വിഷയം വിശ്വാസികളുടെ—
കുട്ടി അയച്ചപ്പോൾ (2) സത്യത്തിൽ ഉള്ള വേദം (3) കർമ്മം ക-
ഷ്ടം (4) ഉത്തരം ഹരിശ്ചന്ദ്രന്ദ്ര (5) മായാവർണ്ണം (6)
ഭക്തി (7) പിന്നെയും വിശ്വാസികളുടെ (8) കർമ്മവും അതിൽ
നിന്നു കൈപ്പറ്റലും (9).

6-ാം അദ്ധ്യായം. 70—84 ഭാഗങ്ങൾ.

കാഷ്ടം (1) കർമ്മം വിട്ടാൽ ആത്മീയത (2) കർമ്മ-
പ്രകാരം വിരമം (3) ഉത്തരം ബ്രഹ്മാവിനോടു (4) ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ

ഭാഗ്യം (1) ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ മുദ്രയോടൊത്ത് (5) സത്യകീർത്തി മുദ്രയോടൊത്ത് വന്നത് (6).

7-ാം അദ്ധ്യായം. 85—100 ഭാഗങ്ങൾ.

ചന്ദ്രകന്തിയുടെ ഭാഗ്യം (1) ചന്ദ്രകന്തിയുടെ സർപ്പം കടിച്ചത് (2) മുദ്രയോടൊത്ത് വന്നത് (3) ചന്ദ്രകന്തിയുടെ സർപ്പം കടിച്ചത് (4) ചന്ദ്രകന്തിയുടെ വയറിൽ (5).

8-ാം അദ്ധ്യായം. 101—112 ഭാഗങ്ങൾ.

ഭവാനിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം (1) വിഷ്ണുവിന്റെ അംഗം (2) ചന്ദ്രകന്തിയുടെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ മുദ്രയോടൊത്ത് (3) ഭവാനിയുടെ മുദ്രയോടൊത്ത് (4) ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സർപ്പം (5) ചന്ദ്രകന്തിയുടെ മുദ്രയോടൊത്ത് (6) വിഷ്ണുവിന്റെ അംഗം (7) ഭവാനിയുടെ മുദ്രയോടൊത്ത് (8) മുദ്രയോടൊത്ത് (9) മുദ്രയോടൊത്ത് (10) ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ മുദ്രയോടൊത്ത് (11).

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ.

ഒന്നാമദ്ധ്യായം.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജ്യഭരണം.

പണ്ട് ത്രേതായുഗത്തിൽ, പരിശുദ്ധവും സുപ്രസിദ്ധമായ സൂര്യവംശത്തിൽ, ത്രിശങ്ക മഹാരാജാവിന്റെ പുത്രനായി, ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ എന്നൊരു രാജ്യം ഉണ്ടായി. അദ്ദേഹം കോസലരാജ്യത്തിലെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ അയോദ്ധ്യാനഗരത്തിൽ രാജാക്കൊണ്ട് രാജ്യം പരിപാലനം നടത്തി. അദ്ദേഹം മനോധർമ്മപുത്രിയായ * ചന്ദ്രമതി എന്നു പേരായ സുതീരതന്ത്രയുഗം വിവാഹം ചെയ്തു. ഈ സുതീരയുഗം പാർവ്വതീയ രാമശാസ്താജനക വംശജനായി ചില അനുജന്മാരുമായി സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. ചന്ദ്രമതി പാകപ്പെടുന്ന ഭക്ഷ്യവേനാലികൾ ആദ്യത്തെ മുമ്പായിരിക്കുമ്പോൾ, അവളുടെ കണ്ണത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള “ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ” മണ്ണാലിവാഴികൾ മറ്റൊരു കാര്യം സാധിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രധാനമായിട്ടുള്ള വർഗ്ഗത്തിൽ. ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഉത്തരമെന്തിനായി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പേരിട്ടതാണ്. എന്നു പേരായ ഒരു പുത്രനായി അ

* 1. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജ്യം “കൈകയ്യ” എന്നും പുത്രൻ “ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ” എന്നും പേരുണ്ട്. ഇതിനെക്കുറിച്ച് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിൽ കാണാം.

നന്ദപുരം എന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നും ഈ കോട്ടാപുത്രന്മാരോടും, സത്യകീർത്തി എന്ന മന്ത്രിയോടും കൂടി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്തു വന്നു.

ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ പ്രാചീനകാലത്തുണ്ടായിരുന്ന രാജാക്കന്മാർ സാധാരണയായി സത്യവർമ്മികളിൽ ഏറ്റവും കേൾവിപ്പെട്ടവരായിരുന്നു. എന്നാൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പേര് ആവക ഗുണങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം ഉദാഹരിക്കാവുന്നതാണ്. സത്യവർമ്മരിൽ വെച്ച് അദ്ദേഹം സരണായ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ സത്യത്തിന്നു ഒരു കാരുണ്യപൂർവ്വകനായിരുന്നു.

“സത്യസന്ധതപരമേന്ദ്രേ

സർവ്വകർമ്മവിതീർത്ഥം

സത്യം കർമ്മകൊക്കവേസൗഖ്യം

വർണ്ണശ്രീഹരിശ്ചന്ദ്രൻ”

ഏന്ന് ഒരു കവി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ ഒട്ടും അതിശയോക്തിയില്ല. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പവിത്രമായ ചരിത്രം നമ്മുടെ കാവ്യനാടകാദിയായ സാഹിത്യത്തിലും പേരവ്യോസപ്രണിതമായ പുരാണത്തിലും മാത്രമല്ല, വേദത്തിൽ കൂടിയും വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

വർണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങളിൽ വളരെ നിഷ്ഠയുള്ള ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ നരദവർണിയന്നു കാഴ്ചയ്ക്കു ജനങ്ങൾക്കു ദാരിദ്ര്യം, ദോഗ്ദം, അകാലമരണം മുതലായ അനർത്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണഗുണം നിമിത്തം,

“കവചമില്ലാകലാമില്ലാ
 കല്പഞ്ചമതികളെങ്ങുമില്ലാ
 വികടമില്ലാവിശാമില്ലാ
 വികൃത്തിനികൃതിവിധമതില്ലാ
 അധനനില്ലാഅധമനില്ലാ
 അധികനോടകലാമില്ലാ
 ആധിയില്ലാവ്യാധിയില്ലാ
 അംശവിശേഷമതില്ലാ”

ഭേദസഭ.

ഇങ്ങിനെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ധർമ്മനിഷ്ഠനായൊരു രാജ്യം വാഴുന്ന കാലത്തു, കൈദിവസം മഹാഭയഭാവത്താലായ വസിയോൻ, വിശ്വാമിത്രൻ എന്ന രണ്ടു മാർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാർ സ്വർഗ്ഗലോകചക്രവർത്തിയായ ഭേദവന്ദ്രന്റെ സുധർമ്മ എന്ന സഭയിൽ ചെല്ലുകയുണ്ടായി.

ഇന്ദ്രാദിഭേദന്മാർ പുരക, സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, അശ്വവസുകൾ, അശ്വിനീഭേദന്മാർ, സിദ്ധന്മാർ, സരസ്വന്മാർ, വിദ്യാധരന്മാർ, കിന്നരന്മാർ, എണിവരം പൃഥ്വന്മാരും, വിശിഷ്ടന്മാരുമായ അനേകം മഹർഷികാര്യം ആ സഭയിൽ നന്നിഹിതന്മാരായിരുന്നു. ഈ സഭയിൽ വെച്ച് പല കാര്യങ്ങളുല്പാദിച്ചും സംഭവങ്ങളുണ്ടായ കൂട്ടത്തിൽ ഭൂമിയിലെ പ്രജകളായ മനുഷ്യരുടെ യോഗ്യങ്ങളുല്പാദിച്ചും പ്രസംഗം ഉണ്ടായി. അപ്പോൾ ഭേദവന്ദ്രൻ ചൊല്ലി: —“ഹേ മഹാശയന്മാരാ

യ മുനിപുംഗവന്മാരേ, ഇന്നു ദൈവന്മാരുടെ ദർശനംകൊണ്ട് ഞാൻ ഏറ്റവും നൂതനമായി വോദനമാരായ മഹാത്മാരുടെ ദർശനം ദാഗ്ദ്ധ്യംകൊണ്ട് കാത്രമേ സുഖമർക്കുകയുള്ളൂ. ഇന്നത്തെ മഹാദാഗ്ദ്ധ്യത്തിൽ ഞാൻ തന്നെത്താൻ അഭിമാനിക്കുന്നുണ്ട്. ഏതാൽ ത്രിപലകചാരികളും ത്രികാവചലികളുമായ ഭവാനാവാദ ഐവിജ്ഞായ സംശയം ചോദിക്കാറുണ്ട്. അതു മഹാത്മാമല്ല. ദ്രുതാകത്തിൽ ഇപ്പോഴുള്ള വിവരം കനം അറിയുന്നില്ല. ഹിംസ, അസത്വം, ചതി മുതലായ അധർമ്മങ്ങൾക്കു വരംവദനാകാരണമുള്ളവരും, വേദോന്യാധിനിപുണരും, കീർത്തിക്കുന്നവരായി ശാസ്ത്രാന്തപ്രകാരം മാജുക്കാരും നടത്തുന്നത് എന്തുമാവാൻ ഇപ്പോൾ പ്രതിപിച്ഛിച്ച് ഇതാണ് എന്റെ സംശയം. ഈ സംശയം തീർത്തുകൊടുക്കുവാൻ പ്രാർത്ഥിക്കട്ടെ അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു.”

ഇപ്രകാരമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ ചോദ്യത്തിനു വസിഷ്ഠമഹർഷി മറുപടി പറഞ്ഞു: -“ഹേ സ്വർഗ്ഗലോകവാലകനായ ഇന്ദ്രാ, നിങ്ങളനു പറഞ്ഞതുചോദിച്ചുള്ള ഇന്നത്തെക്കാഴ്ചകളിൽ ഒരു രാജാവ് ഇപ്പോൾ ദ്രുതാകത്തിൽ രാജ്യം വാഴുന്നുണ്ട്. അതു സൂര്യഃശോഭകാരൂതനും അന്യമാജുധിപതിയുമായ ഹരിശ്ചന്ദ്രനാകുന്നു. സതീത്തായ ചന്ദ്രമതിയെ ധർമ്മപതിയാക്കി ധർമ്മിഷ്ഠന്മാരുടെ രാജ്യംവരിവരലിക്കുന്ന ഹമിശ്ശാദ്ദീൻ ഏറ്റവും ബുദ്ധിമുട്ടനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും വേദപാര

ഗുരു കീർത്തിയാനും സത്യദാനാമിതെവെച്ച് നാമത്ര സരണമാകുന്നു സർവ്വജ്ഞനും തികഞ്ഞ ഹരിശ്വരനായ സമനായി കരൊരാളിപ്പൂ. ഹരിശ്വരന്റെ മേണമുണക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രജകൾ ധർമ്മത്തിൽനിന്നും ലോഭംലോഭം തെറ്റിപ്പോകുന്നില്ല. സമ്പത്ത്, വീര്യം മുതലായവ ഭൂതം ഗർഭിച്ചുനന്നുള്ളകൾ ലാപ്തം ഭൂമിയിലില്ല. അതുകൊണ്ട് കലഹവും യുദ്ധവും ഏവിയടയും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ആകയാൽ യുദ്ധത്തിൽ ദോഷശ്യാഗം വെച്ച് വീരസ്ഥിതം നോട്ടവാൻ ആർക്കും ഇടയാകുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, പക്ഷേ, അങ്ങനെ ഭൂമിയിലെ വാത്സകൾ അറിവാൻ സാധിക്കാത്തത്."

വസിഷ്ഠനും വിശ്വപാതിത്രനും തമ്മിൽ വാദം.

വസിഷ്ഠന്റെ മറുപടി കേട്ടപ്പോൾ സമവാസികളെല്ലാം സാന്നിദ്ധ്യം. എന്നാൽ അവിടെ കൂടിയിരുന്ന രാജാക്കന്മാരും ജനവാക്കും ഭട്ടം രാസിച്ചില്ല. അതു ഗാഢിപുത്രനായ വിശ്വപാതിത്രനായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയും കർമ്മകൊണ്ട് പ്രാപ്തമായിത്തീർന്ന് അതിനനുസരണമായ തപസ്സിന്റെ പ്രദാനംകൊണ്ട് ലോകത്തെക്കൊണ്ടും അറവയി കാഴ്ചക്കൾ സാധിച്ചിട്ടുള്ള വിശ്വപാതിത്രനും തപസ്സുതലം വസിഷ്ഠനുമായിത്തോട്ടു വന്നുവന്ന സമാമനായിരുന്നു. ഇതു കൂടാതെ, ഹരിശ്വരൻ ഇന്നല്ലേതെന്നു കട്ടിയുടെ കയ്യത്തിൽ തന്റെ ഉപദേശത്തെ സ്വീകരിക്കാതിരുന്ന ആ

ഉറക്കത്താൽ അദ്ദേഹത്തോടും വിശ്വാമിത്രനും വിരോധ
 മൂണ്ടാക്കിത്തന്നു. വസീഷ്ഠൻ വിചാരിക്കുന്നതിനും പറ
 യുന്നതിനും എതിരായിട്ടല്ലാതെ വിശ്വാമിത്രൻ ഒരു കർ
 ത്വത്തിലും വിചാരിക്കുകയോ പറയുകയോ ചെയ്തുകിട്ടി. ത
 വസ്സുകൾക്കുണ്ടു എന്തുകർത്തുവും സാധിക്കാതെത്തന്നു ഗർഭം
 നിമിത്തം വിശ്വാമിത്രൻ വസീഷ്ഠനെ ലേശംപോലും ഉ
 ട്ടാക്കുകയുണ്ടില്ല. വർഷാണെങ്കിൽ ഇല്ലാത്തതുണ്ടാക്കുവാ
 ന്നും ഉള്ളതു ഇല്ലാതാക്കുന്നതും തന്നെ ശക്തിയുള്ളതുമാണ്.
 താൻ വിടിച്ച കർത്തവ്യമുള്ള വാശിയും അതു സാധി
 ക്കുന്നതിൽ എതിരായിട്ടുള്ളവരുടെ നേരെയുള്ള ശൂണ്യ
 യും വിശ്വാമിത്രന്റെ സ്വഭാവത്തിൽ പ്രകൃതകം പര
 മേഷ്ഠന്റെ സംഗതികളാകുന്നു. ഇങ്ങിനെതല്ലാമി
 റിക്കുറ വിശ്വാമിത്രൻ വസീഷ്ഠന്റെ വാക്കുകൾക്കുപോലും
 വല്ലാതെ കേൾവിച്ചുവശ്ശരി. കണ്ണുചുവത്തി, പല്ലുക
 ടിച്ച്, പുറകും വളച്ച്, കരണനാവക ഭയംഭയംഭയം
 നെ ആകൃതിയോടുകൂടിച്ചുരഞ്ഞ വിശ്വാമിത്രൻ പത്തു
 സ്വർണത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—“കൊള്ളാം! വസീ
 ഷ്ഠന്റെ ശിഷ്യവത്സല്യം പ്രശംസനീയം തന്നെ! സൂ
 ര്യവംശത്തിലെ കലാമുഖമായ വസീഷ്ഠൻ ഇത്രയല്ല, ഇ
 തിലല്ലാവും പറയുവാൻ കടപ്പെട്ടവനാണ്. എന്നാൽ
 ഹമിഷ്വരനാല്പരരി ഇദ്ദേഹം പറഞ്ഞതിൽ തെല്ലുപോ
 ലും പരോപമില്ല. ഹമിഷ്വരനെ സാധാരണക്കാര
 നായ ഒരു രാജാവെത്തല്ലാതെ അതിൽ കവിത്ത നില
 യിൽ കരിക്കലും പറയുവാൻ പാടില്ല. സാമർത്ഥ്യം

കുറേ വേണ്ടി അസത്യവും വഞ്ചനയും പ്രവർത്തിക്കുന്നതു കൂടിയില്ലെന്ന് എല്ലാ രാജാക്കന്മാർക്കും ഇടയിൽ പതിവാണ്. വാസ്തവവിരുദ്ധമായ വാസ്തവത്തെ അവർ 'രാജനീതി' എന്ന കവചംകൊണ്ടു മൂടുന്നു. ശാസ്ത്രപ്രകാരം അധർമ്മമായിട്ടുള്ള അനേകകാര്യങ്ങൾ അവരുടെ രാജനീതിയനുസരിച്ച് ധർമ്മമായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. രാജാക്കന്മാർ പരമേശ്വരൻ ഇരവക കർമ്മങ്ങൾ ഹരിശ്ചന്ദ്രനും ഉൾപ്പെടെ. മറ്റുള്ളവരോട് അനുയോജ്യപ്പെടുത്തിയാൽ ഇവക അധർമ്മങ്ങൾ ഹരിശ്ചന്ദ്രനിൽ കുറച്ച് അധികം കാണുകയും അല്ലാതെ മറ്റും പറഞ്ഞുകാണുകയില്ല. ഇരവക ഭോഷണത്തെ തീരെ മറച്ചുവെച്ച് ഈ മഹാസഭയിൽ നില്ക്കുന്ന പ്രസിദ്ധവാൻ വസിഷ്ഠൻ വൈകുണ്ഠപ്പട്ടത്തിൽ ആയത്യാകാണെന്ന് എന്തിനോ തോന്നുന്നതിന്."

വസിഷ്ഠൻ—ശാന്തം പാപം ഇരിക്കുന്നതും കേൾക്കേണ്ടതില്ല. "സത്യം സത്യം സത്യം" എന്നു വിചാരിച്ചും ആ ധർമ്മം ലോകപാലം തൊറിക്കാതെ പ്രവർത്തിച്ചും വരുന്ന ധർമ്മികൾക്കുമാണിതരായ ഹരിശ്ചന്ദ്രനിൽ പൂജാദായം ആരോഹിച്ച വിചാരമിത്രമെല്ലാം അശ്ചര്യത്തോടുകൂടിയും വ്യസനമാണെന്ന് എന്തിനോ തോന്നുന്നതിന്. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ സത്യസന്ധനായിട്ട് വെച്ച് അത്യാസനമാണെന്നുള്ളതിലേക്കു ആദിത്യചന്ദ്രാദികളായവർ തന്നെ സാക്ഷികളാണെന്ന്. മേൽ, ആവത്തു മുതലായവ സംഭവിക്കുമ്പോൾ പാപം

ത്രേനയും വേദവെളിച്ചവർ ഇങ്ങിനെ “കശഖിത” ഭൂത
 ണിയെൽ വലിയ പേരുകൾക്കുണ്ട് കാരണമെന്തെന്ന്
 ഭാഗ്യവിലർ. ഈ അർത്ഥത്തിൽ തന്നെ തീർത്തത്
 ഈ ദൈവസമുദായം വെച്ചു വേണോ? എന്ന് ഇനി
 ചിലർ ഇങ്ങിനെ ചോദിക്കുന്നത് കാരണം വിധത്തിൽ
 “പിറുപ്പിട്ടുതന്നെ കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ നമ്മുടെ
 നായ നമ്മുടെയ്ക്കിടയിൽ അതിപ്രായപ്പെട്ടു. “വസി
 യൻ സാക്ഷാൽ പരമേശ്വരിയായ പ്രഭാവത്തിലൂടെ പുത്ര
 നാണ്, കാരം അർത്ഥമാണ്, ശാസ്ത്രമാണ്, അദ്ദേ
 ങ്ങൾ അസത്യം പറയുകയോ? ഒരിക്കലുമില്ല. വിശ്വാസി
 ത്രാണത്തിൽ തപസ്സിരിക്കുകയോ സർവ്വ മാനുഷികവും
 ജനിച്ചു മരണമുണ്ടാകുന്നതിനായിത്തന്നെയും കർമ്മം
 കൊണ്ട് പ്രാപിക്കുന്നതും സമ്പാദിച്ചു മരണമുണ്ടാകുന്നതും,
 നല്ലതും പൂജ്യമായ അർത്ഥമുണ്ടാകുന്നതും അദ്ദേഹം വ്യോ
 മം പറയുകയോ? ഒരിക്കലും ചെയ്യുകയില്ല. എന്നാൽ
 അദ്ദേഹം പറയുന്നതു പാസ്തം വിതയ്ക്കുകയോ,
 മറ്റും പരമാർത്ഥമാകയാണൊരു വഴിയുണ്ടല്ല. അതിനാൽ
 ഇതൊരു കളിയാണെന്നുവന്നു വിചാരിച്ചു. അതി
 വിടെ അത്ര ശരിയല്ല. അതുകൊണ്ട് ഈ ദൈവസമു
 ദായം വെച്ചു ഇനി ഇവയുടെ വാടം തുടങ്ങുന്നത് എന്തെ
 ന്നിലും ഒരു പ്രത്യേകനിശ്ചയം ചെയ്തിട്ടായിരിക്കു
 ന്നുണ്ട്.”

വിശ്വാസിതൻ: — (ഗൃഹത്തിൽ) “നമുക്കാണ്
 ഞാൻ പറയുന്നത്. ഈ സമുദായം ആകർഷകം കളി

പ്രാണമുള്ള ഒരു സ്ഥലമല്ല, ഫരിശ്വരൻ അസത്യം പറയുന്നവനാണെന്ന് ഞാൻ തെളിയിച്ചതും. അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് ഞാൻ തീർച്ചയായും അസത്യം പറയിക്കുന്നുണ്ട്. അങ്ങിനെ ഞാൻ ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ ഇന്നതു ചെയ്യാതെ ഞാൻ വെറുവെക്കും. വസീഷ്വൻ അത് ചെയ്യുമോ കാണട്ടേ?

വസീഷ്വൻ: — കാരണം! ആയിരം പ്രാർത്ഥന ചെയ്താൽ, സത്യപരമായെന്നായ ഫരിശ്വരൻ അസത്യം പറയുന്നവനും, ഞാൻ എന്റെ തപസ്സു ചേക്കിച്ച് മദ്യംകൊണ്ടും ശിമസ്സിപ്പോരി ഈ ദേവനുകൾ മൂന്നു പ്രദീപ്തിക്കും ചെയ്താൽ, മറ്റും സംശയമില്ല.

“ആദിത്യ ചന്ദ്രാവനിലാസാശ്ച
 ഭ്രൂൺദ്രുതിരാപാദാഭാണായമശ്വ,
 അഹശ്വമാന്ത്രിഷ്വതമേ ചസന്ധ്യ
 ധർമ്മജാപാതിനമസ്യസത്യം.”

എന്ന പ്രമാണപ്രകാരമുള്ള സത്യസമർത്ഥങ്ങളുടെ രൂപമെങ്കിൽ ഞാൻ ഈ സത്യം ചെയ്യുന്നു.

വിശ്വപാ: — “ഞാൻ എന്തുചെയ്യാതെ പറയാം. ഫരിശ്വരനെക്കൊണ്ട് ഞാൻ വ്യാജം പറയിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ എന്റെ മഹത്തായ തപസ്സിന്റെ വകതിനാലും വസീഷ്വൻ കൊടുക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുതന്നെ വസീഷ്വൻ പറഞ്ഞതുപോലെത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് ഞാൻ ചെയ്യുന്നില്ല. ഇത്ര പോകുമോ?”

ദൈവനാഥൻ: — മതി, മതി, ധാരാളം മതി!

നാമകൻ:— എന്നാൽ ഇവിടേ സമയം കളയരുത്. വിശ്വാസികൾക്കു തക്കതായ ശവധി നിർവ്വഹിക്കുവാൻ വേണ്ടതല്ല! അദ്ദേഹം ആ നിർദ്ദേശിച്ച വരുണതുവരെ ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരും വസിഷ്ഠനും ഞാനും ഇവിടെത്തന്നെ താമസിക്കാം. എന്നാൽ ഒരു സഹായി എത്രയും മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ കർമ്മം ഗുഹയായിരിക്കണം. മരിച്ചവനായ് ഈ സംവരണവും ശവധിയും ഉണ്ടാകണം അറിയരുത്.

വിശ്വാസ: എന്നാൽ അങ്ങനെയായല്ല! ഞാൻ ഇപ്പോൾതന്നെ പോകുന്നു.

എന്നുപറഞ്ഞു വിശ്വാസികൾക്കു മുമ്പാകെ നിന്ന് പുറപ്പെട്ടു. വാമദൻ അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരികെ പോയി “അങ്ങനെയല്ലാതെ വരുണയുടെ തലസ്ഥിയിൽ ആരാണ് ബഹുമാനിക്കാത്തത്?” എന്നു തുടങ്ങിയ പ്രശ്നം ഉണ്ടാക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശത്തെ ഉറപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ, വിശ്വാസികൾക്കു നിമിത്തമായി “അതേ, ദേവന്മാർക്കു കേൾക്കണം, ഞാൻ എന്റെ തലസ്ഥിയിൽ മരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അസത്യം പറയിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഇതാ ഇങ്ങനെ പിടിച്ചോളിൻ!” എന്നു പറഞ്ഞു വലംകുട്ടിന്റെ പെരുമ്പിരയും കുഴപ്പം കൂട്ടി മിടിച്ചുകൊണ്ട് അവിടെനിന്നു അലഞ്ഞുപോയി. സഭ പിരിയുകയും ചെയ്തു.

രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

വിപ്ലവകാരികളുടെ ആചാര്യന്മാർ.

ബോസത്തിൽനിന്ന് വീരവാദം പാഞ്ഞുപോന്ന വിപ്ലവകാരികൾ പലപലത്തെയും ധരിച്ച് പലപ്പോഴും ഓലിയന്റേന്റെ സമീപത്തു് ചെന്നു പരിശോധിച്ചതിൽ ബോസ വാചാ കർമ്മം അസത്യമായിട്ടുള്ള യാതൊന്നും ആ മഹാരാജാവിൽ എന്നല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തുള്ള പ്രജകളിൽ കൂടിയും കണ്ടെത്തിയില്ല. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ കരം പിടിക്കുന്നതിനും, ദീതിന്ദ്രായന്റെ നടത്തുന്നതിലും, വസ്ത്രാശ്രമധർമ്മം നോക്കുന്നതിലും, അതിഥിസമ്മാനം ചെയ്യുന്നതിലും, അർച്ചികൾക്കു് ഭാഗം ചെയ്യുന്നതിലും, ഏതെങ്കിലും നേരംപാക്ക് പറയുന്നതിലും വിപ്ലവകാരികൾ യാതൊരു വഴിയും കിട്ടിയില്ല. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജ്യത്തെ ഭൂമികൾ ഫലസമൃദ്ധങ്ങളും, പ്രജകൾ രാജാക്കന്മാരും, മണ്ഡലം, പ്രശസ്തരും, മന്ത്രിമാർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ മുതലായവർ ധാർമ്മികരും ആയതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്നു് വാക്കിലോ പ്രവൃത്തിയിലോ, അസത്യമായിട്ടുള്ള ഒരു കാര്യം ചെയ്യുന്നതായ ആചാര്യം ഇല്ലാത്തതിനാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാർയ്യത്തിൽ “അസത്യം പരിക്കു” ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് യാതൊരു ഫലവും ഉണ്ടാകയില്ലെന്നു വിപ്ലവകാരികൾ ബോധ്യമായി.

അപ്പോൾ ആ മൂറി ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു: — “കുറേക്കൂടെ വലിയ വിഷമമായിപ്പോയല്ലോ. തപ്പാലത്തെ ഒരു കേവണിന് അങ്ങ് ദേവസ്വരയിൽ വെച്ച് അങ്ങനെ ശപഥം ചെയ്യുമ്പോഴി. അപ്പോൾ റെഗിഷ്ട്രാർ ഇത്ര സത്യനീക്കനാണെന്ന് അങ്ങനെയൊക്കെ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ട് കൗസത്യമെങ്കിലും പറയിച്ചില്ലെങ്കിൽ അങ്ങ് മൂറി ഇഷ്ടപ്പെട്ട് ഫലമില്ല. എന്റെ വാക്കിന് ഒരു തുണത്തോടുകൂടി വിലയില്ലെന്നു വന്നിട്ട് എങ്ങനെ അങ്ങ് വസിച്ചിരുന്ന് എങ്കൽ നോക്കൂ”. ഇങ്ങനെ തന്റെ തപ്പാലാവസ്ഥയെപ്പറ്റി വിചാരിച്ചു വ്യസിച്ചിരുന്നതിനിടയിൽ വിചാരിച്ചത് ഒരു ഉപായം അങ്ങി. അങ്ങ് റെഗിഷ്ട്രാർക്ക് മുമ്പിൽ ഒരു അപേക്ഷിക്കുന്നതായ് കാര്യം സാധിക്കുമെന്നാണ് മൂറി അങ്ങിനെയ്.

“காரணமாக மிகுந்த அபாயம் உண்டாகி வருவதால், உடனடியாக என்னிடம் இருந்து விலகிச் செல்ல வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொள்கிறேன். உடனடியாக என்னிடம் இருந்து விலகிச் செல்ல வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொள்கிறேன். உடனடியாக என்னிடம் இருந்து விலகிச் செல்ல வேண்டும் என்று கேட்டுக் கொள்கிறேன்.”

നൂറ്റാണ്ട് ഹമിഷ്വറൽ വട്ടത്തിലാവാനെ എത്തുകയും തന്നെ ധനത്തിനാവശ്യമായി പിന്നെ ധനം തങ്ങൾ വിട്ടുതരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വിവരം അടുത്തുതന്നെ അറിഞ്ഞു. പ്രത്യേകം എല്ലാ പരിഷ്കാരവും വേണം.

“അല്ലോളസത്യം പറയുമ്പോൾ
 ലോപാദംഭരണിതവന്നു കൂടും ദ്രവ്യം.”

വിശ്വാമിത്രൻ ധനം അപേക്ഷിക്കുന്നത്.

ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചപ്പോൾ, കൂടും അഭാസിക്കാതെ
 കണ്ട് വിശ്വാമിത്രൻ ഫരിശേന്ദ്രന്റെ രാജധാനിയിൽ
 ലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹമാലയും, യോഗദണ്ഡവും,
 ഉത്തരീയവും, കാഷായവസ്ത്രവും, യോഗവട്ടവും ധരിച്ച്
 ജടാധാരിയായി ആകാശരാജ്യത്തുകൂടി അതിവേഗത്തിൽ
 അദ്ദേഹം അയോദ്ധ്യയിൽ ചെന്നിറങ്ങി.

തപസ്വികളിൽപ്പെട്ട് ആഗ്രഗണ്യനായ വിശ്വാ
 മിത്രൻ അതിഥിയായി വന്നതുകണ്ടപ്പോൾ ആതിഥേ
 യരിൽപ്പെട്ട് അതിപ്രസിദ്ധനായ ഫരിശേന്ദ്രൻ ആദര
 പൂർവ്വം എത്തിയപ്പോൾ അഗദ്യോദ്യോഗികളെക്കൊണ്ട്
 പൂജിപ്പു, മഹാമഹായ ആചാരത്തിനർത്ഥം ഇങ്ങനെ, ഒരു
 ദിവസത്തോളമെന്നുള്ളൊരു കൂടി സ്വാഗതം പറഞ്ഞു കൂടെ
 പരസ്യം ചെയ്തു.

ഫരിശേന്ദ്രൻ:— മഹാത്മാവായ മുനിസത്തമ!
 നിന്നിരുവടിയുകെ ഏഴന്നുള്ളത്തുകൊണ്ടു ഇയ്യളെവൻ
 ഏറ്റവും ധന്യനായിരിക്കുന്നു. ഈ കടംവേദം പറയ
 നമായിത്തീർന്നു. നിന്നിരുവടിയൊപ്പാകെയുള്ള മഹ
 ഷിമരതെ ദർശനം ദൈവികമായ കേരളഗ്രാമമാണെന്ന്
 ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്.

വിശ്വാമിത്രൻ:— അജായപ്തമിദമുള്ള രാജാ

[illegible]

വിചാരിച്ചാൽ ആദ്യംതന്നെ തന്റെ വാചിനുള്ള കഠിനതയെ ഉപന്യസിച്ചത് സ്വാഭാസമീപിയില്ലെന്നു വെച്ചപ്പോഴുകൊണ്ടാണ്. എന്നാൽ, പ്രജപതിയായ കഥാകാരനാണ്, തന്റെ കർത്തവ്യത്തന്മുഖം സമീപ കർമ്മത്തെ സംഭവമാണ് ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായത്. അദ്ദേഹം പരിഭവത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു. “ഓ! അതുതന്നെ ആദ്യംതന്നെ ചോദിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. അപസ്ഥിതികൊണ്ടു തന്നെ സമീകാരമേ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള നിന്മീതവകി എന്തുകാര്യം സംഭവിക്കാനായിട്ടാണ് ഇവിടെ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നത്? എന്തൊരു ചോദ്യം അതു സാധിച്ചിരിക്കുന്നതിന്നു ആവുന്നത്ര ശ്രമിക്കുവാൻ ഈ വിധിയൻ കരുതുന്നു.”

വിശ്വാസികൾ:— (ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) അക്കാര്യത്തിൽ സംശയിച്ചിട്ടില്ല. ഹരിവർണ്ണകഥാപാത്രമായി നെഹറു മുമ്പിൽ അവതരിച്ചാൽ സാധിക്കുന്നതായ

ഒരു കാര്യമുണ്ടെന്നു ആരും വിചാരിക്കുകയുമില്ല. അയാൾ വന്നുകൊളും വഴിയെപ്പറ്റതാം”

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ: — നിന്തിരുവടി പൂച്ചള്ളുവൊഴുതു വലുതാക്കിപ്പറ്റയുണർത്ത് ഇവിടുത്തെ മഹാമനസ്സുത കൊണ്ടാണ്. ഏകൻ അവസ്ഥ ആത്രക്കൊന്നാകില്ല. സത്യവും, ദാനവും മാത്രമെ ഏറില്ല ഒരു ധർമ്മവും “സത്യംനാസ്തിപരോധർമ്മം” എന്നാണെന്നന്റെ മുദ്രാ വാക്യം. ഏകൻ പ്രഭുകളിൽ ആരും സത്യവിചാരം ശുദ്ധത്തിലുണ്ടാകില്ല. ആരെങ്കിലും അങ്ങിനെ പ്രവർത്തിക്കുന്നപക്ഷം അദ്ദേഹകുറമെന്നതാൽത്തന്നെ അവൻ വലുതാകുന്നുതാണ്. ദാനത്തെപ്പറ്റിയും ഒരു നിശ്ചയം ഉണ്ട്.

“ഏകംധനംഅന്നൊക്കത്തന്നുനൽകകിൽ

ചാകിലുടിക്കല്ലുതെ ചാല്ലുമാറിപ്പുത്താൻ”

എന്നാണ് നിശ്ചയം. സത്യത്തെയും ദാനത്തെയും പറ്റി എനിക്കുള്ള ഈ ഒരു പ്രതീക്ഷയും എന്നും നിവർത്തിക്കുന്നതിന്നു നിന്തിരുവടിയുടെ അനുഗ്രഹം ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നുപക്ഷെവുണ്ട്.

വിശ്വാമിത്രന്റെ വഞ്ചന.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ ഈ വാക്കു, ദീനകന്യകാകുമാരന്റെ വിശ്വാമിത്രനെ മറുധികം കഴുകിപ്പൊട്ടത്തുകയാണ് ചെയ്തത്. “അസ്ഥാ! ഒരു സത്യവിദ്യ! ഇത്രയും നിഷ്ഠയോടുകൂടിയ ഇദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് അസത്യം പറയ! ക്ഷവാൻ ഉള്ള ഏകൻ ശ്രമം നിഷ്ഠുപരാതിയെ വർക

ഭയം, ഏകിലം സത്യത്തിലെന്നപോലെവെച്ചു നികുതം നത്തിലും ഉള്ളതുകൊണ്ട് എന്റെ സത്യം പക്ഷെ ഹരിച്ചു കടം. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്യവിഷയത്തെ ദാനാവിഷയത്തെപ്പോലെ ജനിക്കാം. എന്തായാലും വന്നുകാത്തും പരയകതന്നെ ഏതാ കേന്ദ്രത്തിൽ ഉറച്ചു കെട്ടിത്തന്നതാകെ കീഴപാമിത്രൻ പറഞ്ഞു:—

“ഹേ! രാജപുഡാമരണ! ബാൻ ഒരു രാഗം ആരംഭിക്കുന്നുണ്ട്. അതിന്നു വളരെ ധനം ചെലവുചെയ്തു സിദ്ധിക്കുന്നു. അതിന്നുദേശമേറേപോലിക്കൊണ്ടെന്ന് വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ സപ്തലോകത്ത് യുദ്ധമായാ പോകാനിടയാകി. അറിക്കടവെച്ചു അങ്ങനെയെ ഗുണമുള്ള ദേവന്മാരും പ്രധികളും പ്രദം സിദ്ധനരുകൂട്ടം. ഉദൻതന്നെ അപ്പോഴെ അന്യർ ഇങ്ങനെയോ പോലികളും ചെയ്യും.

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ: (ഭാഗത്തിന്ന് ഒരു സപ്താശ്രമത്തെ കിട്ടിയതിൽ സന്തോഷമുണ്ടാകട്ടെ) “ഹേ! രാഗ്യവാദാകി. ബാഗ്ദാദായ ഒരു പ്രാമുഖ്യം അതാണ് അതിലും വിചാരിച്ച് അഗതിന്റെ ഒരുവശത്തിന്ന് എന്റെ ധനം ഉപകരിക്കാൻ ഇടയാക്കുമകിൽ, അതിൽപരം ഒരു രാഗ്യം എനിക്കുണ്ടാവാൻില്ല. എത്ര ധനമാണാവശ്യമെന്നു അരുളിക്കുറുത്തുവാൻ

കീഴപാമിത്രൻ:— (നമിച്ചുഭാവത്തിൽ) “ഏതാൽ പരമാം പക്ഷമുണ്ടാകും. ആവശ്യമുള്ള ധനത്തിന്റെ സംഖ്യ കേൾക്കുമ്പോൾ അതവൻ മരിക്കുന്നത്. മരണം

പ്രാമീശൻ ചെല്ല കപടമെന്നെന്നു തൽ മണ്ണൊത്തെന്നു
 അസ്തിലായി. അദ്ദേഹം കല്പിച്ചുകൂടി, എന്തൊരു കൂട്ടം
 കൂട്ടം കത്തി മഹാരാജാവിന്റെ സമുദ്രാഭ്യന്തരം
 എത്തിക്കുവാനായി ചെല്ല വഞ്ചനയാണിതെന്നു മന്ത്രി
 കരഞ്ഞുപോയി. അദ്ദേഹം മഹാരാജാവിനോടു് ആ
 ന്നാശത്തി പരകയും, വിപ്രാമീശന്റെ കപടത്തൂത്തി
 ന്നു് ഭരിക്കലും വശംവദനാകത്തന്നാലാക്കിക്കുകയും
 ചെയ്തു. ഹരിശ്ചന്ദ്രനാകട്ടേ:—

‘തന്നത്തൊന്നൊന്നുണർത്തിച്ചുൻമു നിന്റോടു

ഇന്നതിനില്ലവിഷാദമറികൾ’

കന്നുകൊടുത്തുത്തൊന്നുകൾമനസ്സു.

കലാനാലതിനില്ലകിഞ്ചനനിക്കും

പണ്ടുള്ള വിത്തുകൊടുത്താൽനമുക്കിനി

യുണ്ടാക്കുവാനൊന്നു ദണ്ഡംകഥിക്കുവി’.

‘എന്താണു് മുമ്പടി പരത്തേതു്. മന്ത്രി ഏതെല്ലാം വി
 യായി, എത്രയെല്ലാം പറഞ്ഞിട്ടും മഹാരാജാവിന്റെ
 ശിക്ഷയെത്ത അർജ്ജുനം തെറ്റിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞി
 ള്ള എന്തുതന്നെ അങ്ങാട്ടു പറഞ്ഞാലും മഹാരാജാവു്
 ഒരു മുമ്പടിയു പറയുന്നില്ല, എന്നു കണ്ടപ്പോൾ
 ‘കുട്ടികീഴ്ത്തി വളരെ മനസ്സുപോത്താട്ടുകൂടി മജസന്നി
 യിൽനിന്നു് പോയി. പിന്നെ, മഹാരാജാവിനായ
 ചന്ദ്രമതിയോടും രാജകുമാരനായ ഗോപിതാക്ഷനോടും
 വിപ്രാമീശന്റെ കപടത്തെപ്പറ്റിയും ഒരു അനുകരണ

ന്റെ വലയിൽ മഹാഭാഷാവി കടുപ്പിച്ചതിനാലായി
യും, സത്യകീർത്തി പരത്തു ധരിപ്പിച്ചു. എങ്കിലും, ഗു
ണമോടായ മഹിമയുക്തൻ ധർമ്മിയു അതേദിവ
യിൽതന്നെ പകർന്നിട്ടുള്ള രാജാവും രാജകുമാരനും മ
ഹാഭാഷാവിന്റെ വിഷയമെല്ലാറ്റി യാതൊരു പ്രതി
കൂലിപ്രാപ്തവും പറഞ്ഞില്ല. ഒരു വിധത്തിലുള്ളതായ
തീർച്ചയായപ്പോൾ സത്യകീർത്തി, രാജകുമാരപ്രകാശ
പുരാണമായ ഭഗവതം എളുപ്പി, തിരുമുസാകെ കൊ
ണ്ടുവന്നു. അതുകൊണ്ടും പേരോടെ വന്നതിന്നു, പ്രഭ
കളിൽ നിന്ന പ്രാത്യകമായ ഒരു വരി വിരിച്ചുനോക്കി
കോവിലകത്തു കൊണ്ടുവരികയുംചെയ്തു. മഹാഭാരത
ന്റെ ശിഖാരോപാദയ അത്യുന്നതമായ സ്വർണ്ണാശി
കൾ മഹാഭാഷാവിന്റെയും മഹാമുഖ്യമായും മുമ്പിൽ
നിശ്ചിതസമയത്തിനുള്ളിൽ സ്വരൂപിക്കപ്പെട്ടു.

ഭാനത്തിനുള്ള ധനം തെക്കുവായപ്പോൾ ഹർ
ശ്വസ്തൻ മഹാമുഖ്യമായ പരത്തു.

തോപാദിയയി! ഇതാ ധനകുലവും കൊണ്ടുവന്നി
രിക്കുന്നു. ഇവിളകപുഷ്പമായ ദാനം കഴിക്കുകയാല്ലോ
വിചാരിതം ... അതികരതന്നെ. എന്നാൽ ഇട ധ
നം നല്ലതും അട്ടിയട്ടിയായി പൊക്കി വെച്ചുകൊ
ള്ളൂ! ഞാൻ ഏറിഞ്ഞ കല്ല് ചെന്നതില്ലെന്നു വെ
ന്നതോടും എത്രയോ എന്നു നോക്കട്ടെ!

ഉടൻതന്നെ മറ്റി, അതുകൊണ്ടൊക്കെ ഒരു
സ്വർണ്ണാശികളെല്ലാം മേലുംമേലും അടക്കിവെച്ചിട്ടു

എല്ലാം കൂടിയപ്പോൾ അത് കരോത സുവർണ്ണപദ്മ
താപാലൈ അത്യന്തതരമായി കാണപ്പെട്ടു. അതു കണ്ട
പ്പോൾ വിശ്വാമിത്രൻ രൂപമായി ഇനി ഉദകവൃത്തി
ഇള ഭാനം കഴിക്കാവുന്നതാണ്? എന്നു പറഞ്ഞു. മഹാ
രാജാവ് ജലഗന്ധാക്ഷതങ്ങൾ കൂടുകൂടി ആ സുവർണ്ണകുട
തെക്കുകൾക്കുണ്ടു മറ്റൊരു സങ്കല്പവും ദേഹംചെയ്തതും
ചെയ്തു. അപ്പോൾ ആ ധർമ്മത്തിന്റെ മനസ്സ് അസാ
ധാരണമാകുക നിർവൃത്തിയെ പ്രാപിച്ചു. വിശ്വാമിത്ര
നാമകുട്ട—

“അതുതക്കമെടുക്കിത്തന്നുള്ളത്
മണ്ടലി ചന്ദത്തിനുള്ളിൽ ധാമിദം
കൊണ്ടുവാവൻ മമൃത്യുജ്ഞാനമാണ്
അത്രാനന്ദം വാൻ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം—
മിത്രയുക്തി നന്നമുള്ള വിത്തും
ഏതുമ്പോഴും വന്നാകുമെന്നറിഞ്ഞു
മിത്രമെന്നുള്ളതും അന്നറിഞ്ഞീടേനൻ.”

എന്നു പറഞ്ഞ് ആ ധനം രാജാവിന്നുത്തന്നെ എല്ലി
ച്ച് അപിടേന്ദിനാവാതി. രാജാവ് ആധനം മുഴുവൻ
ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചിച്ച്, കാവലം എടുപ്പടത്തി, നിർദ്ദ
ചാനായി സ്ഥിതിചെയ്തു.

മുന്നാമല്ലായം

അനന്തമകൃത്യം.

വിശ്വാമിത്രൻ മരിച്ചശ്വാസനാട ഭാഗം വാങ്ങി പ്പോയതിനുശേഷം, പിന്നെ വേണ്ടതെന്തെന്ന് ആലോചനയുടേടി. “കണ്ടാമത് അദ്ദേഹം ഏറ്റിക്കുന്ന ഗുണമെല്ലാം നശിപ്പിക്കണം; പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാശ്വത്തുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളും നശിപ്പിക്കണം. അല്ലോ മരിച്ചശ്വാസൻ കഷ്ടത്തിലായും മുമ്പാകെ പരോയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂട്ടുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു വരുമ്പോൾ വല്ല സംഗതിക്കും അസത്യം പറയേണ്ടിവരും. അസത്യത്തിനു കാരണം ദാരിദ്ര്യമാണ്. അകയരൽ ദ്രവ്യങ്ങളുടെ സ്വാധീനമാക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദ്രവ്യങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുകയാണിനി വേണ്ടത്” എന്നൊരു വിശ്വാമിത്രൻ വിപുലമായ അമണ്ണത്തിൽപോയി അതിഭയഭയമായ തപസ്സുതുടങ്ങി.

ഗണപതി പ്രസാദം.

ആദ്യം വിഷ്ണുരാജനായ ഗണപതിയെക്കുറിച്ചാണു തപസ്സുവെള്ളത്. അദ്ധർഷമായ സമാധിയിലിരുന്നു നിവികല്പമായി ചെയ്ത തപസ്സുകൊണ്ട് ഗണനന്തൻ പ്രത്യക്ഷനായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളു. “കേരളനായ വിശ്വാമിത്ര! നിന്റെ തപസ്സുകൊണ്ട് ഞാൻ ഏതൊക്കെ

പ്രീതനായിരിക്കുന്നു. നിനക്ക് എന്താണഭീഷ്ടമെന്നു ച
 ചത്തരുത് ഞാനതു സാധിപ്പിച്ചുതരാം.

വിശ്വാ:—വിദ്യാഭ്യാസനായായ ഗണേശ! നിന്തിരുവടി
 പ്രസന്നനായെങ്കിൽ ഞാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള കാര്യം
 നിർമ്മിച്ചുചെയ്യിക്കുവേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. {അനുഗ്രഹിക്കണം.
 സർവ്വജ്ഞനായ ഭവാൻ എന്റെ തല്പരതയെക്കുറിച്ചും
 ഞാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള കാര്യവും അറിഞ്ഞിരിക്കുമ
 ല്ലോ. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കൈവശം ഞാനുപേക്ഷിച്ചുപോ
 ന്നിട്ടുള്ള അവധിയില്ലാത്ത ധനം മുഴുവൻ മണ്ണിറങ്ങി
 യിൽ താഴെപോകണം. അതിനു മേൽ കൈവശസ്വ
 ലനായ ഭൂമികൾക്കുമാത്രം ഭവാന്റെ ആജ്ഞയിൻ
 കീഴിലുള്ള ഭൂമികൾക്കുമാത്രമേ അർപ്പണം വേണം.

ഗണേശ:—ഇതു പറിപ്പ, താഴെതാഴെപോകുമ്പോൾ ചെറുതാ
 തവരും ധർമ്മശാസ്ത്രമായ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ ചരിത്ര
 വാചാണീ അനുയുടെ ഉദ്യമം. അതിൽ ഞാൻ ഭാ
 ഗവതാകാശമെന്നു ഭൂഷണമല്ല.

ഇതിനെ ഗണപതിയുടെ പ്രതികൂലവാക്കു കേട്ടു
 പ്പോൾ വിശ്വാചിത്രൻ വീണ്ടും അദ്വൈതത്തിന്റെ കാൽ
 കൽ താങ്ങു കേണുവേണ്ടിപ്പോയി. ഐതിഹ്യവേദത്തി ു
 കാര്യം സാധിപ്പിച്ചുതന്നിരല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ വലിയ ക
 ള്ളത്തിലാകും. കൈവശസ്വലനായ ഭവാന്റെ ഈ ഭ
 കതൻ ഇതിനാലെ നശിച്ചുപോകും. അതു ഭൂഷണമാ
 ണോ" എന്നുള്ള വിശ്വാചിത്രന്റെ വാക്കു കേട്ടപ്പോൾ
 ഗണപതി "യോഃഘോരേനാനിത്തീൻ", ഭൂമികൾക്കു

തെന്തെല്ലാം വരുത്തി അവനോടു മറുപടിയുടെ കാര്യം സാധിപ്പിച്ചുവരുവാൻ കല്പിച്ചു. അപ്പോൾ അസംഖ്യം ഭൂതികളാൽ പരമപുത്രൻ അയോദ്ധ്യാനഗരത്തിൽ ചെന്ന് വിശ്വാമിത്രന്റെ ധനം സ്വന്തിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥലത്തു ഭൂമിയുടെ അടിയിൽ വലിയ തുരങ്കങ്ങൾ തുറന്നുണ്ടാക്കി ആ ധനമെല്ലാം അഗാധമായ പാതാളത്തിലേക്കു താഴ്ന്നുപോയത് തിരിയെ വന്ന ഇപ്രകാരം തന്റെ 'ഗണപതികളെ' വരികകൊണ്ടതിൽ വിശ്വാമിത്രൻ വളരെ സമാധാനവും സന്തോഷവുമുണ്ടായി.

ബ്രഹ്മാവിനെക്കുറിച്ചുള്ള തവസ്സ.

അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ രാജ്യത്തെ ഭൂവൃന്ദൻ നാശിപ്പിക്കുവാനുള്ള ശ്രമം ശക്തിയോടുകൂടി ശ്രദ്ധിക്കുകയും അതിന്നു ബ്രഹ്മാവിനെക്കുറിച്ച് ഞ്ഞുപറയ തവസ്സാണ് കൊള്ളുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവശ്ശരിക്കൊണ്ട് ബ്രഹ്മാവ് വേഗത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. "വേദാന്ത വാങ്ങെ വരിച്ചാലോ?" എന്നരുളിച്ചെയ്തു. വിശ്വാമിത്രൻ വിനീതനായി തന്റെ സ്വന്തികമെല്ലാം ബ്രഹ്മാവിനോടു കരഞ്ഞ് ഇരിക്കെ അപേക്ഷിച്ചു:—“ഹേരിശ്ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ട് അസത്യം പറയിക്കുകെന്നുള്ള എന്റെ ശ്രമത്തെ നിന്തിരുവടി എങ്ങനെത്തെങ്കിലും സാധിപ്പിച്ചുതരണം. സർവ്വവും നാശിച്ചാൽപ്പോലെ അദ്ദേഹം അസത്യവാദം പറയുകയില്ലെന്നു തീർച്ചയാണ്. അതുകൊണ്ട് നിന്തിരുവടിയുടെ തിരുവു

ഉള്ളുണ്ടായി, ആ കാലഘട്ടത്തിന്റെ നാട്ടിൽ വനങ്ങളെയും വസ്തുക്കളെയും സൃഷ്ടിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വയം വനങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കണം. ഇതാണ്, എവിടെയെങ്കിലും വരും." ഇതിനു ബ്രഹ്മാവ്, "ഹേ ഇത്ര വലിയ തപസ്വിയാതികന്മിട്ടും നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഇത്രത്തോളം കരുണം തോന്നുന്നു അത്ഭുതകരംതന്നെ. സാധാരണയായി ഏല്പാവതം ഇല്ലാത്തതായോ അന്ധപരിഹാസത്തെയോ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് വരും ചോദിക്കാമുള്ളത്. അതു മണ്ടും ഇതുകൊണ്ട് വിനയമോകാനില്ല. ധർമ്മിയായ ഫെലിക്സഗ്രന്റന്റെ രാജ്യം നശിച്ചാൽ റിനക്ക് ഒരു സമ്പത്തും കിട്ടുകയില്ല; അതു നശിക്കാത്തതാൽ കൊപത്തും വരികയുണ്ടില്ല. ഫെലിക്സഗ്രന്റന്റെ ശത്രുവല്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഈ വരും തന്നെ വരൻ പ്രയാസമാണ്" എന്നാണ് മറുപടി പറഞ്ഞത്.

ബ്രഹ്മാവിന്റെ വാക്ക് വിചാരിച്ചാൽ അദ്ദേഹം മറിച്ചില്ല. മാരകസ്വഭാവമായ ഒരു മുറിക്കു കഠിനമായ കോപം തോന്നിയെങ്കിലും അതിനെ ഉപരിധി ഉള്ളിൽ ഒതുക്കി അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മാവിനോടു പറഞ്ഞു:—“അങ്ങിനെയോ അരുളിച്ചെയ്യുന്നത് താഴെപ്പിള്ള. വസീഷ്ഠൻ വിനതിതവടിയുടെ പുത്രനാണെന്നുള്ള കഥ ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചത് കേൾക്കണം. എങ്കൊണ്ണും ബന്ധിപ്പെടുത്തേണ്ടതും വേണ്ടതും ഞാൻതന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളാം. സൃഷ്ടിക്കുതാവായ റി

സ്ഥിതിവടി സൃഷ്ടിക്കാനൊരുക്കമില്ലെങ്കിൽ അതർത്ഥമെന്നു
 എനിക്കാവശ്യമുള്ളതെല്ലാം തപസ്സുകൊണ്ട് സൃഷ്ടിക്കും.
 ഹരിശ്വന്തന്റെ പിതാവായ ത്രിശങ്കവിനെ സ്വർഗ്ഗം
 ക്ഷയിൽ കയറ്റുവാനായി പുതിയതായ ഒരു സ്വർഗ്ഗം
 സൃഷ്ടിച്ച വിശ്വാമിത്രൻ, ത്രിശങ്കവിന്റെ പുത്രനായ
 ഹരിശ്വന്തനെ അധഃപതിപ്പിക്കുവാനായി അദ്ദേഹത്തി-
 ന്റെ നാട്ടിൽ ഒരു പുതിയ നാകുപ്പടി സൃഷ്ടിക്കുവാൻ
 ശക്തനാണോ എന്ന് നോക്കട്ടെ. അങ്ങിനെ ചെയ്യു-
 ന്നതിൽ നിന്നിതവടിക്ക് സുഖമുണ്ടു തോന്നരുതെന്നു
 അർത്ഥമുണ്ട്. വിശ്വാമിത്രന്റെ ഈ ഗദ്യവാക്കു
 ബ്രഹ്മാവിന്നും അർജ്ജുനം കോപം ജനിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും അ-
 ദ്ദേഹം മൺ പറ്റയാതെ അവിടെനിന്നു പരേതനാ-
 ണമായത്.

വിശ്വാമിത്രസൃഷ്ടി.

അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ ചിങ്ങം ഹോമാനു
 തപസ്സുതുടങ്ങി. “ഹേതുകർ” എന്നു വിദ്യകളെ സ്വാ-
 ധീനമാക്കി അവയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ഹിംസ്രപന്തുക്ക-
 ളെ സൃഷ്ടിക്കുവാനാണ് ഈ തപസ്സു ചെയ്യുത്. അദ്ദേ-
 ഹത്തിന്റെ ആവശ്യാനുശക്തികൊണ്ട് സകല ഹേതു-
 കളും അദ്ദേഹത്തിന്നു സ്വാധീനമായിത്തുടങ്ങി. ആയ-
 ത്തിന്നു വിപ്ലവമെന്നായ മേഘമൺ സഹായിക്കുകയും
 ചെയ്തു. ഇലകൾക്കും ഹേതുകളുടെ പ്രഭാവത്താൽ, കർ-
 യിലും വെള്ളത്തിലും ആകാശത്തിലും സഞ്ചരിക്കാ-
 ന്നു അസംഖ്യം ദൃഷ്ടജന്തുക്കളെ അദ്ദേഹം സൃഷ്ടിച്ചു.

തട്ടിനിറഞ്ഞിടംപിടയ്ക്കാക്കി...
 ചേട്ടകളിപ്പൊക്കത്തോടൊത്തു,
 പല്ലുനിറഞ്ഞൊരിടത്തുളിർച്ചേയും
 നല്ലൊരുപത്തുനൂറുനൂറുനൂറുനൂറു

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പ്രജകൾക്ക് അസാധ്യമായ അപകൃതം
 കൾ വരുത്തി.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ നായാട്ട്.

ഇതിനെ നാട്ടിലെല്ലാവരും പല പല മറുപത്തു
 കൾ, നേരിട്ടുള്ളതായിപ്പോൾ നാട്ടുകാർ സംഭവം
 ന്ന കോശികളെക്കൊണ്ടു മഹാമാജാവിനോടു സങ്കടം
 ഉണർത്തിച്ചു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ അവരുടെ സങ്കടം കേട്ടു
 നന്ദുലിത്തം അവർക്ക് തന്നുകൊടുത്തതല്ലാത്ത മാജാ
 ഗം ഇല്ലാതെ ചെല്ലുകയും, വെട്ടുവെക്കുന്നതിനാൽ
 റിനോശത്തിനായി വെട്ടും, വനം മുതലായവ സമുദരി
 ചുരുക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ അദ്ദേഹം, തന്റെ രാജ്യ
 ത്തിൽത്തന്നെയുള്ള അനന്തരം ഇതേവെട്ടുണ്ടാക്കി
 ട്ടില്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക് ഇപ്പോൾ ഇതിനെ സംഭവിക്കു
 വാൻ കാരണമെന്താണെന്നും, ഇതിന്റെ പരിഹാരം
 ത്തിന് എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നും ആചാര്യൻ
 വാനായി മന്ത്രിസഭയുടെ രാഷ്ട്രസഭയായാഗം വിളിച്ചു
 ഇതുകയും ചെയ്തു.

മന്ത്രിമാരുടെ അഭിപ്രായം കേട്ടിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ
 ഇക്കാര്യം വല്ലാത്ത വെളിച്ചിട്ടുണ്ട്. വനവാസികളായ
 വെട്ടുവെട്ടു വെട്ടി ഒരു വലിയ നായാട്ടിനെപ്പറ്റും

ചെൽസ് കാട്ടെത്തുകയോ ഭയപ്പെട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ" എന്നായിരുന്നു. ഈ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച്, മഹാമാജാവ് കാടാമലിൽ പ്രധാനികളായവരെ അടിയന്തരമായി ആളയപ്പിച്ചതായി ഇതിലെ അമ്മളിപ്പെരു: "നമ്മുടെ പ്രിയപ്പെട്ട വേദപ്രമാണികളേ! നിങ്ങളെല്ലാം നമുക്കു പ്രത്യേകം വേണ്ടപ്പെട്ടവരായും കല്പിച്ചതന്നിട്ടുള്ള സ്ഥാനമാനങ്ങളെ വഹിച്ചു പോരുന്നവരാകുന്നു. നിങ്ങളുടെ കൃത്യശുദ്ധകൊര്പ്പ്, ഇത്തവണയും നമ്മുടെ വക അർപ്പിച്ചിരിക്കണം. അത്തരംതരം സംതൃപ്തിയോടും സുഖത്തോടും കഴിഞ്ഞു പോന്നിട്ടുള്ളത്. അതുനികിത്തമായി, കാട്ടുപ്രദേശങ്ങളിൽ വാഴിയ അന്ധനായൊരു നാട്ടുകാരനായൊരു ചെൽസ് ഭൂമിക്കുള്ള അമ്മത്തുകയോ ചെയ്തുകൊണ്ടു പോകുന്നതോ നമുക്കു നേരിടാറില്ല. എന്നാൽ ഇമ്മിടയിലായി കാട്ടിൽനിന്നുള്ള ഉപദ്രവം ധാരാളമായി സംഭവിക്കുന്നുണ്ട്. കാട്ടുജന്തുക്കൾ നാട്ടുപുറങ്ങളിൽ ഇറങ്ങിവന്ന് പല അനന്ദങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിത്തീർന്നു. കാട്ടിൽ ഒത്തുജന്തുക്കൾ തടിച്ചുകൂടിയതാണ് ഇതിന്നു കാരണം. അതു കൊണ്ട് റിപ്പോർട്ടും താമസിയാതെ വേണ്ടുന്നത്ര ശുദ്ധകാര്യം വളർത്തുവെച്ചു നാട്ടാട്ടിന്നു പുറപ്പെടണം. നിങ്ങളുടെ ഭയമോശനാക്കും കഴിവുവഴിയ്ക്ക് നാട്ടു സൈന്യസമേതം തൃശ്ശൂർത്താക്കി അവിടെ വന്നു ചേരുന്നതാണ്." ഇതിനെ കല്പിച്ച്, മഹാമാജാവ് വേദപ്രമാണികൾക്കു പല ചിഹ്നകരിയ സമ്മാനങ്ങൾ

നൽകി അദ്ധ്യക്ഷൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു യാത്രയാക്കി അ
ത്യാഹ്ലാഷിതരായിത്തീർന്ന ചേടന്മാർ 'കല്യാണപാ
ലം' എന്നു പറഞ്ഞു കട്ടം താമസിക്കാതെ പോയി,
അദ്വൈതപൂർവ്വമായ റിഡത്തിൽ ഒരു നായാട്ടിനുള്ള വട്ടം
കുട്ടി പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ, നല്ല ദി.വസംഭാവം
മന്ത്രിമാരോടും സൈന്യങ്ങളോടുംകൂടി നായാട്ടിനായി
കുട്ടിപുറപ്പെടുകയും ഇം.നര.ത്രയിൽ കാര്യവ്യക്തമായി
നിശ്ചയിച്ചുവന്നിരുന്നതും, രാജകുമാരനായ ചോരനിതാ
ക്കനേയുംകൂടെ കൊണ്ടുപോയി. തനിക്കു ഒളകാളി നൽ
കിയതായ സുവർണ്ണഗുഹയിൽ കയറി, കലാചമ്പം വേലം
ധരിച്ച്, ആവേശം വീഴ്ത്തുന്നതായി, ഉത്തമനായ
യ ഹിംസാസംഭാവം ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഭോഷിച്ചു. ഉഗ്രതാ
വേഷത്തോടുകൂടി മഹാമാരുതം സൈന്യങ്ങളും വന
ത്തിലെത്തിയപ്പോഴേക്കു അദ്വൈതനിന്റെ ആത്മരക്ഷ
നായ കിരീടസൈനികന്മാർ കാലോപരി അഭിവിടെ
കടന്നു കാട്ടിയതിനെത്തുടർന്നു, റി.ഒന്നാം,

“നടന്നു കടന്നു തടയ്ക്കിലെമ്പാടും
കടന്നുവേട്ടകൾക്കിടയിൽ നല്ലൊരു
കുറുത്തുവട്ടംകൂടി ഇതു കൊണ്ടിത
പുറത്തുകൊണ്ടു ഹിംസയിൽ വെട്ട
ഉത്തരകാളംകൊടുത്തു താൻ കണ -
കൊടുത്തു കറന്നു തടയ്ക്കിലെത്തി ന
കുറുത്തുവന്നിട്ടു കടന്നു പോയതുക -

മുടക്കുമെന്നിനെ നടക്കുമാനകൾ
 തുടരുന്നിങ്ങിനെ ഉഗ്രങ്ങളിൽ പിടി
 തുടരുന്നിങ്ങിനെ ഉഗ്രങ്ങളിൽ പിടി

ഇതിനെ തുടങ്ങിയ നായാട്ടിൽ വേടന്മാർ,

“കൊല്ലാക്കൊടുത്തുതന്നു
 ബലപ്പെട്ടുനടന്നുതിരിഞ്ഞു
 ചരടിവന്നുതന്നുതന്നുതന്നു
 കത്തിക്കൊന്നുകൂട്ടിച്ചുവെച്ചു
 ചത്തുതന്നുതന്നുതന്നുതന്നു
 മരണഗുരുതരപ്പെട്ടുതന്നുതന്നു”

മാറ്റം കാണിച്ചു പരാക്രമങ്ങൾ അർപ്പിച്ചുവന്നു.
അതുതന്നുതന്നു.

ഇപ്രകാരമുള്ള നായാട്ടിൽ വേടന്മാരുടെ കണ്ഠം
 കൊണ്ടുള്ള കരളിന്റെ, പടർത്തുകളുടെ ഹർഷകൊണ്ടു
 ഇ വെട്ടിനും, മാന്മാവിന്റെ ലക്ഷ്യം പിടിച്ചുതന്നുതന്നു
 ഇ ശക്തിയും ഇതായി നന്നായി ചുട്ടുതന്നുതന്നു ച
 ത്തുപോയി. ശേഷമുള്ളവ യെപ്പോഴോടി വിശ്വാസി
 ന്നൻ തവസ്സുചെയ്ത സ്ഥലത്തുചെന്ന് അതേയ പ്രാ
 പിച്ച്, വിശ്വാസിനാകട്ടെ, തന്റെ സുഷികളായ ഉ
 ഗ്രങ്ങളും മാന്മാവിൽനിന്നു നോട്ട പരാക്രമത്തിന്റേ
 പ്രാധാന്യമുള്ളതായി, തന്റെ അപമാനലക്ഷ്യങ്ങളെ
 അതിയെക്കൊടുത്തിയായ ഒരു പന്നിയെ സൃഷ്ടിച്ച് ഹ
 റിശ്ചന്ദ്രസംഹാരത്തിനായി അയച്ചു. സ്വർണ്ണനിറമായ
 ശരീരവും, വെള്ളിനിറമായ നഖങ്ങളും, പവിഴനിറമാ

യ കാലകളും, മാനിക്യപോലെ ടീച്ചിയേറിയ കണ്ണുകളും, മതകവണ്ണമായ മുഖവും, വളതുപുഞ്ചമായ പല്ലുകളും, അഭിഭാഷണമായ ഡബ്ബിൾഗോഡോലെ തിളങ്ങുന്ന തേറ്റാകളുമുള്ള ആ യൗകുന്ദവയായ പണിത്തടിയൻ പെട്ടെന്നു അത്യാഗ്രാഹവണ്ണം അഭിമുഖീകരിക്കാൻ ശേഷിയാണുളളതെന്നു സൈന്യത്തോടുകൂടി. ആ വയോമയസ്സുകൾ 'എന്നു തേൾ കാലം' കരിയപ്പടയെക്കുറിച്ച് എഴുതിയതുകൊണ്ടു് അഭിമുഖീകരിക്കാൻ തോന്നാത്തതോടെ പാഞ്ഞുവന്നതല്ല. ശേഷിയാണുളളതല്ല, കള്ളിപ്രസരമെന്നാണു് കിട്ടിയ മഹത്വിയിൽ കയറി ഏറ്റവും മൂല്യമുള്ള രാജ്യം, വയോമയസ്സുകൾ നേടിക്കൊണ്ടു വന്നുവെന്നു പ്രയോഗിച്ചു. അതിന്റെ ശക്തി സമീകരിക്കുന്ന വയോമയസ്സുകൾ പാഞ്ഞുവന്നതല്ല, കള്ളിപ്രസരമെന്നാണു് കിട്ടിയ മഹത്വിയിൽ കയറി ഏറ്റവും മൂല്യമുള്ള രാജ്യം, വയോമയസ്സുകൾ നേടിക്കൊണ്ടു വന്നുവെന്നു പ്രയോഗിച്ചു.

ഭരണിക്കു പണം കണ്ടെത്താൻ കഴിയാതെ പോകാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ മറ്റൊരു സൈന്യത്തെയും വാടിയ്ക്കാതെ തള്ളിക്കളയുകയായി. ഈ ഉപരിമാർത്തിനായി ഫ്രാൻസുകാരാണ് പോരാളികളെ നാശിപ്പിച്ചു. സർക്കാർമാർ നിർമ്മാണവും നിരത്തറുക്കലും ചെയ്ത ഒരു വനാശരണിൽ കാണ്മാനുണ്ട്.

“உயரணம் உருகியதில் உயரணம்”

ബഹു മഹേഷ് വർഗീസ്; അളക്സ്

എറണാകുളം കോളീജിയറ്റ് സ്കൂളിനുള്ള 'പണ്ടുകൾ മധ്യ'

വണ്ടുമാണ്ടു കളിക്കുന്നതുമാത്രമേ ആ പൊയ്ക്കയിൽ, ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് സങ്കടംകൊണ്ടായി ഇരങ്ങി കാഴ്ച മുഖവും കഴുകി അടുത്തുയ്യുമായ ജലം കുടിച്ച് ആ സാഹസികൻ രീതിയിൽ വിശ്രമിച്ചു. അടുത്തുനിന്നും ഒരു സന്ധ്യയ്ക്കും അതിൽക്കൂടി ഇരങ്ങി വെള്ളം തൃപ്തിയാകാതെ കുടിച്ചു.

ആ സമയത്തു ചില മാരാജികൾ ആ പൊയ്ക്കയിൽ വന്നിറങ്ങി. രാജവരിവാരങ്ങൾ പൊയ്ക്കയിലിറങ്ങിയതു കണ്ടു് മാവർ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു—“ഏതു മൃഗം ഏതാണു് ഈ പൊയ്ക്കയെ അങ്ങുപോക്കിയതു്? ഇതു ഏതൊരു വകയാണെന്നു വിചാരിച്ചാണു്, റിങ്ങൾ കളിക്കുന്നതു്? ഇതു മാരാജസംസ്ഥാനത്തു വിശ്വാസ്യതയുള്ളതായ “കൊഴികളിൽ” എന്ന സാഹസികനാണു്. ഇതിലിറങ്ങി ധീരമാം പ്രവർത്തിച്ചതിനാൽ ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് അറുപറിക്കും” ഇങ്ങിനെ പറയുന്ന ആ മറ്റൊരാൾ ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് നല്ലവരെ പറഞ്ഞു സമാധാനിപ്പിച്ച് കൈമാറാതെ ചെല്ലയച്ചു. അപ്പോഴേക്കു് നേരവും സന്ധ്യയായി. ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് സ്വപ്നം.

പിന്നെ ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് ആ സാഹസികത്തിൽക്കൂടി ഒരു റിങ്ങിൽ കെട്ടിച്ച് അന്നത്തെ രാത്രി അവിടെ സുഖമായി താമസിച്ചു. രാജാവു് മാതൃകയെടുക്കുക അവിടെ സുഖനീദ്രയെ പ്രാപിച്ചു. രാത്രിയുടെ അന്ത്യയാമത്തിൽ ഫെലിക്സഗ്രൂപ്പ് ഒരു കൈമാറ കൈ സ്വപ്നം കണ്ടു.

സ്വപ്നമേന്ദനംകൊണ്ടു ഭയപ്പെട്ട് ഞട്ടിയുണന്നു ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പ്രഭാതത്തിൽ മന്ത്രിമാരും ആളയച്ചവരുമായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ആയുസ്സാമോ, ഞാൻ ഭയങ്കരമായ ഒരു സ്വപ്നം കണ്ടു അന്തിമനായാണ്— എന്റെ പിതാവ് ഉഭയോദകൂടി സ്വപ്നത്തിൽ പോയി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ ദേവന്മാർ അവിടെവിന്നു തള്ളി. അദ്ദേഹം അവിടെവിന്നു കീഴ്പ്പോട്ടു പതിച്ച് നക്ഷത്രകണ്ഡലത്തിൽ തങ്ങിയിപ്പോയി. അനന്തരം ഞാൻ തലയിൽ പുഷ്പം മുടിയ അഞ്ചു സുന്ദരിമാരാടുകൂടി സുഖമായി വസിച്ചു. ആ സുന്ദരിമാരിൽ മരുവപ്പെട്ട ഞാൻ ഒരു താപസനനു സ്വപനസ്സാമല റാൽക്കി. മറ്റൊരുവൾ സ്വപ്നപ്രകാരം ഒരു ചെറുപ്പിയുടെ അടുക്കലേക്കുപോയി. പേരെങ്കുമായവൾ നിറംമരമായായി എന്തൊട്ടോ പൊന്തൂങ്ങത്തു. ഇനിമരുവായവൾ അന്ധയായിട്ടും പരിണമിച്ചു. ശേഷമുള്ള ഒരുവൾ മാത്രം എന്നെ സ്ത്രീകാതെ ഇഹപന്ദപാകങ്ങളിൽ എന്നിങ്ങ ശ്രേയസ്സുണ്ടാക്കുവാനായി എന്റെ കൈമീട്ടുതന്നെ പാർക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതാണ് ഞാൻ കണ്ട സ്വപ്നം. ഇതിന്റെ ഹേലം എന്താണ്? എന്തെല്ലാം ആവത്തുകൂടാണു് ഇതുകൊണ്ടു വരാതിരിക്കുന്നതെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. എന്താണിതിനു് വേണ്ടതി?”

മഹാശാലവ് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞപ്പോൾ മന്ത്രിസന്തമമായ സത്യകീർത്തി ഇങ്ങിനെ ഉണർത്തിച്ചു:—“മേ

ഹമാദാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മനസ്സിനത്തി കേൾക്കുന്നു. ഈ സ്വപ്നത്തിന്റെ ഫലം ഞാൻ പറയാം. അവിടുന്ന് സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ട അഞ്ചു സ്ത്രീകൾ അവിടുത്തെ പഞ്ചശതതികളാണ്. അവിടുന്ന് അവസന്നത്തിൽ സ്ത്രീ ക്രിയാശക്തിയായ ദ്രവ്യമാണ്. സ്വമനസ്സാലെ വരച്ചപ്പോൾ മോക്ഷോത്സാഹമെന്നപോൾ ക്രിയാശക്തിയുടെതന്നെ വകമേലായ മറ്റുലക്ഷ്യമില്ല. എന്തൊരീഹീനയായി പോയവർ പ്രാണാദിപായങ്ങളുടെ ശക്തിയാണ്. അത് അവിടുത്തേക്ക് ഇഷ്ടപ്പെടുകമില്ല. അതുകൊണ്ടാണത്രെ കാണിക്കുന്നത്. അന്യമായിത്തീർന്നവർ ഇങ്ങനെയൊക്കെയും, അവിടുത്തെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിവിധാത്മകളായിത്തീർന്നവർ വിവേകശക്തിയുമാകുന്നു. ഈ സ്വപ്നം അവിടുത്തേക്ക് രാജപരിത്യാഗം മുതലായ ആവശ്യങ്ങൾ അടുത്തിരിക്കുന്നതായി കാണിക്കുന്നു. ഇതിനെല്ലാം മേൽ വിശ്വാസികൾ കൈമാറേണ്ടതാണ്.”

മന്ത്രിസഭയുടെ ഇടയിൽ - ഉണർന്നിട്ടുപോയ കേട്ടവരെല്ലാം പ്രസന്നിച്ചു കണ്ണുനീർ പൊഴിച്ചു. ഫരിയൂസ് “എന്തെന്നു വന്നാലും ഞാൻ ധർമ്മത്തെ വിട്ടുകയറ്റില്ല. വന്നതുകൊണ്ട്” എന്നു സമാധാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

നാലാമദ്ധ്യായം.

ഹരിശ്ചന്ദ്രനും മോഹിനിമഠം

മുനാദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ഹരിശ്ചന്ദ്രൻറെ ശരംകൊണ്ടു പാഞ്ഞുപോയ വരഹവർമ്മൻ വിശ്വപാതിത്രന്റെ മുമ്പിൽ എത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായ കോപം ഇന്നപ്രകാരമെന്നു പറഞ്ഞാലായില്ല. ശ്രോധംകൊണ്ടു ഒരു മഹഷിയുടെ കണ്ണുകൾ തീക്കുട്ടപോലെ ചുവന്നു. ചുണ്ടുകൾ വിറച്ചു. പുരികങ്ങൾ വളഞ്ഞു. ഹൃദയം വല്ലാതെ കലങ്ങി. ഇല്ലാതാകാനായും അമർഷത്തെയും തെളിയിക്കുന്ന ഭീതിഭംഗപാസങ്ങൾ തെങ്ങതെങ്ങ പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ആ ഭീതിഭംഗപാസങ്ങളിൽനിന്നു രണ്ടു മോഹിനികൾ ഉണ്ടായി. അവർ മഹഷിയുടെശ്രോധത്തിൽനിന്നുണ്ടായവരാകയാൽ ചണ്ഡാലികളായി ഭവിച്ചു. ലോകത്തിൽ ജന്മമൊക്കെ കേവലത്തെ ചണ്ഡാലനായിട്ടാണു വിചിന്താർ പറയുന്നതു്.

വിശ്വപാതിത്രസ്ത്രീകളും ചണ്ഡാലികളുമായ ഈ മോഹിനിമഠം ഏറെയും സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടു. അവരുടെ സൗന്ദര്യം ഏവർക്കും അതുതന്നെ തോന്നിക്കത്തക്കതായിരുന്നു. അതിനെ വഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് ഏറെയും സൗന്ദര്യതീവ്രസാക്ഷിയു മഹാകവികൾക്കു കൂടി പ്രയാസമാണു്. ഒരു മാത്രം പറയാം. അവർ ചണ്ഡാലികളാണെന്നു കൂടും അവർ ദൈവസ്ത്രീകൾക്കുള്ളതുപോലെ ദൈവസൗന്ദര്യ

യുദ്ധഭാഷിണി. ഇങ്ങിനെയാരു മോഹിനിമാരെ വിശ്വാദിത്രൻ അറികത്തു വിളിച്ച് അവർ അറുപത്തു നാലു കലാവിദ്യകളും തന്റെ തപശ്ശകതികൊണ്ടു ചേഗത്തിൽ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. എല്ലാ കലകളിലും അവർ നല്ല വൈദഗ്ദ്ധ്യം ഉണ്ടായി ഏകിലും, എല്ലാറ്റിലും അധികമായ നൈപുണ്യം സംഗീതകലയിലാണുണ്ടായത്.

അപ്പോഴാണ് വിശ്വാദിത്രന്റെ കൂട്ടക്കാരായ ചില മുനികർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖിൽവന്ന കെഴശിക തീർത്തതിന്റെ കലയിൽ ഫരിഷ്കരൻ വന്നു പാളയമടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൈന്യമെല്ലാം തീർത്തതിലെ വെള്ളം കുലക്കിട്ടുണ്ടെന്നും അറിയിച്ചു. ഈ വശമാനം വിശ്വാദിത്രന്റെ കോപത്തിന്നു കത്തുന്നതിയിന്ന് എല്ലായെന്നുപോലെ അധികം ശക്തികൂട്ടി. ഉടൻതന്നെ മഹാപി മോഹിനികളെ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:— “ഏ കളഭാഷിണിമാരെ! നിങ്ങൾ ഉടനെ കൗശികതീർത്തതയിൽ ചെന്ന് അവിടെ പാർന്ന ഫരിഷ്കരന്മാരിനെ കണ്ടുവിൻ! നിങ്ങളുടെ ഗ്രാഹാമധ്യസ്തകൊണ്ടു രാജാവിനെ വശത്താക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വെങ്കലാഠക്കുടി സമ്മാനമായി വാങ്ങിച്ചുവിൻ! അതിന്നു സാധിക്കാത്ത പക്ഷം നിങ്ങളെ മരയ്ക്കുമായി സ്വീകരിക്കുന്നമെന്നു പറഞ്ഞത് അദ്ദേഹത്തെ കൊണ്ടു അങ്ങിനെ ചെയ്യിക്കുവിൻ!” ഇപ്രകാരം കല്പിച്ച് വിശ്വാദിത്രൻ മോഹിനിമാരെ ഫരിഷ്കരന്റെ അടുക്കാലയച്ചു.

മോഹനാംഗീമാരായ ആ മോഹിനികൾ വിദഗ്ദ്ധരല്ലെങ്കിലും വസ്ത്രാഭരണങ്ങളോടും കലിശ്ശകളോടുംകൂടി, കഠിനവൃത്തികളെ കണ്ണും കരയും കവരമറയ്ക്കുന്ന മോടിയിൽ, പരിമളമോം പീഡിക്കാൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. അവർ തമ്മിൽ തമ്മിൽ കാരോ നേരമ്പോക്കുകൾ പറഞ്ഞും ചിരിച്ചും കളിച്ചും ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സമീപത്തിൽ എത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസംധാരണമായ ഭ്രമഭാവത്തെയും കണ്ടപ്പോൾ ആ മോഹിനികൾ അദ്ദേഹവുമായി ക്രീഡാസഖം അനുവിശേഷണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം കലശലായി. അപ്പോഴും ആ വനസ്ഥലിൽ വിശ്വാമിത്രന്റെ ധ്യാനമനുസരിച്ച് കരമേവനാട് വസന്തവും ആവിർഭവിച്ചു. വിരലുകൾ വൃത്തി നില്ക്കുന്ന പൂക്കളായിത്തീർന്നു. അവയിൽവന്നു തെൻകിട്ടിയ ഭയാമയ ലോകം മുഴക്കുന്ന വണ്ടുകളും പഞ്ചമംഗത്തിൽ കൂക്കുന്ന കയിലുകളും ആ വനപ്രദേശത്തിലുള്ളവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ കരമചിത്രമെന്തെങ്കിലും ഉളവാക്കി. ഇവിടെയുള്ള സമയം ചന്ദ്രനാലികാരായ മോഹിനികൾ വീണയും കയ്യിലെടുത്തു കണ്ണാനന്ദകരങ്ങളായ ചില പാട്ടുകൾ പാടി മോഹാഭാവിനെ സ്തുതിച്ചു. അതു കേട്ട ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പ്രസന്നനായി “നിങ്ങൾ ആരാണ്? ഇവിടെ എന്തിനായിട്ടാണ് വന്നിരിക്കുന്നത്?” എന്നു ചോദിച്ചു.

മോഹിനി—(പഞ്ചമംഗകളായി) ഞങ്ങൾ ചന്ദ്രനാലികളാണ്. ഞങ്ങളുടെ ഭനനവും ഭക്തസഖയും വന്നതി

മോശദൈവീകളാണ്. അവർ കഠിനമായ ശിക്ഷയാണു നൽകേണ്ടതീ. നിങ്ങളുടെ സംഗീതവിദ്യാലയങ്ങളും നിമിത്തം നമുക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രീതിയുടെ ചിഹ്നമായി നിങ്ങളെ ശിക്ഷയിൽ നിന്നു പഴിവാക്കാം” എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. അപ്പോൾ മോശാശക്തമായിത്തീർന്ന മോശിനിമുൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞു:— “വെങ്കെറ്റൊക്കെ കല്ലിച്ചു തുരത്തുപക്ഷം തിരുമേനി അടിയന്തരമെ പരിഗ്രഹിക്കണം. അതാണ് ഞങ്ങളുടെ ആഗ്രഹം.”

ഇതിന്നു മഹാമാജാവ് ഉത്തരമെന്നും പറഞ്ഞില്ല. രത്നീശ്വരനായ സത്യകീർത്തിയാണ് മറുപടി പറഞ്ഞത്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:— “നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതെന്താണ്? ചോദിച്ചു വെച്ചു കളെല്ലാം കൊടുക്കുന്ന ഉദാഹരണമായ മഹാമാജാവിന്റെ മുമ്പിൽ മയ്യാളായില്ലാതെ സംസാരിക്കുകയാ? രാജാവിന്റെ മുത്തുക്കുട്ടി നിങ്ങൾക്കു തരാവുന്ന നഗ്നമല്ല ചിത്രം ഏന്താണെന്നു പറഞ്ഞതേ? അതു ഇവിടെ മിണ്ടിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ശേഷമുണ്ട്. ചണ്ഡലികളേ! ഇവിടെ തീങ്ങാതെ മാറിപ്പോകവിൻ”

മോശിനി—കൊള്ളാം! ചോദിച്ചതെല്ലാം തന്നെ മഹാമാജാവ് ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചതാണെന്നു തന്നില്ല. ഞങ്ങളെ വെറുതെ വെച്ചിടുകയാണു ചെയ്തത്. ഇത്ര കൊടുമ്പിരിയ്ക്കാതെ ഒരു വഞ്ചകനാണിദ്വാരമെന്നറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ ഇവിടെ വരികയില്ലായിരുന്നു.

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ മറ്റൊരാളായി ആ അധികപ്രസംഗം പറയുന്ന പെണ്ണുങ്ങളെ പിടിച്ചു പുറത്തു തള്ളുവാൻ കല്പിച്ചു. ആ കല്പന കേൾക്കണ താമസം, രണ്ടു കിങ്കരന്മാർ കാടിക്കയ്യുന്ന അവരുടെ കഴിഞ്ഞു പിടിച്ചു പുറത്താക്കി. “സമ്മാനം കിട്ടിയില്ലെങ്കിലും വെളിപ്പെട്ടു, അതിനെ കൊള്ളാത്തതായതിന്” എന്നു വിചാരിച്ചു അവർ അതിഭവഗത്തിൽ വിപോലിതരായ അടികിടപ്പുകൾ തന്നെ തിരിച്ചു. അവർ,

“കരണ്ടുംകണ്ണുനീർ വെള്ളംകൊണ്ടി-
ട്ടുണ്ടെന്നുമാറ്റംകൊണ്ടുണ്ടെന്നുമാറ്റം
പ്രിയപ്പെട്ടവർക്കു വെള്ളംകൊണ്ടു മുൽക്കം
കൊണ്ടെന്നു മുൽക്കംകൊണ്ടു മുൽക്കം”

തങ്ങൾക്കു ഫരിശ്യാന്ത്ര വിൽപനയെക്കുറിച്ച് അപമാനകരമായ ചോദ്യത്തെ ചുമപ്പിച്ചു കൊണ്ടു.

വിപോലിതരായ ഫരിശ്യാന്ത്രൻ

വിപോലിതരായ ഫരിശ്യാന്ത്രൻ ഓരോരുത്തരുടെയും കണ്ണു മൂടിയതായ കോപം ഇന്നുപ്രകാശമാണെന്ന് എഴുതി അറിയിക്കുവാൻ പ്രയത്നമാണ്. “ഇവിടെ ഇതിനു പകരം വേണ്ടിയിട്ടു മറ്റു കാര്യം” എന്നു തന്നെത്തന്നെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഇടിക്കുന്നിടത്തുനിന്നു ചാടിയെഴുന്നേറ്റ്, ഫരിശ്യാന്ത്രൻറെ പേരിൽ മനഃപൂർവ്വമായ പ്രോമബ്ലിഷ്മെന്റുകൾ കൊണ്ടിടുന്നതിലൂടെ പുറപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിനു എന്തു കാര്യത്തിലും ഉദ്യമം

രായിട്ടുള്ള ചില കഥാപാത്രങ്ങൾ ആദ്യമെന്നു അനുഗമി കാര്യം ചെയ്യും.

വെള്ളിപ്പാമ്പികൾ പോലെ വീണ്ടുനാലു നിബിഢമായ ഇടവാരത്തോടുകൂടിയ വിശ്വാമിത്രൻ കയ്യിൽ ഒപ്പുപുലരായി പല്ലു കുടിച്ച് കണ്ണു ചുവത്തി വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഹരിശ്ചന്ദ്രമഹാരാജാവ് ഏറെയും ഭാരത്തോടുകൂടി 'ബാഹ്യമഗ്ദ്ധ്യം' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഘനാനന്ദൻ അതിവിനീതനായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സമീപംഗമനസ്സാകും ചെയ്തു. അപ്പോൾദ്വേരം ക്രോധാധിച്ചനായി, ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കീഴീടത്തിലുണിഞ്ഞിട്ടുള്ള രത്നങ്ങൾ തെറിക്കുമാറ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിൽ ഒരു ചവിട്ടു കൊടുത്തു. അനന്തരം അദ്ദേഹത്തിൽ താഴെ പറയുന്നവകൾ ഒരു സംഭവണമുണ്ടായി.

ഹരി—ഞാൻ നിന്തിരുവടികൾ ഒരു തെരവും ചെയ്തിട്ടില്ല. ഏണിമിക്കു നിന്തിരുവടി എന്നു കോപത്തോടുകൂടി ചവിട്ടുകയാണു ചെയ്തത്. എന്നിട്ടും, എനിക്കു ജയിക്കത്തക്ക കാര്യം വേദനിച്ചുവോ എന്ന വിചാരമല്ലാതെ ഏന്റെ തല മുറിക്കുവാൻ ഏതു വിചാരമില്ല. ഇത്ര വലുതും കോവിപ്പാരുനായ കാരണം എന്താണെന്നുചിന്തപ്പെടാലും.

വിശ്വാ—(പല്ലുകൾ കുടിച്ചുകൊണ്ട്) ഘോരമെന്നു കേൾക്കുന്നതോ? ഒന്നും അറിയാതില്ല ആദ്യം? തെറ്റായ ചുറ്റുപാടുകളെല്ലാം അത്ത് വധിച്ചിട്ടില്ല? മഞ്ഞ

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതല്ല വാഗ്ദാനത്തെയും വശമകുടത്തി അയച്ചിപ്പോ? എന്റെ ഈ തീയ്യം കലക്കിയില്ലേ? എന്റെ പുത്രിമാരെ അപമാനിച്ചതല്ലിപ്പോ? അങ്ങനെയല്ലേയെ ഒരു ചതിയൻ വേറെ ആരെങ്കിലുമുണ്ടോ?

ഹമി — ഓരെ പേരെ! ഇത്തരത്തിൽ സങ്കടമാണ്? ഞാനിതൊന്നും സ്വപ്നത്തിൽ കൂടി അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ. ഉഗ്രജാളം പണിയും സ്പീകളം ഒന്നും ഇവിടുത്തെ വകയാണെന്നു സത്യമായും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. അറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഞാനവരോടു കാര്യം അറിയിച്ചു കേൾക്കുകയായിരുന്നില്ല. തോട്ടമല്ല, പട്ടണമല്ല, രാജ്യം തന്നെയല്ല, എന്തു തന്നെ നശിച്ചുവെക്കും പരമാവധി വശമോറി അന്നു വന്നാലും നിറുത്തിവെക്കി അയച്ചു വന്നവരോട് ഞാൻ അപ്രിയം പ്രവർത്തിക്കുകോ? എനിക്കിതൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല. വിചാരമായി അർത്ഥമില്ലെന്നും.

വിശ്വം — അമ്പാ ഒരു വിനയം! കാരണവശത്തെ മട്ടകണ്ടാൽ എത്ര വാഗ്ദാനമിതാണ്! കണ്ണു പഴുതിയാൽത്തുടങ്ങും ഉപദ്രവിക്കാൻ! ഇങ്ങനെ ഒരു പൂച്ച സ്സന്ദേശം വേറെയില്ല. ഒന്നും അറിഞ്ഞില്ല അല്ലേ? എന്നാൽ പറയാം. മരൊല്ലാം പൊകട്ടേ. സമ്പന്നരും പാട്ടുവാണായിത്താൻ അങ്ങനെയെ അറികത്തല്ല. തല്ല എന്റെ പുത്രിമാരായ മോഹിനികാളും അടിച്ചോടിയില്ലേ? അതെന്തുകൊണ്ടാണ്?

ഹരി - നിന്തിയവടി അല്പം ക്ഷമയോടെ കേൾക്കണം. എന്റെ പരാധാത്മം ഞാൻ ധരിപ്പിക്കാം. ആ സംഗീതകാരികളായ മോഹിനിമാർ നിന്തിയവടിയുടെ അമൃതമുദ്രയോടൊന്നിച്ച് അവർ ചണ്ഡാലികൂർത്തിയെ. അവർ ഏതൊക്കെ പരാധാത്മ പാടില്ലാത്ത വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു. അതു കേൾക്കുന്ന ഞാനവരെ അർഹനായിത്തീർന്നു. എന്റെ മുമ്പിൽനിന്നു പറഞ്ഞതല്ലാത്തതെ വേറെ ഒരപര്യവയും ഞാനവർക്കു ചെയ്തില്ല.

വിശ്വാ - ഏതൊക്കെയാണു അതു ശരിയായോ? അങ്ങനെയു സ്മരിക്കുകയാല്ലു അവർ ചെയ്തത്? അതിന്നു് അവർ സമ്മാനമൊന്നും കൊടുത്തില്ലെന്നു മാത്രമല്ല 'പോയിൻ പുറത്തു' എന്നു ആട്ടി താടിക്കയും ചെയ്തില്ല? ഇതു മർദ്ദയായോ?

ഹരി - നിന്തിയവടിയുടെ പുത്രിമാമാണ് എന്നു അവർ എന്നെ ധരിപ്പിക്കുകയായില്ല. മുമ്പുകിൽ ഞാനവരെ പുറത്താക്കുകയില്ലായിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം

ഇത്രയുമായപ്പോൾ വിശ്വാമിത്രൻ "അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ആ പുത്രിമാരെ അങ്ങയ്ക്കു തന്നെ. അത് അവരെ സ്വീകരിക്കണം" എന്നു പറഞ്ഞു. അതിന്നു ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ സമ്മതിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "അങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്തത്. അവർ ചണ്ഡാലിക

കൂടാതെ, അവരെ ഞാൻ മരിക്കും സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്താൽ മാത്രം മറ്റേവരും മറ്റുള്ള സർവ്വസ്വവും നിന്തി അവർക്ക് വേണ്ടതെങ്കിൽ തരാം. എന്നാലും ഞാൻ അവരെ പരിഗ്രഹിക്കുകയില്ല.” ഇതിന്നു വിശ്വാമിത്രൻ “എന്നാൽ മതി അവരുടെ രാജ്യവും ധനങ്ങളും തന്നാൽ മതി. മറ്റു താമസിക്കാതെ അതു തന്നെക്കൂടി” എന്നാണു മറുപടി പറഞ്ഞത്. “അതിലൊന്നുതന്നെ സംശയം? എന്റെ രാജ്യവും സർവ്വധനങ്ങളും ഈ നിമിഷം മുതൽക്കു ഞാൻ അങ്ങയ്ക്കു നൽകിയിരിക്കുന്നു” എന്നു ഫരിഷ്വറൻ ഭാനവാക്യം പറഞ്ഞപ്പോൾ മുമ്പി ‘അതു പോരാ; ഉഭയപുരുഷം ദോഷമുള്ളതാണ്’ എന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

‘അങ്ങിനെ തന്നെ’ എന്നു പറഞ്ഞ് ഫരിഷ്വറൻ പൊയ്ക്കുതിൽനിന്നു മുമ്പകെട്ടത് കൂടെവട്ടം സകല്പത്തോടുകൂടി തന്റെ രാജ്യവും ധനങ്ങളും വിശ്വാമിത്രന്നു ഉപകാരവും ദാനം ചെയ്തു. അപ്പോൾ വിശ്വാമിത്രന്റെ കൂട്ടുകാരായ മുമ്പിമാർ ആനന്ദഭരിതരായി “അത്തുത മത്തുതര, സന്തോഷം സന്തോഷം, കൈമറികൾ ഇതിക്കുട്ട, ഗാഥി സുതൻ സന്തോഷംകാണുന്ന വർത്തിക്കട്ടെ” എന്നിങ്ങിനെ ചേർന്നു. വീണ്ടും വിശ്വാമിത്രൻ ഫരിഷ്വറന്നോട് “ഇതുകൊണ്ടായില്ല. എനിക്ക് രാജ്യം കിടന്നുവെങ്കിൽ രാജാവിന്റെ നാമമറ്റു വേണമല്ലോ. അതുകൂടി തരിക” എന്നു പറയും ഫരിഷ്വറൻ സന്തോഷപൂർവ്വം അതു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. വി

ഒന്നു “എന്റെ കൊടിയും അടയാളവും സൗന്ദര്യവും എല്ലാം അങ്ങയുടെതായിരിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ അധികാരത്തെയൊക്കെ ഞാനും അതിനെ തക്കിടകയില്ല. ഇനി അടിയെന്നു ഇവിടേനിന്നു പോകുവാൻ അനുവാദം തരണം” എന്നുപേക്ഷിച്ച് മഹേഷിയുടെ കാക്കൽ വീണു. ശൂരശക്തനായ വിശ്വപാമിത്രൻ, അല്ലാതെ മരിക്കാത്തവൻ ധരിച്ചിട്ടുള്ള മണിമലയും മറ്റാകിടയും ആരേണത്തും വാങ്ങി, അതിന്നു പുറമേ ചന്ദ്രകതിയും രാജകുമാരനും അണിഞ്ഞിട്ടുള്ള ആരേണത്തുംകൂടി തരണമെന്നു പറയും മരിക്കാത്തവൻ തെല്ലുപോലും ബ്രഹ്മനിശാകര അമരത്തെയും കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

‘ഇനി എന്തിനു പോകരുതേ’ എന്നു മരിക്കാത്തവൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ മഹേഷി “പാടില്ല. അങ്ങും രാജ്യവും പുത്രനും ഉടത്തിട്ടുള്ള പട്ടവസ്ത്രങ്ങൾ കൂടിത്തരണം” എന്നു നിർദ്ദേശിച്ചു. “അതെങ്ങനെയെന്നു ചോദിച്ചാൽ, ഞങ്ങളുടെ ഗതിയിൽപ്പങ്കിൽ കിഷ്ടപ്രദിക്കും, നന്നായ ഒരു മരയ്ക്കത്തെ എന്തു ചെയ്യും” എന്നു മരിക്കാത്തവൻ ചിന്താതരമായി നില്ക്കുമ്പോൾ, മഹേഷി തന്റെ പഴയ വല്ലഭങ്ങളിൽ ഒരു മൃതാർക്കി മുറിച്ചു അദ്ദേഹം മൃതാർക്കി കൊടുത്തു. മരിക്കാത്തവൻ അതു വാങ്ങിയപ്പോൾ തങ്ങളുടെ പട്ടവസ്ത്രങ്ങൾ അഴിച്ചു കൊടുത്തു മഹേഷിയുടെ അനുവാദപ്രകാരം രാജ്യത്തോടും പുത്രന്മാരോടുംകൂടി പോകുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. അഞ്ചാറടി പൊയപ്പോൾ മഹേഷി പിന്നോക്കം വിളിച്ച് വീണ്ടും ഇങ്ങനെ

പറഞ്ഞു—“ഓ! ഒരു കാര്യം മറന്നു. മുൻ ഏനിക്കു അങ്ങനെ മാനം ചെയ്തിട്ടുള്ള ദ്രവ്യം അങ്ങയുടെ കയ്യിൽ തന്നെ സൂക്ഷിപ്പാനല്ലിച്ഛിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അതെവിടെ? അതു കൂടി തരാതെ ഞാൻ വിട്ടയയ്ക്കുകില്ല”

ഈ വെട്ടത്തിലാണു ഫമിശ്വരന്റെ കാര്യം പരസ്പരം. രാജ്യവും ധനങ്ങളും കൊടുത്ത സ്ഥിതിക്കു ഇവിടെയൊരു കടപ്പാടുണ്ടാകുമെന്നദ്ദേഹം അശേഷം വിചാരിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു കണ്ഠിതഹൃദയനായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു—“രാജ്യമെല്ലാം തന്ന സ്ഥിതിക്കു ധനം ഞാൻ ഏവിക്കെനീനാണൊ? അതുകൊണ്ടു ഈ കല്പന കളെ സങ്കടമാണ്.

വിശ്വാ—അതോടാണു് അങ്ങു പറയുന്നതെന്നാലുചിക്ഷണം. ബ്രാഹ്മണനാണു്, സാധുവാണ്, എന്നു കരുതി അസത്യം പറയുന്നുവോ? മുൻപറിച്ച യാഗം കഴിപ്പിക്കുള്ള ദ്രവ്യം തന്നതും അന്നതവിടെത്തന്നെ എല്പിച്ചു പോന്നതും മറന്നുവോ?

ഫമി—(ലജ്ജയോടെ) അതു ശരിയാണ്. അതു ഞാൻ തൊട്ടിയില്ല. രാജ്യം വിട്ടുപോയ അങ്ങയ്ക്കു തന്നതിൽ അതും പെടുമല്ലോ.

വിശ്വാ—ഈ വാക്ക് ഒരു ന്യായവാദിക്കു ചേരുകയില്ല. ഒരു സ്വതന്ത്രവാദിക്ക് അശേഷം ചേർന്നതല്ല. ഇതു കൊണ്ടുവന്നു അങ്ങയെ ഞാൻ വിട്ടയയ്ക്കുമെന്നു കരുതണം.

ഹരി—(ചിന്തയോടുകൂടി) എന്നാൽ ഒരു നിശ്ചയിക്കുക. വല്ല ദിക്കിലും നടന്നു യാചിച്ചു് അജ്ഞയുടെ ധനം ഞാൻ സമ്പാദിച്ചുതരാം. അതിന്നു മേവധി നിശ്ചയിച്ചു തരണം.

വിശ്വം—(വൃദ്ധസ്വപക്ഷത്തിൽ) അവധിയാ? അകിഞ്ചനനായ അജ്ഞയെ ആരു വിശ്വസിക്കും? പിന്നെ സംഖ്യ തന്നെതുവരെ പിന്നാലെ നടക്കുവാൻ ആരാണ്? അതുകൂടി, അവധി തരാമെന്നു ചൊല്ലാൽത്തന്നെയും അവധിക്കുള്ളിൽ തന്നെത്തന്നെയുതിന്നു എന്താണു പ്രമാണം?

ഹരി—നിശ്ചയിക്കുന്ന അവധിക്കുള്ളിൽ ഉപ്പും താമരയും പക്ഷം, പാതിവ്രത്യം നോയിച്ചാലെന്നതു ദേവനും ജനനാമവിച്ചുകൊള്ളാം.

മഹർഷി അതു സ്വമതിയ്ക്ക് നാലുതെട്ടു ദിവസത്തെ അവധി അനുവദിച്ചുകൊടുത്തു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ 'കഥാസ്ത' എന്ന പദത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ സമയത്ത് മഹർഷി പിന്നെയും വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—“ഹരിശ്ചന്ദ്രാ! അഞ്ച് ഏറിക്കു രാജാധികാരം തന്നെ ശരി തന്നെ. എന്നാൽ ഞാൻ ഈ അധികാരം വേക്കൊണ്ടു നാഗരത്തിൽ ചെന്നാൽ പ്രജകൾ സമ്മതിക്കുമെന്നു വരുമോ? ഏറിക്കു രാജപദം ഏങ്ങിനെ കിട്ടി എന്നുവർ ചോദിച്ചാൽ ഞാൻതന്നെ പറയും? അതു കൊണ്ട് അങ്ങനെയും കൂടെ വന്ന് എന്നെ രാജാധികാരത്തിൽ വാഴിച്ചു് ഏകരാജാക്കിയു പൊരുത്തം.”

ഫെലിക്സസ്ന്റെ രാജ്യത്വം.

ഫെലിക്സസ് ആതുപ്രകാരം തന്നെ മഹച്ഛിയന്തേരിൽ കയറാൻ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി കരന്തടയാൻ പോയി അത്യാവശ്യനഗരത്തിലെത്തി. മഹാമാജാവിന്റെ ഏഴുനാളുകളിലെങ്കിലും കേട്ട് പുരസ്കാരങ്ങളും ഏതിങ്ങല്ലാത്തവരായി പെന്റാപ്പാൾ മഹാമാജാവിനു പകരം മഹച്ഛിയന്തേരിൽ കയറാൻ. കൂടെ ഏറ്റവും ഏകീയ ഭൃത്യന്മാരോടൊപ്പം തന്നെ നിലവിൽ തങ്ങളുടെ മഹാമാജാവിനെയും കണ്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ മഹാമാജാവിനെയും എളുപ്പം മഹാമാജാവും ഏകീയ വേഷത്തിൽത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു. ആളുകളെല്ലാം അന്യരന് “എന്റെ രാജാവാണീ” നമ്മുടെ പെന്റാപ്പാൾ എന്ന് പിന്നെത്തന്നീ പരാ” എന്നു വിചാരിച്ചു ഏറ്റവും വിഷാദത്തോടെ കരഞ്ഞുകൂടാൻ. അപ്പോഴും കേട്ടവർ കേട്ടവർ കൊമ്പനുള്ളതി. എന്തെന്നു നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കൊമ്പികൾ മുഴുവൻ മനങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു.

ഇതിനിടയിൽ ഫെലിക്സസ് വിശ്വാസിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് രാജ്യത്വത്തിലെ ഭണ്ഡാരമുറി, തേവാരകെട്ട് മുതലായവയെല്ലാം രാജാക്കന്മാരോടൊന്നായി കാണിച്ചുകൊടുത്തു രാജാവിനോടൊന്നായി ഇരിക്കുന്ന ആസ്ഥാനത്തെത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ നയിച്ചു. അവിടെ മന്ത്രിമാർ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, പെന്റാപ്പാൾമാർ മുത

ലാഭവരുമല്ലാം കൂടിയിരുന്നു. ആദ്യത്തെ സംഭവഭയന ചെമ്പുക്കൊണ്ട് ഫരിശ്യന്മാർ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിച്ചു.

“ഞാൻ ഇപ്പോൾ കോസലത്തിലെ രാജാവല്ല. രാജ്യം ഇങ്ങനെയെന്ന വിശ്വാസികളുമായിട്ട് ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹം മനോഹരനായ രാജാവാണ്. എന്തെന്നാൽ സാമന്ത്രിയെത്താഴ്ത്തിയും സുഖകരമായും രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്യാൻ ഇദ്ദേഹം ശക്തനാണ്. അതുകൊണ്ട് എന്റെ മന്ത്രിമാരും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും സൈനികന്മാരും പ്രജകളുമായിത്തന്നെയുള്ളവരും എന്തൊരു കാണിച്ചിരുന്നു കേരളീയരുമൊന്നങ്ങനെയെന്നു മുതൽക്കു ഇദ്ദേഹത്തെയാടു പ്രശ്നിച്ചിരിക്കുകയാണ്. നിങ്ങൾക്കു സർവ്വമംഗലങ്ങൾ ഉണ്ടാകട്ടെ”.

ഈ പ്രസംഗം കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം ഫരിശ്യന്മാർ വിശ്വാസികളായ സിംഹാസനത്തിങ്കൽ ഇരുത്തി ഫരിശ്യന്മാരുടെ പ്രസംഗം കേട്ട സുബ്ബാരേയിത്തീൻ സഭാവാസിപ്പാർക്കുവെച്ചും മിണ്ടുവാൻ ശക്തരുല്ലാതെ മുക്കുകണ്ണു വിടവിച്ചു ഇടങ്ങി. ആദ്യത്തെല്ലാം ഫരിശ്യന്മാർ സാമ്പത്തികവശം വാങ്ങുന്ന സഭാവാസിപ്പിച്ചു. പ്രജകളുടെ ഭാഷം കണ്ടിട്ട് കഠിനഹൃദയനായ വിശ്വാസികൾ ഇതു തന്നെ തരം എന്നു കരുതി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. “പ്രജകൾ കേൾക്കണം. എന്തിനീരാജ്യം വേണമെന്നല്ല. എന്റെ പുത്രിമാരെ ഫരിശ്യന്മാർ സ്വീകരിച്ചാൽ മതി. അദ്ദേഹത്തിന്നു നിങ്ങളെ സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹം അവരെ പരിഗ്രഹിച്ച് നി

അദ്ദേഹം മറ്റൊരാളായിത്തന്നെ വാഴട്ടെ." ഇങ്ങിനെ പറയുന്ന മഹർഷിയോട് "ഈതു ഞാൻ ഒരു കാലത്തും ചെയ്തില്ല. അവർ ചണ്ഡാലികളാണ്" എന്നിങ്ങിനെ 'ഫരിഷ്കറൻ' ഉറപ്പായി പറഞ്ഞു.

അനന്തരം ഫരിഷ്കറൻ ചന്ദ്രമതിയോടും ലോഹിതാക്ഷനോടുംകൂടി മഹർഷിയെ നമസ്കരിച്ച് ഉടൻ തന്നെ അവിടെനിന്നു പോയി. വൃസനാർക്കന്മാരായി പിന്നാലെ പോയ ബ്രഹ്മകുളത്തല്ലാം പല താത്പര്യവേശങ്ങളും ചെയ്ത് അദ്ദേഹം മടക്കി അയച്ചു. വിഷക്കമിത്രൻ സിംഹാസനസ്ഥനായി രാജ്യഭാരവും തൂടങ്ങി. രാജധാനിയും രാജ്യവുമെല്ലാം ബ്രഹ്മചര്യശ്രമത്തോടും സന്ന്യാസശ്രമത്തോടും ഇടകലർന്ന ഒരു നിലയിൽ വെദോല്പാദനോഘോഷംകൊണ്ടും ശാസ്ത്രപരമോപാധരലംകൊണ്ടും മുഴങ്ങി. കസ്തൂരി, കങ്കരം, മുതലായ സുഗന്ധവസ്തുക്കളുടെ സ്ഥാനത്തു ദർപ്പവും ചമതയും കടന്നുകൂടി. രാജ്യത്തെ മറ്റ് ഔരുകുല്പാദനം ഒന്നുമില്ല.

അ ബ്രഹ്മചര്യം

ഫരിഷ്കറൻ യാത്ര.

ഫരിഷ്കറൻ തന്റെ ധർമ്മത്തിനോടും പുത്രനോടുംകൂടി അത്തരമു സമുദയത്തിനെയും കൂടാതെ പോയി, അതായത് യാത്രയെത്തിന്റെ കിടങ്ങായ സാരയുവാസി

യുടെ തീരത്തിൽ എത്തി, ദൈന്തുകുലി ചെല്ലു വെള്ളം കടിച്ച് തളച്ചുതീർത്ത്, നദിയുടെ മറുകരയിൽ ചെന്നുചെന്ന്, അല്പാഴ്ഷ് നോരം അനുജനായി. അരിശുനൂണു വന്നിരിക്കുന്ന ആപത്തു കണ്ടു സമീകരവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടും ഏതു ദേവനോട് അഭ്യർത്ഥിക്കാൻ കൂലകട സ്ഥാനം സൂക്ഷ്മഗോപാൻ മനഞ്ഞപ്പോൾ, അദ്ദേഹം സന്ധ്യവേളനം ചെയ്ത് ആ മണ്ണിൽ പ്രദേശത്തു തന്നെ ആ രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. അല്പാഴ്ഷ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മന്ത്രികാരായ സത്യകീർത്തി മുഴലായവരും അനവധി സാമന്തന്മാരും വ്യസനം സമീകരനെ അവിടെ വന്നുചെന്ന്. ഇവരുടെ സംഭാഷണം ഏതാണെന്നറിയാനായി വിശ്വദളിത്രനും ആളമറിയാതെ ഉപായത്തിൽ വന്ന് അവിടെ അടുത്തുള്ള ഒരു ചോലയിൽ ഇരുന്നു.

മന്ത്രിമാർ പറഞ്ഞു: — “നിങ്ങളനി ഇനി ഏന്റാണ് നിങ്ങളെ “പുഴുക്കുന്നള്ളകി നിന്മിക്കുവടിക്കൊള്ളാതെ ഞങ്ങൾ ഏങ്ങിന്റെ പൊറുക്കണം! ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട മഹാരാണിയും കൊല്ലതമ്പുരാനും, ഇവരോ! ഏകനരോപത്താണ് സംഭവിച്ചത്.” ഇതു കേട്ട മരിശ്വേനൻ പറഞ്ഞു: — “നിങ്ങളാരും വ്യസനിക്കാതെ സുഖമായിരിക്കുവിൻ. മെല്ലെ മരയ്ക്കിക്കൊന്നു ചെയ്തുകൊണ്ടു ഞാനിനി ഇങ്ങൊട്ടു വരണം ആവശ്യകില്ല. ഭാരമകലമുള്ള സുഖദാവാനുഭവങ്ങൾ കൈയികമായി സംഭവിക്കുന്നതാണ്. അതു വിചാരിച്ചു സന്തോഷിക്കുകയും സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു ഭൂമതപമാണ്.”

മന്ത്രിമാർ — നിന്തിരുവടി അടിയങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കു
 ത്. കുറിയൊഴയെന്നു വിശ്വാമിത്രൻ ആളി മുതൽ
 കരുതുന്നു കവകമാണു ചെയ്യുത്. ഇവിടുത്തെ എങ്ങി
 നെയെങ്കിലും ദ്രോഹിക്കണമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തി
 ന്റെ ഉദ്ദേശം. അതുകൊണ്ട് ആ താടിക്കാരന്റെ
 യോഗമണ്ഡലംകൊണ്ടു ചെങ്കുളിയിൽ കീഴിൽ ഞങ്ങൾ
 ഇരിക്കുകയില്ല. അതിൽ ഭേദം തീയിൽ ചാടി ഭേദ
 ന്നാഗം ചെയ്യുകയാണ്. അതുകൊണ്ട് അടിയങ്ങൾ
 ആ കൂട്ടിമുക്കുനിയനെ കയ്യും കാലും കെട്ടി കർമ്മ
 ജ്ഞാനിനു പുറത്താക്കുന്നുണ്ട്. നിന്തിരുവടിതന്നെ
 കർമ്മം വാഴണം.

ഹരി: — (ചെവി ചെറുത്തുകൊണ്ട്) ശിവശിവ! ഇനി
 കരുതണം കേൾക്കണം. മഹാമുഖമായ മഹാഷിയെ
 ഇങ്ങിനെ പരക്കത്തൽ നർവ് വഴുത്തുപോകും. അ
 ത്തൊന്നും വിചാരിക്കരുത്. ഞാൻ മഹാഷിയെ ഭാനം
 ചെയ്തു മാത്രമെന്നു നിനിയെ ഏതെന്ന് 'ഭയോപമാദം'
 മെന്നു മഹാപാപം ഭയപ്പെടിക്കണമെന്നു പറയുന്ന
 നിന്നും മഹാഷിയെക്കാൾ ഇല്ലാത്ത കഠിനാത്മകിയ
 വരാണ്. നിങ്ങൾ ഇവയെ വാക്കുകളാണെന്നു ഏ
 രുന്നാട്ടു പറയണം. മരണം എന്നു പറന്നുപോകും അധ
 ന്നും ഞാൻ ചെയ്തുകൊള്ള.

വീണ്ടും വിശ്വാമിത്രൻ — ശുക്രനെക്കൂട്ടി അയച്ചുത്.

സംഭവം — ഇത്രത്തോളമായപ്പോൾ, ചോല
 യിൽമരണമിടിക്കുന്ന മഹാമുനി ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ചു—

“ഞാൻ എന്തെല്ലാം പറഞ്ഞുനോക്കിയിട്ടും ഇത്രയും തോടു പറിയില്ല. പറയുമെന്നും തോന്നുന്നില്ല. ഇ ന യോഗദൃഷ്ടതിന്റെ കരളത്തിൽ കണ്ടുകി ശ്രമിക്കുകയല്ലാതെ എന്തു ചെയ്യട്ടെ” എന്നു വിചാരിച്ച് പെട്ടെന്ന് അവിടെ പ്രത്യക്ഷരായി ഹരിശ്ചന്ദ്രനോടു പറഞ്ഞു. “നീ ഏതൊരു വളരെയാക്കെ പിടിച്ചുനോക്കി. ഇ നീ യും ദുരായോധന മതിയാക്കിയില്ല അല്ല? നീയും മന്ത്രിമാരുംകൂടി എന്നു ദ്രോഹിപ്പാനുള്ള ഉപായം ആലോചിക്കുകയാണെന്നു മനസ്സിലായി. അതുകൊണ്ട്, ഹേ ഹരിശ്ചന്ദ്ര! ഇവരിൽനിന്നു നമുക്കു വല്ല ഉപദേശവും സംഭവിക്കുന്നതായാൽ അതു നീ തന്നെ നമ്മോടു ചെയ്തുകൊണ്ടി വിചാരിക്കുന്നതാണ്.”

ഹരി:- (സംഭ്രമത്തോടെ) ദീനതീവ്രവി സർവ്വജ്ഞനല്ലോ. എന്റെ ഏർപ്പത്തിൽ വല്ല കുന്നായും ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു ഇവിടുണനിയാതിരിച്ചാ? ഞാനിവിടെക്കു റിപ്പയറമായ ഇശ്വരീയാടുകൂടി നൽകിയ രാജ്യത്തു യാതൊരുവിധത്തിലുള്ള ഉപദേശവും ഇവിടെക്കുണ്ടാവില്ല. അവിടവകികളായ പ്രജകളൊരുകിലും കഥയില്ലാതെ വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ ആയതു ഷമരൂപിയനായ ഇവിടന്നു മകമിക്കണം.

വിശ്വാ:- ഇരിക്കട്ടെ. ഒരിക്കൽ വരികുവെന്നോക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ഏനിക്കീ രാജ്യത്തിൽ വലിയ ദോഷമെന്നു മില്ല. അങ്ങയ്ക്കു മോഹമുണ്ടെങ്കിൽ രാജ്യം അടുത്തെന്നു വരിച്ചുകൊള്ളുക.

ഫരി:—അതു ഞാൻ ഒരു കാലത്തും ചെയ്തില്ല. മാത്രം തിരിയെ വാങ്ങുക, ചണ്ഡാലികളെ പരിഗ്രഹിക്കുക എന്നീ രണ്ടു കൂട്ടവും അവിടുത്തെങ്ങോട് ചെയ്യാൻ പറയരുത്.

വിശ്വപാ:—എന്നാൽ ഭവേണ. എന്റെ യോഗ്യവും തന്നെത്തുടങ്ങിയ എന്റെ സ്വന്തം ആളായ ശുശ്രൂഷണ ഞാൻ അങ്ങയുടെ കൂടെ അയയ്ക്കും.

എന്നു പറഞ്ഞ് മമ്മക്കി ശുശ്രൂഷണ വിളിച്ചു ചില സ്വകാര്യോപാധികളെല്ലാം ചെന്ന് അയാളെ ഫരിഷ്കന്റെ കയെപ്പറ്റി അവിടെനിന്നു പോയി. മമ്മക്കി ചെല്ല സ്വകാര്യോപാധികൾ എന്തായിരുന്നെങ്കിലും നമുക്കു വഴിയെ അറിയാം.

സത്യകീർത്തി കൂടെ പോയത്.

അന്നരോടും മന്ത്രിമാരും സാമന്തന്മാരും “ഇനി ഇവിടെ നിന്നിട്ടു പോയില്ല” എന്നു വിചാരിച്ച് ഫരിഷ്കന്മാരോട് യാത്രയും പാഞ്ഞു ഏറ്റവും വൃദ്ധനായ ഒരു തിരികെ പോയി. പ്രധാനമന്ത്രിയായ സത്യകീർത്തിയാകട്ടെ പ്രഭാതത്തിൽ ഫരിഷ്കൻ പോകാൻ പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ “ഇവിടുന്ന് മാജ്ഞിപ്രഭാതത്തിൽ അടിയറം ഇല്ല” എന്നു പറഞ്ഞ് അവിടെത്തന്നെ കൂടി.

ഫരി:—സത്യകീർത്തി, ഓരോ ഈ പരയുന്നതെന്താണ്? ഭവേണോട് കൂടാതെ മാജ്ഞിപ്രഭാതം ഏങ്ങിനെ നടക്കും? മമ്മക്കി-യ മാജ്ഞിപ്രഭാതത്തിൽ ധർമ്മ

പരിചയമുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം തന്നെ മറ്റൊരൻ സാഹായ്യം അപരിഹാരണീയമാണ്. ആകയാൽ മറ്റൊൻ ഏതൻ കൂടെ പോരേണം.

സത്യം:—(വ്യസനത്തോടെ) ഇതേവരെയും അടിയൻ ഇവിടുത്തെ കല്പന കേട്ടു ഇവിടുത്തെ ശുശ്രൂഷിച്ചും ഇവിടുത്തെ ചോദ്യങ്ങളും ആണ് ജീവിച്ചത്. ഇപ്പോൾ കാലഭേദംകൊണ്ട് ഇങ്ങിനെയാകെ സംഭവിച്ചു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ആചരണമുണ്ടായിപ്പോയി. ഇത്തരത്തിൽ സേവനം തെറ്റിക്കാതെ കഴിപ്പാൻ അനുവദിക്കണം. മറ്റൊന്നിലെങ്കിൽ ദുഷ്ടമായ ഈ വനത്തെ തമ്മിൽ കൊച്ചുതമ്പുരാൻ ഏകദേശമായിട്ടും അടിയൻ ഉപകരിക്കും.

ഹരി:—കാര്യങ്ങളൊന്നുമുള്ള മറ്റൊൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതെന്താണ്? ഏതൻ കൂടെ വരുമ്പതിനും മാതൃപരിപാലനം ചെയ്യുന്നതിനും താമിപ്പുള്ള അനന്തരം ആലോചിച്ചേണ്ടത്!

സത്യം:—ഇതേവരെ നിറുതിയെടുത്ത് സ്വന്തം കർമ്മത്തിലെ കരുവൊന്നപ്പോലെ അടിയനെയും കരുതിവന്നു. ഇപ്പോൾ അടിയനെ ഭരണനായി കരുതുന്നതു സങ്കടമാണ്. ഏതാടോടായാലും അടിയനെക്കൂടി കൊണ്ടുപോകണം.

ഏതാ പറഞ്ഞു സത്യകീർത്തി ഹരിവന്ദനൻ കരകൽ വീണു. ഒരു നിമിഷത്തിയുമില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഹ

മിശ്വരൻ അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ കൈകൾ ചേർത്തു ചോരയായി അനുവദിച്ചു. പിന്നെ ഓമിശ്വരൻ മുഖിൽ ശുഭ്രത പിന്നിൽ സത്യകീർത്തിയുമായി, ഭാര്യപുത്രന്മാരോടുകൂടി ഘോഷപാട്ട് നാട്യപ്രദനം വിട്ട് ഒരു മഹാമണ്ഡപത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു.

കാട്ടിലെ കഷ്ടാനുഭവങ്ങൾ.

അവിടെത്തെ അനുഭവം ഏതൊരു ദുഃഖപ്രദമായിരുന്നു. “അടിച്ചതൽ മുടിവരുമു ചട്ടു പൊട്ടുന്ന ചെലിൽ” പെട്ടെന്ന് അവർ പാദസന്ധാരം വളരെ ഉപദ്രവകരമായിത്തീർന്നു. അതേവരെയും പാദചരം വീഴ്ച ചിട്ടില്ലാത്ത ചകരജാലികരായ ചന്ദ്രമതി തമ്പുരണിയോടൊന്നിച്ച് അയഞ്ഞാക്കിയപ്പോൾ “ചട്ടുവീരിയം വല്ലാതെ സങ്കടപ്പെട്ടു. കാരണമായ വാമിതാഴ്ചയ്ക്കു കാര്യം കഴിഞ്ഞു തുടങ്ങിയപ്പോൾ സത്യകീർത്തി അദ്ദേഹത്തെ ചുമലിൽ ഏർത്തു.

ഓമിശ്വരൻ — (ചന്ദ്രമതിയോട്) പ്രിയമേ! ഈ കടം ചെയ്തിലുള്ള ചെലിയുടെ അനുഭവം കണ്ട് ഏതൊക്കെയെത്തിലുണ്ടാകുന്ന ചൂടാണ് എൻ്റെ കിടപ്പാൽ സമീപം വന്നിരുന്നെന്ന്. എന്റെ തലയിലെഴുത്ത് ഇക്കിടാവായെങ്കിലും വളരെ ദൂരം നോക്കിയാൽ എന്റെ കൈ തണുത്തപ്പോൾ കാണുന്നില്ല ചെലിയെ ഏതൊക്കെ ഏർക്കുന്നതോ?

ചന്ദ്രമതി — അങ്ങനെയൊരു ഭാര്യയായ രാജാക്കുടിയെ വാരിപ്പാൻ പ്രയാസമാണെന്നു കണ്ട് അവളെ ഒരു

വൃദ്ധനാപസന്ന ഭരണചെയ്തു അങ്ങയ്ക്കു മരണാഞ്ജനിയായ ഏകന ഏടുകാൻ സാധിക്കുമോ? അതു സംഗ്രഹമെന്നങ്കിൽ ഇടിയും ഉചിതമല്ല. എത്ര കഷ്ടപ്പെട്ടാലും ഞാൻതന്നെ പതുക്കെ നടന്നുകൊള്ളാം.

ഓരിശ്വസ്തൻ ചന്ദ്രമതിയുടെ മന്ത്രദക്ഷിണയെ അഭിനയിച്ചു. അഭിനയ കരവഴിവെയ്ക്കാപ്പാൻ വിശ്വാദിതൻറെ മന്ത്രശക്തികൊണ്ടു വന്നുത്തിയ തേളുകൾ, കടന്നിലുകൾ മുതലായ മുഷ്ടപ്രാണികൾ വഴിയിലെല്ലാം നിറഞ്ഞതായി കണ്ടു. അവരെയുടെ കടി കരുധിംസയിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നപ്പാൻ ചില വൃക്കങ്ങൾ കാണപ്പെട്ടു. “ആയു! ഇനി ഇത കണലത്തു കര ഏതും ഇരിക്കാം” എന്നു പറഞ്ഞ് അവിടെ ചെല്ലുമ്പോഴാണ് അതി കൂറാൻ പാമ്പുകൾ കടിപ്പാനായി ചീറിയിട്ടുവന്നു. അതും വിശ്വാദിതൻറെ ആഭിവാദകശക്തികൊണ്ടുണ്ടായതായിരുന്നു. “പാപി ചെല്ലുന്നിടമെല്ലാം പാതാളംതന്നെ” എന്നു പറഞ്ഞ് കര ദീപവശാസം വിട്ടുകൊണ്ട് അവർ പിന്നേയും നടന്നു. ഇങ്ങിനെ സാധാരണത്തിലുള്ള നരകങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ട് അവർ രജവിധത്തിൽ ആ വനാനന്തരം കടന്നു ഗോകർണിനദിക്കരയിൽ എത്തി.

ഇത്രയും ഓരിശ്വസ്തനും.

അവർ ആ നദിയിൽ കളിച്ചു സന്ധ്യയ്ക്കുവന്നും ചെയ്തു ശുഭമോദമായ നദീജലത്തെ തൃപ്തിയാവാളും കളിച്ചു നദീതൈകതത്തിൽത്തന്നെ ഇരുന്ന വിശ്രമിച്ചു.

അപ്പോഴേയ്ക്കും സത്യകീർത്തി നദീതീരത്തിലുള്ള കുട്ടിൽ പോയി ഫലഭൂതാദികൾ കൊണ്ടുവന്ന സാഹിത്യത്തെ മുന്നിൽ വെച്ചു. ഫെലിക്സസ് അവയിൽനിന്നു നല്ലവയെല്ലാം തിരഞ്ഞെടുത്ത് ശുക്രമുനിക്കു കൈക്കൊടുത്തു.

ശുക്രൻ — (കേൾപ്പാത്തൊട്ടുകൂടി) ഏനിക്കിതെന്നും വേണ്ട. കാര്യങ്ങൾ മറുതിരിയിൽ ഇത്തരം കർമ്മനികമല്ലാ എന്നിങ്ങ വിശ്വാസികൾ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളത്. വാലും നെയ്യും ചേർന്നതായ ആഹാരമേ ഏനിക്കു വേണ്ടു. മലയ്ക്കിടുടെ പന്നം പിരിച്ചുവാനായി അങ്ങയുടെ പിന്മാറ്റം നടന്നു നടന്ന് എന്റെ കാൽ തോക്കു കഴിഞ്ഞു. ഇനി ഇതു പ്രയത്നമാണ്. ഒരു കിൽ പന്നം തരണം. ഇല്ലെങ്കിൽ തരില്ലെന്നു പറയണം. രണ്ടിലൊന്നു ചെയ്താൽ ഞാൻ പോയേക്കാം.

ഫെലിക്സസ് — അത് ഇത്ര ദൈവില്ലാതെ സംഭവിക്കരുത്. എന്റെ അവസ്ഥ അങ്ങയ്ക്കറിയില്ലേ! പട്ടണത്തിൽനിന്നു പോന്നിട്ട് ഇതേവരെയും കുട്ടിൽ കിടന്നു കഴുപ്പെടുത്തല്ലേ ചെയ്തത്. നാട്ടുവർങ്ങളിൽ ചെന്നാൽ ആഹാരത്തിലും അചിട്ട് ദ്രവ്യം ഉണ്ടാകാൻ നോക്കാം. അതുവരെ കഷ്ടിക്കണം. തൽക്കാലം എന്റെ ദൈനീയസ്ഥിതി വിചാരിച്ച് ഈ ഫലഭൂതങ്ങളെക്കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടണം. ഇപ്പോഴാണ് ബ്രഹ്മണങ്ങളെ ഉത്തമധർമ്മം.

ചന്ദ്രമതി — നിന്തികവടിയുടെ മേന്മയും വിശ്വാസികൾക്കു മേന്മയുടെ മേന്മയോളം കഠിനമാണോ? ഈ സ്ഥ

ലത്തു് ഈ സമയത്ത് ആയുധശ്രോതാവാലും നെഞ്ചും കൂടിയ ഭക്ഷണം എടുക്കുന്നതാണ് തന്നെന്തിനാ?

വിശ്വാമിത്രന്റെ സ്വകാര്യോപദേശമനുസരിച്ച് ശാശ്വതമായിട്ടു് ആകുന്നു ചന്ദ്രമതിയുടെ ഗർഭഗദസ്ഥത്തിലുള്ള വാഴ കേട്ടപ്പോൾ തെല്ലൊരു ഭയത്താണിത്താഴ്ചയ്ക്കു് ആ ഫലഭൂലങ്ങളെ ഭക്ഷിച്ചു വിശപ്പുകുടി. തന്നെത്തന്നെ കരഞ്ഞൊരു ലോഹിതാക്ഷനും ഹരിശ്ചന്ദ്രനും ചന്ദ്രമതി കാത്തുനിൽക്കുകയുണ്ടായി. അന്തഃപിൻറെ ഉണ്ണിയും താനും ഭക്ഷിക്കയും വാക്കിയുള്ളതു സത്യകീർത്തിക്കു് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ഭക്ഷണം എല്ലാവർക്കും വളരെ തൃപ്തികരമായി തോന്നി. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ എല്ലാവരും വല്ലാതെ തളർന്നു കരകിടന്നു. കിടന്ന ഉടനെത്തന്നെ ലോഹിതാക്ഷൻ ഗാഢനിദ്രയ്ക്കു് അധീനനായി. ഉണ്ണിയുടെ കിടപ്പുകൾ അല്പനേരത്തെയും വളരെ വ്യസനിച്ചു കർത്തവ്യംകൊണ്ടു്,

“ഗാമിനീതീരമണലാകുമെത്തയിൽനിന്നെ

നോമനേ! ശരിക്കുമായിത്താകമാക!

ഉണ്ണി! നീവിടുന്നതൊണ്ണിപ്പാവണ്ണംകിട-

വീടാത്തമണലുംപോലുംഞാൻനിറച്ചിപ്പു”

എന്നിങ്ങിനെ വളരെ വിലപിച്ചു. അല്പനേരത്തിന്നുള്ളിൽ എല്ലാവരും നിദ്രാധീനരായിത്തീർന്നു.

കായാവക്ഷം.

നേരം നല്ല നിറഞ്ഞ പാതിര. കൂറുള്ളമിരുട്ട്. എങ്ങാനും ഒരു കപ്പയും അന്നകുഴുംകൂടി കേൾക്കേണ്ടിപ്പു.

ഇങ്ങിനെ യുള്ള കയകരസമയത്ത് വിശ്വാമിത്രന്റെ മായാവലത്താൽ ആകാശം കുർഭമേഖലപടലങ്ങളാൽ ആലുനമായി അതിക്രിതമായ ഇടിയും കാരും മിന്നലും പെരുമഴയും തുടങ്ങി. അതിനിടയിൽ ഉദയന്നവരെല്ലാം ഒന്നിച്ച് ഉണർന്നുവന്നു. “ഇങ്ങ് കൂനിയെൽ കക്കുപോലെ ആയല്ലോ” എന്നു വിചാരിച്ച് ഫെലിക്സ് ന്റെ ദുഃഖാതുരനായി ശൂകനോടു പറഞ്ഞു: — “മുനീസന്തര! ഈ മഴയ്ക്കത് നമ്മൾ ഏന്താണു ചെയ്യുക? മഴ തോന്നാൽ നദിയിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞത് അക്കരകുടപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടാകെ വരുന്നു. അതുകൊണ്ടു കര അധികം ബുദ്ധിമുട്ടിയിട്ടുണ്ടിപ്പോൾ അക്കര പരുകതല്ലേ നല്ലത്?” ഇതു കേട്ട് മമ്മി, വിശ്വാമിത്രന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് കര പരപ്പുസമയത്ത് പറഞ്ഞു — “അങ്ങ് ഇങ്ങിനെ കഷ്ടപ്പെടുന്നത് വിധിയിലിതമാണ്. എന്നാൽ കുന്നമറിയാത്ത ഞാൻ എന്തിനു കഷ്ടപ്പെടുന്നു! മമ്മിയിന്റെ ദ്രവ്യം തരിക. എന്നാൽ ഏനിക്കു പോകാം. അന്തില്ലാതെ നിങ്ങൾ പോകുന്ന ദിക്കിലൊന്നും ഏന്നെയും എഴുന്നള്ളിക്കണമെന്നുണ്ടോ? ഇങ്ങിനെയാകെ ക്ലേശിക്കുവാൻ ഞാനാണിത്?” ഈ വിധം പറയുന്ന മമ്മിയോട് ഫെലിക്സ് വളരെ ശ്രദ്ധതയോടു കൂടി കരുപണസമാജ്ഞയിൽ പങ്കുതൂ പാഞ്ഞത് അദ്ദേഹത്തെ സമർഥാനിപ്പിച്ച് അവിടെനിന്നു പോയി. ആ കൂടിക്കൂട്ടത്ത്, മിന്നൽവെട്ടിച്ചതിന്റെ സമയത്തായി അവിടെ യാത്രചെയ്തു. ഫെ

ശബ്ദം ചന്ദ്രമതിയുടെ കൈ പിടിച്ചും സത,കിഞ്ചി
കരാരണ ചകലിൽ എടുത്തും വല്ലാതെ തപ്പിക്കുക
ഞെ് അതിവൃശാത്താടുകൂടി പൂർവ്വം ഒരു മാങ്ങി
ന്റെ ചുവട്ടിൽ എഴുതിയപ്പോൾ.

അപ്പോഴത്തെ അദ്ധ്യക്ഷ വിചാരിച്ചാൻ അദ്വൈത
മെ അനുഭവിച്ചതെല്ലാം വളരെ സുഖമാണെന്നു വേ
ണം പറയുവാൻ. വിശ്വപാമിത്രന്റെ ആഭിചാമൃത്തി
കളായ അനന്തം ഭൂതപ്രതപിശാചന്മാരും മേകമൊഴ
ന്മുതലിയായും അദ്വൈതാസുരന്മാരുംകൂടി അദ്ധ്യക്ഷ വിചി
ച്ച വിഴങ്ങുവാനായി പുറത്തു ഈ കട്ടിന്റെ തിന്നാൽ
മതി എന്നു ചിന്ത. ഞങ്ങൾ ഈ സ്ത്രീയുടെ ദേഹം
തിന്നണമെന്നു മറ്റു ചിന്ത. ഈ രാജാവിന്റെത്തന്നെ
തിന്നണമെന്നു മതിയായു എന്നു ചേക്കു ചിന്ത.
ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ജ്വലിക്കുന്നവളെ നാ
കം അനുഭവിക്കുന്നതിൽ ദേഹം മരണം തന്നെ”
എന്നൊരു ചിന്ത, ഉത്സാഹവൽക്കരണകളായ ആ ഭൂത
ന്മാരോട് പറഞ്ഞു — “നോക്കുക! നിങ്ങൾ വി
ശ്വപാമിത്രനാൽ അതർജ്ജുനപുത്രനാണെന്നു ഞാൻ മന
സ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കു ഞങ്ങളു
ടെ പിടിച്ചുതിന്നണമെങ്കിൽ തിന്നുന്നതു സജ്ജമാ
ണ്” ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതുകേട്ടപ്പോൾ അവ “അത
പ്പറ്റിയെന്നുവന്നല്ലാതെ കെട്ടുപറ്റുന്നതെന്നു മറുപടി പറ
ഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ” എന്നു വിചാരിച്ചു വരുവഴിക്കുകയാ
ണെന്നുവേദി.

അപ്പോഴും നേരെ പ്രഭാതമായി. മഴയും തോന്നും. ഫരിയേസൻ തന്റെ യാത്രയെ വീണ്ടും ഇടന്നു. അനേകം കാടുകളും തോടുകളും പാടങ്ങളും കടന്നു വരുമെന്ന് കണിഞ്ഞിച്ച് സൂര്യോദയത്തോടുകൂടെ ചെറു ഗംഗാനദീതീരത്തിൽ എത്തി. പരിശുദ്ധമായ ഗംഗാജലത്തിൽ കുളിച്ചു സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്ത് അതിന്റെ തീരത്തിലുള്ള ഒരു ചെറുകുറ്റിൽത്തുടങ്ങിയ ഒരു കടലിൽ ചെന്ന് ഒരു തൊട്ടി അവിടെ കുഴിച്ചു വെക്കുകയും അവിടെയും വിശ്വാസികൾ പ്രയത്നങ്ങളായ അനേകം ദൃഷ്ടിഗോളം വരയും പിറ്റേന്ന് ഫരിയേസൻ സാഹസികമായി വന്നെത്തി. എങ്കിലും അവ അദ്വൈതത്തിന്റെ ദൈവത്വത്തിനേയും അപ്രത്യക്ഷമായ തത്ത്വങ്ങൾ കണ്ട് കേൾപ്പട്ട് വന്ന വഴിയെ മടങ്ങിപ്പോകുമെന്നുണ്ടായത്. അതുകണ്ട് ശൂതൻ അത്ഭുതമായി നോക്കി മഹാക്ഷിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് ഒരു സൂത്രം പ്രായോഗിച്ചു.

ശൂതൻ - ധേവ രാജാധിപ, ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കുക. എത്രവളരെ കഷ്ടതയായി അത്ഭുതം അനുഭവിക്കുന്നു! ഇതിനെയെങ്കിലും ഇതിനെന്നാൽ നിഗൂഢമായിത്തന്നെ തോന്നുക. ആവത്തു വരുമ്പോൾ സമയമായിത്തോറോളം പ്രവർത്തിക്കണം. മനോ മന്ദ്ര വാക്കുകൾക്ക് അത്ഭുതം ഉണ്ടാകാത്തതും മറ്റും തിരികെ കിട്ടും. മഹാക്ഷിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് മനോസ്സാധനങ്ങളെല്ലാം, വാഗ്ദാനം ചെയ്ത ദ്രവ്യം തരികയില്ലെന്നും പറഞ്ഞാൽ മ

തി. എന്നാൽ അങ്ങയുടെ രാജ്യം തിരികെ തരുവി
ക്കാകുന്നു ഞാനേല്ക്കും. അങ്ങയുടെ കയ്യല്ലാടുക
ണ്ട് എറീക്കു വലിയ സഹതാപം തോന്നുന്നു.

മരിച്ച (ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) അങ്ങനൊന്നു പറയു
ന്നത്. ചേരശാസ്യജ്ഞനായ അങ്ങ് ധർമ്മവിശാധം
ചെല്ലാനുപദേശിക്കാൻ സത്യമാണ് സാമ്പാൽകു
പ്പുരയെ ധർമ്മം. ദേവ, തപസ്സ്, ശൈലം മുതലായി
അനേകം ഗുണമുള്ളതെങ്കിലും സത്യമൊന്നില്ല
കിൽ മറ്റൊന്നും നില്ക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ട് ഞാ
നും കാട്ടുവും പുത്രനും ഈ കാട്ടിൽ മിടന്നു മരിച്ചു
പോകുകയെന്നു വന്നാൽ ഇതിനും അസത്യം ഞാൻ പ
റകയില്ല.

ഇത്രയും മരിച്ചവന്റെ സത്യനിയമകണ്ഠം ഉൾക്കൊ
ൾക്കൊള്ളാനും തോന്നി. എങ്കിലും വിശ്വാസിയുടെ
മുഖമെഴുന്നേൽപ്പോൾ അതു പറയുക കഠിനമായില്ല. സ
ത്യത്തെപ്പറ്റിയ സംഭാഷണംകൊണ്ടുതന്നെ ആ രാ
ത്രി അവസാനിച്ചു. സ്വാർത്ഥമെന്നോടുകൂടി പിടന്ന
യും അത്രയും തുടന്നു. പിന്നത്തെ വഴി സിംഹപ്രാശ്ന
പ്രകാശികളായ ഭൃഗുജാളികൾക്കൊണ്ടു സാമ്പാൽകു
പ്പുരയിൽ കൂടിയായിരുന്നു. അവിടെയും വിശ്വാസിയു
ന്റെ മായകൊണ്ട് കര തരം തോന്നിയെങ്കിലും അ
തു സാമോക്കാരെ മരിച്ചവനും കൂട്ടരും കാട്ടിനിറവി
യിൽ എത്തിച്ചേർന്നു.

വിന്നെയും വിശ്വാമിത്രൻ.

ഈ സമയത്ത് വിശ്വാമിത്രൻ തന്റെ ഉപാസകന്റെയും ഫലിക്കാത്തതിൽ വിഷാദിച്ചുകൊണ്ട് ഏതായാലും ഒരു കൈകൂടി നോക്കുകതന്നെ" എന്നു രാജ്യം അറിയിച്ചതായ നിലയിൽ മരിച്ചവർക്കു നമിക്കു പ്രത്യേകമായി. വിശ്വാമിത്രൻ സമയത്ത് മരയ്ക്കിയ കണ്ടപ്പോൾ മരിച്ചവർക്കു കൈകൂടി കൊണ്ട് പറഞ്ഞു. മോശമേ! നിന്തിരുവടി എന്താണിപ്പോൾ എന്താണുവെന്ന് കാരണം? സാമന്തനായാ ത്രിമാശാ മോശ? നിന്തിരുവടിയുടെ ഇഷ്ടം സംഭവിക്കാതെ പ്രവർത്തിച്ചില്ലല്ലോ." ഇതു കേട്ടപ്പോൾ വിശ്വാമിത്രൻ മെട്ടാക്കുകയും മരിച്ചവർക്കു വെച്ച ഇഷ്ടിക്കാണായിരുന്നു മരയ്ക്കിയുടെ മുമ്പാകെ ദിവാകരവും സമത്വവും വഴിയുന്ന നിലയിലാണ് കാണപ്പെട്ടത്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു—“മരിച്ചവർക്കു അങ്ങയുടെ കയ്യപ്പാടുകൾ അറിഞ്ഞു എന്തിനു വെച്ചു വ്യസനം തോന്നുന്നു. അന്താരാലോചന കാരണം ഏതെങ്കിലും വിശ്വാമിത്രൻ ആ വ്യസനം അധികമായും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങയുടെ രാജ്യം അങ്ങയുടെ തന്നെ തിരുവരണം അഗതിയും തന്നെയും വാഗ്ദത്തത്തിലിരിക്കുന്നു അങ്ങയെ കഴിവാക്കാനും നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. രാജ്യവും ധനവും എന്തിന് തന്നിരിക്കുന്നു? അതു പറഞ്ഞാൽ മതി. അതുകൊണ്ടു അങ്ങയ്ക്ക് കൈകൾ വെക്കുകയും വഴികയില്ല. രാജ്യവും ധനവും പോയി ഇതി

നെ കിടന്നു ബുദ്ധിമുട്ടുമ്പോൾ അല്പം കന്നു വാക്കു മറ്റി-
യതുകൊണ്ടു യദാർത്ഥമുണ്ടായു പരികയില്ല.”

ഫദി—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) നിന്തിയവകി സത്യംതന്നെ
അതും ഓടിക്കൊണ്ടുവന്നായിരുന്നിട്ടും ഈ ഏകീയവാനു-
ട ഇങ്ങിനെ അതളിച്ചുയന്നതു കഷ്ടമാണ്. പാര-
ത്ഥാർത്ഥ്യംവരെ ധർമ്മമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു നട്ടുതുടങ്ങണം
വെല്ലാമെന്നാൽ ചെയ്തു നൽക

വിശ്വാ—(സന്നിപാതം) ഏന്താൽ, ഞാൻ മുഖ്യത
നെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല, ഏതാൽ കർമ്മകർമ്മം പരിഗ്രഹി-
ച്ചുകൊള്ളാൻ. അങ്ങിനെ ചെയ്യാലും മതി. രാജ്യ-
തിരികെ താൻ.

ഫദി—മഹാനായ നിന്തിയവകി ഏന്തിക്കൊണ്ട് ച-
ന്ദ്രാലികളെ പരിഗ്രഹിച്ചിട്ടു പാൽ നോക്കുന്നതു
ധർമ്മമാണോ? അതും ഞാൻ ചെയ്തുയില്ല.

വിശ്വാ—(കോപത്താൽ അലറിക്കൊണ്ട്) ഏന്താൽ
വയസ്സു അനുഭവിച്ചുകൊൾക, ഞാൻ പാപങ്ങളെ
പറഞ്ഞു. ഇനി അങ്ങയുടെ കൂടെ ഇത്രനാണ്, ഞാൻ
വേദകനു.

ഏന്തും പറഞ്ഞു വിശ്വാമിത്രൻ ഇത്രനെ വിളി-
ച്ചു ചിമതെല്ലാം ഉപാശിച്ച് അന്തർധാനംചെയ്തു.
പിന്നെ അദ്ദേഹം അഗ്നിദേശവാസം സൂരികയും അഗ്നി
അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷനാകയും ചെയ്തു.
മുമ്പി അഗ്നിദേശം ഫദിശ്വരനാൻ മാർഗ്ഗത്തിലുള്ള പ-
നകെല്ലാം കത്തിക്കരിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ ഭവിപ്പിച്ചുക

യുദ്ധത്തെ ഭയപ്പെട്ടതത്തോലശ്വപ്പെട്ട്, അഗ്നി അതു ചെയ്യാതെന്നു സമ്മതിക്കുകയുണ്ടായപ്പോൾ.

കാട്ടുതീയും അതിൽനിന്നു മക്ഷപ്പെട്ടതും.

ഫരിഷ്കറനും കൂട്ടുകാരും കാട്ടിൽനിന്നിറങ്ങുന്നതു വരെപ്പോൾ ഒരു പൊങ്ങകാട്ടിൽ ചെന്നുചെന്നു, 'അപ്പോൾ അതേമുമ്പേ കാട്ടുതീയും പ്രചണ്ഡമായ കാറ്റോടുകൂടി നല്ലഭാഗത്തുനിന്നും കത്തിക്കയറി അതിനകത്തിൽ പൊങ്ങിവരുന്നതു കണ്ടു. പക്ഷിമൃഗാദികളും മൃഗലതാദികളും മറ്റും കത്തിക്കരിഞ്ഞും അമഞ്ഞുപരിചപ്പെട്ടു. ഉറക്കം വിട്ടവർക്കിടയിൽ വന്നതെന്തെ വളരെ ഭയങ്കരമായിത്തീർന്നു. സർവ്വസംഹാരിയായ ഈ ദാവാഗ്നി കാടി വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഇതുകൾ 'ഓജാവാ! ഇത് അങ്ങനെയെ ദഹിപ്പിക്കാൻ വരുന്നുതാണ്, സംശയമില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു. ഫരിഷ്കറൻ കെല്പുപോലും ധൈര്യത്തെയും കൂടാതെ ഐന്നാൽ അങ്ങനെയൊന്നുമില്ല. എന്തെന്നു കേൾപ്പിച്ചും അഗ്നിക്കുവേണ്ടി ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ട് എന്നു പറഞ്ഞത് അഗ്നിയിൽ ചാടാനൊരുങ്ങിയപ്പോൾ സത്യകീർത്തി ചാടിപ്പിടിച്ച് 'തേജാമനി ഇതു ചെയ്യുകയ്ക്ക്. സപാരിഷ്കരേണി പ്രാണൻ കളയുന്നതിന്നു ഞാനൊക്കെല്ലാം' എന്നു പറഞ്ഞു തീർത്തിട്ടെല്ലാം ചാടാൻ പോയില്ല. തൽക്കണം ഇതുകൾ 'സത്യകീർത്തി എന്നതിന്നു മരിക്കുന്നു? ഈ തീയ്ക്കു ഓരോവിനെ ദഹിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞു കളക്കുകയുണ്ട്' എന്നു പറഞ്ഞത് മറ്റൊരു തത്വത്തു. അപ്പോൾ ചന്ദ്രമതി

“മേന്മാവ! പതിവുതരമായാലവരുടെ
 തോന്നുമെഴിയിട്ടെന്നതിന്നുതൃപ്തനെന്ന
 തൃപ്തകുന്താലംവതേരാമുക്കമെന്നുണ്ടല്ലോ
 കത്തവ്യമെങ്കിലെന്നല്ലതൊഴുതായിട്ടോ?”

എന്നു പറഞ്ഞു സർവ്വചരാചരാന്തർദ്ദാഭിയും ജഗൽപി
 താവും പരമ്യതികാണുന്നതായ പരമേശിവനെ കൈയിപ്പു
 വും സ്തുതിച്ച് തിരുയിൽ ചാട്ടുവാനായി ഭാവിച്ചു. അ
 പ്ലോലം ലോഹിതാക്ഷൻ കടന്നു തടഞ്ഞ് “അപ്ലോലൻ
 യും അമ്മയുടേയും സങ്കടം തീർത്തതിന്നു മരവാചി
 യ്ക്കാനാണ്. ഞാൻ ചാട്ടാം തിരുയിൽ” എന്നു പറഞ്ഞു
 തിരുയിലേക്കു ചാട്ടാൻ ഭാവിച്ചതും, തൽസമയം ചന്ദ്ര
 കതി അവനെ ഒരു സാമസത്തിൽനിന്നു നിവർത്തിപ്പി
 കയും ചെയ്തു. അമ്മ മകളനാട്

“എന്തെങ്കിലുംനരംചതിചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലത്ര
 വീതിയമാത്രനിന്നുളളകടന്നുപിടിച്ചു”

എന്നു പറഞ്ഞു, “മേറു സർവ്വസദാജിതയായ മേവാനെ,
 ഞങ്ങൾ വേദമൊഴ്സു ലാഘിക്കത്തും, സത്യവിമോദ്ധം
 ചെയ്തതും, പാതിവ്രത്യമംഗം വരുത്തുകയും, മനുസാ
 വാചാ കർമ്മണാ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ നിന്നിങ്ങുവടി ഞ
 ള്ളെല്ല ദിംഹിപ്പിക്കുക” എന്നിങ്ങിനെ അഗ്നിയാട്ട പര
 ണ്തംകൊണ്ടു് മേറ ചാട്ടത്തിന്നു അഗ്നിയിൽ പ്രാപുരി
 ച്ചു. അപ്ലോലം അഗ്നി അവരുടെ പാതിവ്രത്യംഗിയെ
 യ്ക്കല്ലെട്ടിട്ടെന്നുപറവെല്ല അപ്രത്യക്ഷനാകയും ചെയ്തു.

ഈ അത്ഭുതസംഭവത്തിന്നുശേഷം അവിടെനിന്നു
 പോയി വരാനെന്നസീക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നു ഗംഗാസ്നാ
 നം ചെയ്തു് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ സപരിവാരനായി കാശീ
 ഗർഭത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ആരാമലഗ്നം

കാലീപ്രഭാതം.

കശിരാജാവിനാൽ പാലിക്കപ്പെട്ടവനെന്ന കാശി
പട്ടണം ഹരിശ്ചന്ദ്രനും വളരെ സന്തോഷം ജനിച്ചില്ല.
വേദശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അദ്ധ്യയനത്തിനായുള്ള പാഠശാല
കൾ, ധനസമൃദ്ധിയുള്ള അങ്ങാടിക്കത്തറകൾ, തോര
ണാലംകരണങ്ങളായ ചെറുകോപ്പുകൾ, സാഷ്ഠിയുള്ളതാ
യ താഴികക്കുടങ്ങളാകൂടിയ ചെന്നങ്ങൾ മുതലായി
ആ നഗരത്തിലുള്ള വിസ്മയാവലങ്ങളായ കാഴ്ചകൾ
എല്ലാം വാക്കിക്കാടി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഏറെയും തൃപ്തനാ
യിരുന്നില്ല.

പിന്നെ അദ്ദേഹം ശുക്രമഹർഷിയോടു ചോദ്യംചു
ന്നതോടുകൂടി ശ്രീവിഷ്ണുപരമസ്വാമിയുടെ ക്ഷേത്ര
ത്തിൽ ചെന്ന ഗംഗാനദിയിൽ സ്നാനംചെയ്ത് ഭഗവദ്ദ
ർശനം കഴിച്ചു. ആ പണിവാമണത്തിനായി ശ്രീവി
ഷ്ണുപരമസ്വാമിയോടു പ്രാർത്ഥിച്ച് അമ്പലത്തിൽ
നിന്നു സന്ദ്രത്തിലേയ്ക്കു പോയി. അപ്പോഴേക്കും സ
ത്യകീർത്തി തെരുവിൽ പോയി ക്ഷേണസാധനങ്ങൾ
വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വന്നിരുന്നു. അവയെല്ലാം ചന്ദ്രമന്ദി
വാകുമെല്ലാം എല്ലാവരും മുഴുകായി ക്ഷിക്കുന്നതാ
യ്ക്കു. അന്നത്തെ ദിവസം അഹ്ലിനെ കഴിഞ്ഞു.

കടം വീട്ടാനുള്ള ആലോചന.

പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ എല്ലാവരും ഉണർന്നു
ഴുവീരപ്പോൾ ശുക്രൻ പറഞ്ഞു. “ഹേ രാജാവേ, ഇനി

എനിക്ക് അർപ്പിക്കാൻ അർപ്പിക്ക. നാട്ടുപുരത്തുനിന്നും
യാൽ ഭൂമി ഉണ്ടാക്കിത്തന്നതാണല്ലോ പരമേശ്വരൻ.
ഈ നഗരത്തിൽ എത്രയും ധനവാന്മാരാണ്. അവരിൽ
ആരാധനയ്ക്കു ചോദിച്ചു കേൾക്കുവാൻ ധനം
വാങ്ങിത്തരിക.

ഹരി—ഇനി അതിനുള്ള ശ്രമമാണ്. അങ്ങനെയൊരു
ശ്രമം കറച്ച തിരുവാഴയ്ക്ക് എല്ലാം ശക്തിപ്പെടുത്താം.

ശൂകൻ—പറയുന്നതു കേട്ടാൽ പണത്തിനുള്ള പ്രയാസം
സമുദിച്ചല്ലോ തോന്നും. കാര്യം അങ്ങനെയൊന്നല്ല.
പക്ഷാഭാവം വരുത്തുന്നതു കള്ളകാണ്മാണ്. അത്
ഇത്രയും വേഗം പാടിപ്പറയുന്നത്. “ഇല്ല” എന്ന
വാക്കും പരമേശ്വരൻ അത് പൊതുവേ
കേൾക്കും.

ഹരി—അതു അധർമ്മമാണ്. അധർമ്മം അത് പാടിപ്പറയുക
യില്ല.

ചന്ദ്രമതി—അധർമ്മം പാടിപ്പറയാൻ അറിയാം. എന്നാൽ
ഇനി ഈ മഹാമഹിമയുള്ള ചോദ്യം പാടിപ്പറയുക.
ഭൂമി ഉണ്ടാക്കുവാൻ ഒരു വഴി നോക്കേണ്ടതാണ്.
ഹരി—പ്രിയമേ! നമുക്ക് ഇപ്പോൾ എന്തൊരു ധനമാ
ണ്ടുണ്ട്? കള്ളനെല്ലാം വിശ്വകർമ്മൻ അറയ്ക്കുകയും
നമുക്കു നേരിട്ട ഈ അപകടത്തിൽ
ഈ പാപങ്ങളെ ആരാണോ ആശ്വസിപ്പിക്കുക?

ചന്ദ്ര—അങ്ങയ്ക്ക് ഇവിടുള്ളി ധനം ഞാനും ഉണ്ണിയും മാത്രമാണ്. അങ്ങയെ ആകർഷിച്ചു വിറുവെങ്കിപ്പും ഓരോരുടെ സത്യത്തെ മെതിക്കുന്നു.

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ചിന്താമഗ്നനായി സ്ഥിരം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്ത് അതികഠിനമായ ഒരു വിഷാദത്തിന്റെ അടയാളം പ്രത്യക്ഷമായി. ഇത്രന്റെ മുഖത്ത് വലിയ സന്തോഷവും കാണപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ ചന്ദ്രമതി തുടൻ പറഞ്ഞു—“ഭാര്യയേയും പുത്രനേയും വില്ലെന്നതു വളരെ നിന്ദനീയമായ ഒരു കർമ്മം തന്നെയാണ്. എന്നാൽ ഞങ്ങൾ ചെയ്ത ദുഷ്ടതും അത്രത്തോളം വലുതായതുകൊണ്ട് അതുതന്നെ ചെയ്തുകൊൾക. നെസ്സിനു ചാഞ്ചല്യം ഉണ്ടാകരുത്. ആപത്തുവഴാമ്പാൾ ഡെൽറ്റാമണ് പൂർണ്ണമായവണ്ണം.”

ചന്ദ്രമതിയുടെ അഭിപ്രായത്തെ ശ്രദ്ധൻ വളരെ പ്രശംസിച്ചു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ “ഇനി ഏനിക്കൊന്നാണ് ധർമ്മമെന്ന് എന്തെ പറഞ്ഞ് ഭാര്യയേയും പുത്രനേയും മുഖിൽ നടത്തി തെരുവീഥിയിലേക്കു ചെന്നു. “ഏന്റെ ഭാര്യയേയും മകനേയും വില്ലുവാൻ പേർകുന്നു. പണമുള്ളവർ പണം വാങ്ങിക്കൊൾവിൻ” എന്നൊക്കെ വിളിച്ചുവരണമെന്നുകൊണ്ട് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പട്ടണം മുഴുവൻ നടന്നു. അതുകേട്ട് അനേകം ചെട്ടികൾ വന്ന് അദ്ദേഹത്തെ നോക്കി. “കേൾക്കാൽ മഹാമോഹ്യൻ, രാജാവിനെ മുട്ടിക്കൊൾവിൻ, ഏനീട്ടു ഭാര്യയെ വിൽക്കുന്നതെന്നൊ

ണ്" എന്നു ചിലർ. "കേന്ദ്രകാലത്തിന്റെ ശക്തി ആർക്കു കാണാൻ എന്തുതന്നെ വരുത്തുകയില്ല? അല്ലെങ്കിൽ ഭാഷയേയും പുത്രനെയും വിൽക്കുവാൻ ആരെങ്കിലും കരുതുമോ" എന്നു വേറെ ചിലർ. "ഈ മനുഷ്യൻ എന്തൊരു തരക്കാരനാണല്ലോ! നല്ല ഒരമലിപ്പിക്കലിന് എന്തിട്ടാണോ ഭാഷയെ വിൽക്കുന്നത്! ചുരുക്കമെങ്കിലും പുലർത്തുക" എന്നു മറ്റു ചിലർ. "ഭാര്യവിട്ടതും വല്ലാത്ത അധർമ്മംതന്നെ. ഇത് ഈ കാശിൽ വന്നിട്ടുവന്നുമാ" എന്നു ഇനിച്ചിലർ. ഇങ്ങനെ രാജാജ്ഞാൻ ഭാര്യയെ വരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ചില കുട്ടികൾ "അമ്മേ അമ്മേ! രാജാ ഭാഷയേയും മകനെയും വില്ലാൻ കൊടുവന്നിരിക്കുന്നു. നമുക്കു പോയി കാണുക" എന്നു ഗാത്രംചിടിച്ചുതുടങ്ങി. എന്തിനാണപ്പറയുന്നത്! അല്ലാതെ മന്ത്രികളിൽ അന്ധവി ആർക്കും മരിക്കുന്നതന്റെ അർത്ഥം കണ്ടാൻ വന്നാലും. എന്നാൽ അന്ധരിലും അദ്ദേഹം വിൽക്കുവാൻ വന്നു. വാങ്ങുന്നതായില്ല. "ഈ നിന്ദ്യകൾ ചെല്ലാത്തമിടുത്തിട്ട് എന്തെന്നു മറുത്തുവാൻ ആരുമുണ്ടെന്നില്ലല്ലോ. അതിനിടയ്ക്കായപ്പോൾ വരഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ തെരുവിൽ ഇറങ്ങുന്നതുമാത്രം നമുക്കു കാണുക" എന്നിങ്ങനെ ചിലരായിട്ട് മരിക്കുന്നവർ നെടുവീർപ്പിട്ടു.

അതിനിടയിൽ, ഇല്ലാത്തതും അങ്ങനെയായിത്തന്നെയും കയ്യിൽ തേവാരകിണിയിലായി, കല്ലിൽ എററും മുളയ്ക്കുന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ അവിടെ

വന്നു. അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. “എന്ത്, എന്തൊരു പര
ത്തന്ത്? ഭാര്യയേയും പുത്രനേയും വില്പിക്കണമെന്നോ?
അതെന്തെങ്കിൽ ഏന്തിയ വേണം. എന്റെ ഗൃഹത്തിൽ
വേലയെടുപ്പാൻ ആവശ്യമാണ്. നിനക്ക് എത്ര ധന
മാണ് വില തരണമത്?”

ഹരി—

“ആനാമേൽനിന്നു ബലവാണൊരുപുമാൻ

ദീനതയെന്യെ കവിണയിൽ കല്പിച്ച്

കേല്പാക്കുറ്റിത്തരീടിലെത്ര ദൂരം വരും

മോല്പാടുപോകുമൊത്തത്ര ധനം വിവ”

ബ്രാഹ്മണൻ—“അതു ഞാൻ തന്നെക്കാം. ഇവനെ ഏന്തി
ക്കു തരിക”.

“അതുകിണതൊന്” എന്നു പറഞ്ഞ് ഹരിശ്ച
ന്ദ്രൻ ചന്ദ്രമതിയെയും ലോഹിതാക്ഷിയേയും ഒരു ബ്രാഹ്മ
ണനെ കൊടുത്ത് ശുക്രനോടായിപ്പറഞ്ഞു—“ഏതേ മുനി
സത്ത്വമ! ഞാൻ വിശ്വഭാരിത്രമധർഷിക്കു കൊടുപ്പാനുള്ള
ധനം ഇതാ ഈ ബ്രാഹ്മണൻ തന്നെ, വാങ്ങിക്കൊൾക.”
അതു താൻ അറിയുന്ന ബ്രാഹ്മണൻ ശുക്രനോടു ഏറെ
പറഞ്ഞു. ആപ്പോൾ ചന്ദ്രമതി “ഏതേ പ്രണവധാ!
ഞാനിനി അങ്ങനെ ഏന്തിയാണു കാണുക! കരോന്താ കര
വരമ! ഇങ്ങിനെയുള്ള ആപത്തിൽ ആശ്വതിച്ചു പെടുത്താ
യല്ലോ. അങ്ങയുടെ പൂമേന്തി കാണാതെ ഞാനും ഉണ്ണി
യും ഏങ്ങിനെ ജീവിക്കും! ഇക്കലമൻ ഏന്തിക്കു മരണ
വും തരുന്നില്ലല്ലോ. അദ്ദേഹം ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടെ, ഞാ

ഇറങ്ങിനെ പോകട്ടെ” എങ്ങിങ്ങിനെ വിചാരിച്ചുള്ള
 ണി. ആ സമയത്തു ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ “ഇങ്ങിനെ കാര്യമു
 ന്. സുഖമുണ്ടാകുന്ന കാലത്തെപ്പോലെ ഉപവസിക്കുകയും
 മനസ്സിനെ സമാധാനിപ്പിക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞു.
 അനന്തരം ചന്ദ്രകതി ഒന്നാവിനെ മൃഗവത്സം പ്രദർശി
 ത്തതെയ്തു നമസ്കരിച്ചു. പിന്നെ ഉണ്ണിയെക്കൊണ്ടും
 നമസ്കരിച്ചു.

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ, പാർവതീനായ കമാലകൻ്റെ ശി
 ശ്യായിൽ കണ്ണീടയാം തുകിക്കൊണ്ട് അവനെ എടുത്താ
 ലിംഗനംചെയ്ത് പുലയുക ചുമ്പിച്ചു. കണ്ണിൽനിന്നു
 വെള്ളം പ്രവഹിച്ചതല്ലാതെ സുഷുപ്തനായിത്തീ
 ന്ന പിതാവിന്നു കാഷ്ഠംപോലും പറയുവാൻ സാധി
 ച്ചില്ല.

ഉണ്ണി—അച്ഛാ! അച്ഛാ! ഏതുകാരെ കരുതുന്നു?
 ഞാൻ ശാർപ്പം പിടിക്കാതെ അമ്മയോടുളളി പാ
 ത്തുകൊള്ളാം. അച്ഛൻ ഏതെന്നും അമ്മയെന്നും വി
 ററ അല്ല? ഇവി അച്ഛനെ ഏതാണെ ഞാൻ കാ
 ണുക?

ഹരി—എന്റെ ഉ - ഉ - ഉ -

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ യദൈതന്നം പറയുവാൻ സാധിച്ചി
 ല്ല. അപ്പോൾ തേങ്ങിപ്പതങ്ങി കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഈ സ
 ക്കടം കണ്ടിട്ട് കഠിനഹൃദയനായ ശുക്രമുനിക്കുകി ക
 ണ്ണിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു. അപ്പോൾ പതിവുതന്നെയാ
 യ ചന്ദ്രകതി പറഞ്ഞു—“പ്രാണനഥ! നിന്ദിതമുടി

ഇങ്ങിനെ വ്യസനിക്കരുത്. മാത്രം പുത്രൻ എന്നു തുടങ്ങിയ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ മായാകല്പനകളാണ്. അതു ശാസ്ത്രമല്ല, സത്യം മാത്രമാണു ശാസ്ത്രം. ജനനം, ജീവിതം, മരണം എന്നു മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളിൽ നടുവിലാത്തതിൽ മാത്രമേ പുത്രകളത്രാദികൾ സഹായമായിരിക്കേണ്ടൂ. ഏകപുത്രം സഹായമായിട്ടുള്ളതു സത്യമെന്നു ധർമ്മം മാത്രമാണ്. അങ്ങിനെയുള്ള സത്യം ഇവിടുത്തെപ്പോലുള്ളതല്ല. അർത്ഥകരമായ ഒരു അനുഗ്രഹമിപ്പുവരുത്തേണ്ടതുണ്ട്.

ഇത്രത്തോളമായപ്പോഴേക്കു ക്രൈസ്തവർക്കു ബ്രഹ്മണൻ “മതി മതി നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയും, ഇതിനല്ലാതെ മറ്റെന്തെങ്കിലും കാര്യത്തിൽ ചെന്നിട്ട് എത്രയോ പണിയുണ്ട്. നടുക്കിൻ ജാതാത്” എന്നു പറഞ്ഞ് ചന്ദ്രമതിയെയും കുമാരനെയും വിടിച്ചുവലിച്ചു. ഫരിശുനൂൽ അയാൾക്കു പൊക്കത്തോടെ വാൻ പറഞ്ഞു. അവർ പോയതോടുകൂടി അദ്ദേഹം നല്ല സംജ്ഞനായി ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി.

ഇത്രത്തോളം പ്രതിഫലം - ഫരിശുനൂൽക്കു മോശയും.

അദ്ദേഹം വീണ്ടുപോയപ്പോൾ മന്ത്രി സത്യകീർത്തി അദ്ദേഹത്തെ താങ്ങി മിഷിയിൽ കിടത്തി മുഖത്തു വെള്ളം തളിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്നു ബോധമുണ്ടാക്കുവാൻ വളരെ ശ്രമിച്ചു. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം ബോധം പിന്നെ കണ്ണു മിഴിച്ചു നോക്കി. അപ്പോൾ ഇത്രത്തോളം കണ്ണു തുറന്ന് നോക്കി നിൽക്കുന്നു.

ഹരി.—ആരുടെയും ധനം തന്നെയാല്ലോ. ഇനി എന്തിന്നു അർത്ഥമുണ്ടു. ഒട്ടും വൈകിക്കാതെ വിശ്വാമിത്രന്റെ സമീപത്തേക്കു പോകുക.

ശുക്രൻ.—അതേ, ഞാനൊന്നു ചോദിക്കട്ടെ. ഞാന്റെ കാര്യത്തിന് എത്ര ദിവസമായി അങ്ങനെയൊക്കെയെ കിടന്നു നില്ക്കുന്നു! അറുപതി കാര്യങ്ങൾ നിന്തി വെച്ചിട്ടാണ് ഞാന്റെതിന്നു പുറപ്പെട്ടത്. ഏതൊരു പ്രയത്നത്തിന്നു യാതൊരു പ്രതിഫലവും ഇല്ല? 22 കരുത്തു മർദ്ദിക്കുകയാണ്?

ഹരി.—(അല്പം ആലോചിച്ചിട്ട്) ശരിയാണത്, അതും കൂടി തരാം.

ശുക്രൻ ഇവിടെ പറഞ്ഞത് വിശ്വാമിത്രൻ എല്ലാജ്ഞാസമിച്ചാണ്. മഹാജ്ഞാന്റെ ഉപദേശത്തിന്നു മാത്രം പുത്രന്മാരും ഹിരം സ്ഥിതിയും ശുക്രന്റെ പ്രയത്നത്താലും തന്നെയും വില്ലാമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചാണ് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഉടനെതന്നെ തരാമെന്നു സമ്മതിച്ചത്. അദ്ദേഹം മന്ത്രിയോടു പറഞ്ഞു—സേന്യകീർത്തി, ചോൽ എന്നെ തെരുവിൽ കൊണ്ടുപോയി ആമകളിലും വിരൾ പരിവർത്തിയും വരാമൻ വാരി ശുക്രന്റെയുടെ പ്രയത്നത്താലും കൊടുത്തു നീക്കണം. ഒട്ടും മടിക്കരുത്. സത്യം—(കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) ഏതൊരു അടിയൻ ഇവിടെ സ്വാമിതെന്താണോ വിൽക്കുക? അതു വാടില്ല. വിൽക്കുവാൻ അടിയനെ വാൻ ശുക്രന്റെ വന്നു കൊടുത്തു കൊൾക.

ഒന്നു വിരമം. അതിന്നു വിശ്രമമായി കിട്ടിയ പതിനാലു
രം വാദാദരൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഇത്രയും കൊടുത്ത് “ഇനി
നിന്നിരുവടിക്കു പോകാം” എന്നു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ
കടന്നിറങ്ങിയവനായിത്തീർന്നു. വിശ്രമം ചെയ്തവ
നും കടന്നുവന്നു. “എന്നാൽ ഏതു വിധമായിട്ട്
ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ കൃഷ്ണനോടുകൂടിക്കാണാത്തത്. അപ്പോൾ
ഇത്രയും

“ധീമതോമഹിത! സത്യസന്ധാശ്രണി-
ധീമതാണിത്യമേവീദമഹിതവ്രതം!
വിജ്ഞാതാർത്ഥമിതിഹാസമനുഷ്ഠയാമേ-
തേഷാമസത്യമിതിഹാസമനുഷ്ഠയാമേ”

എന്നു പറഞ്ഞു സത്യസന്ധനായി യാത്ര തിരിച്ചു.

പിന്നെ സത്യകീർത്തി വളരെ പ്രസിദ്ധമാകുകയും
കാണുന്നവർക്കു ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കാൽക്കൽ വീണു
നമസ്കരിച്ചു

“കേളോടൊപ്പമുള്ളതുകൊണ്ടിങ്ങിനെ
സത്യകീർത്തിയോടൊപ്പമുള്ളതുകൊണ്ടി-
തരം പ്രമാണത്തോടൊപ്പമുള്ളതുകൊണ്ടി-
തരം പ്രമാണത്തോടൊപ്പമുള്ളതുകൊണ്ടി”

എന്നു പറഞ്ഞ് യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു.

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സാമീപ്യത്തിനായിട്ട് ധീമതാശ്രണി
“ഏകോ നിന്റെ മോക്ഷം കളിയും ചിന്തിയും കൈ-
യ്ക്കു നീക്കം ചെയ്യേണ്ട. ഏകന്റെ കല്പനയനുസരി-
ച്ചുള്ള കേട്ടു നടന്നു, നേരം വൈകി. ഇനി അമസി

കേരളം. ഇതാ ഇതെടുക്കേണം" എന്നു പറഞ്ഞു. തന്റെ മാംസകംവേച്ച് ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ ചുമലിൽ ഏറ്റിച്ച് തന്റെ വസതിയിലുള്ള പോയി. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ദേശവും ഭരിക്കാതെ ആ മാംസകാരം ചുമന്നാകകൊണ്ട് അതി കഠിനമായ ദുർദ്ദൃഷ്ടവും സഹിച്ച് വിജയത്തോടെയും അ വരുന്ന അനുഗമിച്ചു. അദ്ദേഹസമയത്തിനുള്ളിൽ ആ ച സ്ഥാപകൻ ചാട്ടയിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഏതാനും ദൃ ഷ്ടിയിലിറങ്ങാതെ ആ ചാട്ടയിൽ മാംസകംനാഥം ഇറക്കി ഏതോ രീതിക്ക് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പിടുന്നയുള്ള കല്പനയെ കാത്തുനോക്കുന്നു വിന.

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ചുമവക്കാരനായത്.

കാല കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വീശുവാളു "എന്തോ! നി ന്നൊരാൾ ചുമവക്കാരന്റെ പണിക്കാണ്" ചെങ്കുന്ന ത്തി. ഈ പട്ടണത്തിലെ ചുമവയുടെ പ്രഭു ആനാണ്. ചുമവയിൽ നവം കോരിപ്പിക്കാൻ വരുന്നവർ നവം ഭൂ ടിയ ശിലയും ചുമവത്തുലിയാതി ഒരു പണവും നാഴി അറിയും തരണമെന്നാണ് നിശ്ചയം. നീ പോയി ആ വിജയത്തിന്റേ ഉത്തരവുമാക്കുവാൻ അതു കണ്ടു പ റത്തു വാക്കി അവിടെ പാഞ്ഞു. ചുമവത്തുലി കാരം പണവും ശേഖരുന്നതിനും ഇക്കാര്യമുള്ളതും. അവി വി നാകു മെക്കുന്നതിനും എടുത്തു. മിഴിച്ചു പണ ത്തിൽ യാതൊരു വ്യക്ത്യാസവും പാഞ്ഞു നെടന്നു കൊള്ളുന്നു. ഇതിനല്ലാതെ ഒരു പണിക്കാരനും നീ പാറുകൊന്നു ഭരണത്തില്ല." എന്നിവിടത്തെ ചേർത്തു

ഒരു പണി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ കൊടുത്തു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ 'അതിനെ ചെയ്യൂ' എന്നു പറഞ്ഞ് ചുടലയിലേക്കു പോകയും ചെയ്തു.

ഈ ചുടലക്കുളത്തെ 'ഇന്ദ്രലോകത്തിലെ നാകം' എന്നു പറയുവാൻ. അരികുവശമായ ഒറ്റത്തറ അവിടെയെങ്ങും പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ശവം ദഹിപ്പിച്ച പൂക്കളും വെണ്ണയും കുറിക്കുകയും കുന്നുപോലെ കൂടിക്കിടന്നിരുന്നു. പാതിവെന്തുകിടക്കുന്ന ശവത്തിന്റെ അസ്ഥിസമുച്ചയം ദാഹശക്തികൾക്കു കൊടുക്കാത്ത കഴുക്കും കരകളും, അവയുടെ നേരെ പാഞ്ഞുചെല്ലുന്ന നായ്ക്കുളപ്ലാതെ അന്താരാളം അവിടെയില്ല. അവരെ അംഗം വിന്യസിച്ചിട്ടുള്ള കിടമത്സരംകൊണ്ട് പുറപ്പെട്ടവിക്കു 'അന്താരാളപ്ലാതെ അന്താരാളം' എല്ലാം അവിടെ കേൾക്കുന്നതുമാത്രം. ചുരുക്കത്തിൽ അതൊരു പ്രേതലോകം തന്നെയാണ്. ഇവിടെയുള്ള രാജാവിന്ദ്രലോകം, പാതിവെന്ത വിരകിൻകൊള്ളികൾ പെറ്റുപിടിച്ചതിൽ കെട്ടി വിരകകൊണ്ടുതന്നെ ചിതാതുപ്രമയ രാജ മഞ്ചവും ഉണ്ടാക്കി, ശവം ദഹിപ്പിക്കാനുപയോഗിച്ച് വരവുമാണ് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ താമസം തുടങ്ങി. ശവം ദഹിപ്പിച്ചാൽ ആ പശ്ചാദ് വന്താൽ ഒരു പണവും ശവത്തുണിയും വാങ്ങി തന്റെ ഏകമാനനായ വിരകന്റെവിന്നു ചുടലക്കുളം. ചുടലക്കുളം പ്രാണങ്ങളുപിടിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് അറിയാൻ നേരെ തന്റെ വിശ്വസ്തരും ചെയ്തു. ഇതിനെ

“ചത്തതിനൊക്കെ ജീവിച്ചിരിക്കില്ല” എന്ന നിലയിൽ ഞാൻ ചുടുകൊട്ടിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പറഞ്ഞുവന്ന സത്യകീർത്തി ചുടലയിൽ വന്നു.

ഇടിയെട്ടാൻ വീരബാഹുവിന്റെ ഭൃത്യനായതോ
 ടുള്ളി സത്യകീർത്തി പോകയാണല്ലോ ഉണ്ടായത്. അ
 ദ്രോഹം കാണിയിത്തന്നെ ഒരു കരത്തിലകമാണ് പോ
 യത്. അവിടെ ചെന്നതിനു ശേഷം പിടന്നതും ത
 ന്ന്റെ സ്വാമിയെപ്പറ്റിയ വിചാരമായി. അങ്ങനെ ക
 ള്ളം. ഞാൻ ചെയ്തത് ഏതൊക്കെകൃമമാണ്! ഏതൊ
 സ്വാമിയായ മഹാമോളാവ് ആ ചന്ദ്രാവതന്റെ കൂടെ
 പോയിത്തുല്പാദം എത്ര കഷ്ടപ്പെട്ടുണ്ടായിരിക്കും! അ
 ദ്രോഹത്തിന്ന് ഈ ആപൽപ്പട്ടത്തിൽ ഉപകാരവും എ
 രുന്നതൊണ്ടു ചെയ്താൻ കഴികയില്ലെങ്കിലും വിവരം എ
 രുന്നതന്വേഷിക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യാത്തതാൽ എന്തെ
 പ്പോലെ ഒരു കൃതസ്സാൻ മേരെ ആരാഞ്ഞുത്? കൂടെ
 വരാനുണ്ടു തിരുമനസ്സിന്റെ അഭിപ്രായമുള്ള വാസ്തവംത
 ന്നെ. പക്ഷെ പലവക കഷ്ടതകളെക്കൊണ്ടു ബു
 ധിപ്പിക്കും എന്ന സമയമായതുകൊണ്ട് നിന്നു കാത്തു
 കൊണ്ടിട്ടു. എന്തായാലും അവിടുത്തെ അന്വേഷിക്ക
 കതന്നെ. ഇവിടെ തിരിച്ചപ്പട്ടത്തി, സത്യകീർത്തി കാ
 ശിനാഗരത്തിലുള്ള ചന്ദ്രാവതെടികളിലെല്ലാം അന്വേഷി
 യ്ക്കുതിൽ വീരബാഹുവിന്റെ പതിയെ ഭൃത്യൻ ചുടല
 മഹാനാണെന്നറിയു കിട്ടി. ആ വഴിക്കുതന്നെ സത്യകീ
 ര്ത്തി ചുടലയിൽ ചെന്നല്ലാതെ,

അതുതന്നെ മറ്റു കവിമാർക്കു തന്നെ .
 പാർവ്വതീ മഹാപ്രസാദം സഞ്ചയനായാൽ
 വിജയിച്ചു തന്നെ ചെറുകുട്ടിയിലീ മന
 നിസ്സന്ദേഹായാ മഹിയി വില്ലതായും ;
 കേട്ടു മഹാപ്രസാദം മന്ത്രിയേതരം .
 മഹാപ്രസാദം മറ്റുള്ളൊരാളെ പറ്റാത്തതായാൽ
 കഴിഞ്ഞു കടന്നു കളഞ്ഞു കടന്നു
 കൊത്തിക്കൊണ്ടു കടന്നു തായും ,
 ഏതു വിന്നൊരു കവിതകുട്ടിയിലോ
 ശവം ചെല്ലാത്തതെന്തെന്നു നോക്കി
 വിചാരിച്ചാൽ മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നി -
 ഏതാ പ്രിയനായാ മഹാപ്രസാദം നോക്കും ;

காரணமென்று. இது கருத்துக்கள் கிளம்புதலால் நுணுக்கிண்கி
யுள்ள கையெழுத்துகளால் உணக்கி வைக்காவிட்டு நேருண்டால்
வசியம்மணி புரண்களில் பூசியிருப்பது, நன்குண்கம் விடும்
கிடு—

മഹാമർദ്ദം വരുത്തിയവനിൽ
കാലയുദ്ധമുണ്ടെന്നുമാത്രമല്ല
സംഗ്രഹമുണ്ടെന്നുമാത്രമല്ല -
സമർത്ഥനാകേണ്ടതിന്നു സമർത്ഥ്യം വേണ്ടതു്;
മുദ്രപരമമുണ്ടെന്നുവരുത്തികൽ
കുറവുമാത്രമല്ല സമർത്ഥനാകേണ്ടതിൽ
കിടന്നുപിരിച്ചുനടിച്ചുവരണ
മാരിതന്നാകൂ - ശിവരാത്രി!

അശുഭമാകിച്ചുകൊട്ടിലമു -
 ദൈവസ്വന്തത്തിൽ ശവനിവിശേഷം
 ഹേ! മേയിടുണീറ്റുവസ്ത്രമെന്തെൻ
 കണ്ണാലെകാണണമൊരുകാലമായി!

ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ച് സഹിപ്പാൻ വരിച്ചാത്ത വിചാ
 ദത്തമേടേ സ്വാതികതലിപ്പാകുന്നിരായ സത്യകീർത്തി
 ഫരിശ്വേന്ദ്രൻ പാദങ്ങളിൽ പതിച്ചു. ഫരിശ്വേന്ദ്രൻ
 അദ്ദേഹത്തെ തത്ത്വപാലമേൽക്കുകയൊണ്ടു സമാധാ
 നിപ്പിച്ചു -

പ്രാമണ്യകുടുംബമുദയമീവ -
 ജാലത്തെപ്പോലെ ഹേ! കഴുകിപ്പുക.
 ശവനിൻ ദൈവസ്വന്തിലകപ്പെടാത്താൻ
 ത്രിമൂർത്തികൾക്കു പണി സത്യകീർത്തി!
 താനാണു ചെല്ലുന്നതുകുടുംബമുദയം
 താനാണു കാണിത്തുളളിപ്പിടണം
 സഖത്തിലുളള മധുരസുപദായം
 ദൈവത്തിലും കാണുമവനാണു ധീരൻ.

ഇങ്ങിനെ പല സദാചാരപദങ്ങളും ചെയ്ത് ഫരി
 ശ്വേന്ദ്രൻ സത്യകീർത്തിയെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. അ
 നന്തരം സത്യകീർത്തി അശുഭമായ ഒരു ശുഭമാക്കി
 വാക്കുചെയ്തു കേണിക്കയും ചെയ്തു.

സ്കീംചട്ടപ്പാഠം

ചന്ദ്രമനിയുടെ ജാസ്സ.

വിനോദിതന്റെ ദുഃഖം കൊടുക്കുവാനായി ചന്ദ്രമനിയേയും പോലീസാക്കുവാനും വിനോദനായി മുഖ്യ പരമ്പരയുണ്ടല്ലോ. ആ വായ്പപ്പെട്ട സ്ത്രീയും പുത്രനും അച്ഛന്റെ ഏകജാതനായ ബ്രഹ്മണന്റെ ഗ്രാമത്തിൽ പല വീട്ടുപണികളും ചെയ്തു നാൾ കഴിച്ചുവന്നു. പുലരുവാൻ ഏഴുനാഴികയുള്ളപ്പോൾ ഏഴുനാൾ ഗ്രാമം അടിച്ചു വാടി പൂർത്തിയാക്കുക, പാത്രങ്ങൾ മോരുക, നെല്ല് കുത്തുക മുതലായവയായിരുന്നു ചന്ദ്രമനിയുടെ ചെയ്തതുകൾ. പണികൾ കഴിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മണപത്നിയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കും. അതു മാത്രമേ ഏതൊരു മുട്ടു. ചന്ദ്രമനിയുടെ പണം നവരത്നകൾക്കുണ്ടെന്നു കരുതുന്ന തന്റെ മുട്ടുകാണട്ടിൽ ഇപ്പോൾ വിഷ്ണുമാരുടെ ചന്ദ്രമനിയെപ്പറ്റി പല കത്തുണ്ടെന്നും, ദേവം തന്റെ വിശ്വാസത്തിൽ വിശ്വസ്യമായിത്തീരുന്നതും പരിചയപ്പെട്ടു പിന്നെ. അതവരെയും അതിവേഗമായ ഹംസതുലാശാസ്ത്രത്തിൽ കിടന്നു കേൾച്ചിട്ടുള്ള കരമൻ വെറുംവിശ്വാസ കിടന്നു പലാതെ കേൾക്കുകയും, മാത്രമുണ്ടെന്ന് അന്ത്യജാതത്തിൽ ഉണ്ടെന്ന് അമ്മയുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു. ദേവം പുലർന്നാൽ വെളിച്ചം പലകൾ പരിശോധനയും കൂട്ടിൽ പോയി കാണുകയും കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തുവന്നു. ഇത്രയും ബുദ്ധി

മുട്ടി, ചരഞ്ഞ പണികളെല്ലാം ചെയ്താൽ സ്വാമിക്ക് പ്രീതിയുണ്ടോ, അതൊട്ടില്ലതാനും. പണികൾക്കു വല്ലതിന്നും അല്പം നേരം വൈകിപ്പോയാൽ പിന്നെ ബ്രാഹ്മണൻ ഇന്നത്തെ പറയുമുട്ടി, ഇന്നത്തെ ചെയ്യുമുട്ടി എങ്ങൊന്നുമില്ല. “എന്തൊരു കാമണമാണിത്. ഈ അസന്തുക്കമുട്ടി ആകാശത്തോളം ഉയ്യാം കൊടുത്തു വാങ്ങിയ ഞാനല്ലേ വരമി വിസ്തരിച്ചുവരാൻ കൊടുത്തു പറന്നു ആ തെങ്ങിന്റെ കുടുംബത്തിൽ ഇതിലും മേലായിരുന്നു. തള്ളയും പിള്ളയും കരയോടൊത്താണ് ചന്ദ്രനായി, ദിനേന്ദ്ര കളി കര ഏറിപ്പോകുന്നു. ദിനമെങ്കിലും കരയോടൊത്തു ചാർച്ചിന് മന്യമാക്കും” എന്നൊല്ലാം ബ്രാഹ്മണൻ ശകാരിച്ചുണ്ടൊണ്ടിരിക്കും. വലിയ ശൂന്യവന്നാൽ, വല്ല പ്രഹരവും കൊടുക്കും. ഭരണമാണെങ്കിൽ നേരത്തോടൊന്നും കൂടുമ്പോൾ നാഴി കണ്ടതിലല്ലാതെ ഒന്നും കൊടുക്കുകയുമില്ല. ഇതൊക്കെയും തത്ത്വം ചെയ്ത പാപകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമാണെന്നു വിചാരിച്ച് യാതൊരാപ്രിയവും ഭാവികാരേയും പ്രവൃത്തികളിൽ അമാന്തം കാണിക്കാതെയും ആ സാധുവിന്റെ മകനോടുകൂടി നാളകൾ കഴിച്ചുവെന്നു ലോഹിതാക്ഷനെ സല്പം കടിച്ചത്.

അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു ദിവസം ബ്രാഹ്മണൻ ലോഹിതാക്ഷനെ ചന്ദ്രനായിയിൽനിന്നു വേർപെടുത്തി മറ്റു കുട്ടികളോടുകൂടെ കുട്ടിപ്പാലക്കയറുമുളയ്ക്കി. അമ്മയുടെ കൂടെ നിന്നാൽ കുട്ടി പണിയെടുക്കില്ലെന്നു മാത്രം

മല്ല അമ്മയും അമ്മനും കരഞ്ഞിപ്പോയി” എന്നാണ് ബ്രഹ്മണൻ ഈ ചെയ്തതിന്നു കാരണം പറഞ്ഞത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയം അങ്ങിനെയാണെന്നു പറയാൻ ആകാണുള്ളത്! സാധു ചന്ദ്രമതി പുത്രവിരഹംകൊണ്ടു വളരെ വ്യസനിച്ചുപോകിലും ബ്രഹ്മണനോട് അപ്രിയമെന്നും ഭാവിച്ചില്ല. ലോഹിതരക്ഷൻ പതിവായി മറ്റു കുട്ടികളോടൊരുമിച്ച് കാട്ടിൽ പോയി ഭക്ഷ്യം ചേരയും വിറ്റുകൊണ്ടു വന്നിരുന്നു. വൈകുന്നേരം അതെല്ലാം ചേർന്നുകൊണ്ടു മടങ്ങിവരികയും ചെയ്തും. ചന്ദ്രമതി വകലത്തെ പണികളെല്ലാം കഴിയില്ലാത്ത കഴിവു കൊണ്ട് വേഗം പൂർത്തിയാക്കി. അമ്മയുടെയും അമ്മനും പരിചര്യം വ്യസനവും അർത്ഥമാണ്. ഇങ്ങിനെ ഒരു പതിവായി.

അതിനിടയിൽ ഒരു ദിവസം കുട്ടികളെല്ലാംകൂടി കാട്ടിൽനിന്നു വിരമിച്ചു വരികയായിരുന്നു. വഴിനിടയിൽ കണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ട് അവർ ചുട്ടു കരിഞ്ഞിരുന്ന ചെടികളെ ചുട്ടുപിടിച്ചു വിട്ടു. അതിനെത്തുടർന്ന് കരിഞ്ഞു നല്ല സൗന്ദര്യമുള്ള പുഷ്പങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതായിരുന്നു. ലോഹിതരക്ഷൻ അതു കണ്ട് “ഇതു വെച്ച് കുറെ കൊണ്ടുപോയാൽ സ്വർഗ്ഗം വരുമെന്നു കേൾക്കും” എന്നു വിചാരിച്ച് അതുകൊണ്ട് ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, പുഷ്പസൗന്ദര്യംകൊണ്ട് വന്നിരുന്ന ഒരു ഗുഹയെ പാമ്പ് കടന്നുപോയി.

“ഛോ ദൈവമേ” എന്നു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ട് ബാലൻ പിടന്നുകൊണ്ടു കൂടി. നാലഞ്ചടി ചെമ്പപ്പോഴക്കു നാഡികൾ തട്ടുൻ നിലത്തു വീണു. കൂട്ടുകാരായ കുട്ടികൾ നിലവിളി കേട്ട് വാങ്ങത്തക്കിയപ്പോഴേക്ക് കുട്ടിക്കി കയ്യെപ്പ് സംസാരിക്കാൻ മാത്രമേ കഴിയൂ എന്നു ധരിച്ചു. ലോഹിതാക്കൻ പറഞ്ഞു—“സ്നേഹിതന്മാരെ! ഏതെങ്കിലും അവസാനിക്കാതായി. ഇതര കൈ ധരിച്ച സപ്പം ഏതെന്നു കട്ടിട്ടു. ഏതെങ്കിലും ദേഹം കഴയുന്നു. നിങ്ങൾ ചെയ്ത് എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അമ്മയായ ഏതെങ്കിലും മരണവത്തുമാനം പറയണം” ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പോഴേക്ക് കുട്ടിക്ക് സംസാരിക്കുവാൻ വയ്യാതായി. അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ ബാലൻ ചാർക്കുകിയെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. കൂട്ടുകാർ ദേഹം അവിടാനിനു പോയി.

അന്ന് സന്ധ്യയെ പതിവായ സമയത്തു് മകൻ കാട്ടിൽനിന്നു വരാത്തതു കണ്ട് ചന്ദ്രമതി പല ചിന്തകൾക്കും വശംവദിയാക്കി അവൻ വരാണ്ടെന്നു വഴിയിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ട് അമ്മയായി നിൽക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവയുടെ വലത്തേ കണ്ണ് വിറക്കുകയും വലത്തേ തൂട എളുക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതെന്നോടാ പത്താണീശ്വരൻ ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നത് എന്നു വിചാരിച്ച് പൂർവ്വാധികം വ്യസനിക്കുമ്പോൾ ഒരു മരണാസൂനൂനിനു കരളാകാഴി “പൂവ്വം, പൂവ്വം” എന്നു ശബ്ദിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കർച്ചകഴിഞ്ഞപ്പോൾ വനത്തിലേക്കു പോയിരുന്നു കുട്ടികൾ വന്ന് “അമ്മേ! നിങ്ങളുടെ മ

കുൻ പുല്ലുവീശുമ്പോൾ പാമ്പുകടിച്ചു മരിച്ചുവോയ്ക്ക് എന്തിനായി ഇടിഞ്ഞിട്ടിന്നു തുല്യമായ വഞ്ചനയും അറിയിച്ചു. അതോടുകൂടി നിർഭാഗ്യവശം ആ അമ്പല ഇടികെട്ടുവാൻ മരംപാമ്പെ വിടരുതെന്നായി ഭൂമിയിൽ വീണു.

കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തന്റെ മുമ്പാകെ എഴുന്നേറ്റ് ആ ഭൂമിയിലെ പാമ്പെ കട്ടികളോടു തന്റെ കട്ടി ഏകീകരണത്തിന്നു കിടക്കുന്നതെന്നു ചോദിച്ചതിന്നു ഏകീകരണത്തിന്നു കുറെ ദൂരം പോയാൽ കരാർപ്രകാരം കാണാം. അതിന്റെ അടുത്ത് വടക്കുപോക്കത്തു കെട്ടപെടുന്ന വീൽ കണ്ടുവെന്ന്. അതിന്നു സമീപത്താണ് കുമ്പാൻ മരിച്ചു കിടക്കുന്നത് എന്നു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ട് ചന്ദ്രകുന്തി പരവിട്ടു കരഞ്ഞും മാറത്തടിച്ചും ഹൃദയത്തിൽ വെച്ചു. തന്റെ എല്ലാമാനസമായ ബ്രാഹ്മണന്റെ അരികത്തു ചെന്നു തന്നെ വണങ്ങി അറിയിച്ചു.

ചന്ദ്ര—സപാമി! എന്റെ കട്ടി കാട്ടിൽ നിന്നു വിരകം കൊണ്ടു വരുമ്പോൾ വിവരങ്ങൾ മരിച്ചുവോയ്ക്ക്. എന്തിനായി ഇങ്ങനെയൊന്നു ചെയ്യാനായിരിക്കണം.

ബ്രാഹ്മണ— (വരുമ്പോൾ) അതുകൊണ്ടുവേണ്ട കല്ലുവീശുവോ! കുമ്പാൻ! പള്ളിക്കൽ നോക്കുന്നതിലും കൊള്ളാമെന്നു കരുതി പാമ്പെ വിവരമൊടുക്കുവാൻ പാമ്പെ വന്നു. പണത്തിന്നു പലിശയോ മുട്ടിയിടുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ ഉള്ള മുതലും വോയ്ക്ക്. എന്തു ചെയ്യാം! പേരും, വീന്റെ പണിയാക്കും.

ചന്ദ്ര - (നൊട്ടവീർപ്പിട്ട്) ഞാനിവിടുത്തെ അടികയറണമെന്നു ഏതൊരു കട്ടി മറിച്ചുപോയതായി കേട്ടാൽ ശവകുടീരവും ഒരു കാണാൻ ഇത്ര പെട്ടെന്ന് തള്ളിക്കളയാനാതിരിക്കാമോ? ഞാൻ പൊതി ശവം മറച്ചു മെഴുത്ത് നേരെ പുലയുന്നതിന്നുമുമ്പെ വരാം. ഇവിടെ പണിയൊന്നും ബാക്കിയില്ല. പേരുകാരനാവാൻ തന്നെ.

ഇങ്ങനെ ചന്ദ്രന്റെ വളരെ താണുപോയപ്പോൾ ഞായറാഴ്ചയെന്ന് സൂര്യോദയത്തിനു വരാമെന്നു ജ്ഞാതയിൽ പെരുന്നല്ലോ? നാളെ ഇവിടെ മറ്റേതെ പണികളുണ്ട്. ഒരു നിമിഷം ഉറക്കിക്കിട്ടാകട്ടെ, കിട്ടേണ്ടത് എന്ന് കഷ്ടിച്ച് പേരുകാരനാവട്ടെ.

പിന്നെ ചന്ദ്രന്റെയുടെ വൃശ്ചഭാഷാഭാഷയിൽ പേരുകാരനായി വിവരിക്കാൻ തുടങ്ങിക്കൊണ്ടു കളിപ്പിച്ചു. ധാരാളമായി കഴിക്കുന്ന കണ്ണുനീരായിട്ട് കോമം നാശത്തും, തലമുടി മെട്ടിക്കിടന്നതും, വഴിക്ക് കരൽ വഴുതിയിടന്നതും, പിടഞ്ഞെഴുതാനാവാത്തതും, അങ്ങോട്ടു ഉള്ളി എന്ന് നിലവിളിച്ചതും ആ കട്ടികൾ ചാഞ്ഞു കെട്ടപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു. അടുത്തു ചെന്നു കരയരുതെന്ന് ഉത്തരവായിരുന്നു. കണ്ടു ഉടനെ മോശമായപ്പോൾ നിലത്തു വീണു. കര കഴിഞ്ഞത് എഴുന്നേൽ ഉത്തരവായിത്തീർന്നു മടിയിൽവെച്ച് വിശ്രമം തുടങ്ങി.

അങ്ങോട്ടു നാലുമുക്കോളം വെളിച്ചം
അങ്ങോട്ടു പ്രിയതമൻതന്നെപ്പിടിക്കുമ്പോൾ

അയ്യോ! കഠിനമടിമയംയുതീൻ
 പൊതുല്ലൊരുവെതലുള്ളതുംനഷ്ടമാൽ
 എന്തെന്നീസംസ്കൃതിക്കുണ്ടവനല്ലതോ
 നന്നത്തരമൊരുമെന്നിപോചുത്തുനീ
 പത്തുമാസചുമന്നത്തലരെപ്പറ്റി
 പൊരാറെന്നത്രുനീച്ചങ്ങുപോയോമനേ?"

ഇങ്ങിനെ വളരെ വിചാരിച്ചതിന്നു ശേഷം "ഏന്റെ കൽം ആർ തട്ടുന്നു! എന്തായാലും ഇവനെ ശൂശാനത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു സംസ്കൃതിക്കുകതന്നെ" എന്നു മൂപ്പു പുത്രന്റെ ഉത്തരമുണ്ടുകൊണ്ട് കല്പം മുളും നിറഞ്ഞ വഴിയിൽക്കൂടെ പോയി യെങ്കാമോർ ചുടവകളിൽ തിരിച്ചു. ബ്രഹ്മണന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു പോയതിൽ പിന്നെ ഈശ്വരപുത്രനെ അതൊരു പ്രാണിയും ചന്ദ്രമതിക്കു ഇണയുണ്ടായിട്ടില്ല.

കണ്ണിൽ കത്തിയാലറിയാത്ത കൂടിയത് കണ്ണിൽ കമരന്റെ ശവവുമെടുത്ത് ശൂശാനത്തിലക്കു തിരിച്ച ചന്ദ്രമതി, ഭൂതപ്രതപി.കാചമുളുടെ സഞ്ചാരത്തെയും പ്രകൃതിയുടെ ക്രൂരതയേയും മയപ്പെടാതെ, ശവക്കുളുടെ ദുർഗ്ഗന്ധംകൊണ്ടും ചന്ദ്രാലന്ദാരമുട വികൃതശ്വേതമെക്കൊണ്ടും കത്തിക്കനലായിക്കിടക്കുന്ന തിരുകൊണ്ടും ശൂശാനസ്ഥലത്തെ അറിഞ്ഞ് മരുവിധം അചിടെ ചെന്നുചെന്ന്. അവിടെയുള്ള ചുടവകളിൽ കാണപ്പെട്ട വിരകകളുടെ നഷ്ടശിഷ്ടങ്ങൾ പൊക്കിക്കൂട്ടി അതു കൊണ്ടൊരു ചെറിയ ചീത റിമ്മിച്ചു അതിനൽ കട്ടി

ഭക്ത ശമ്പു: ചെപ്പ് ചന്ദ്രമതി തീ കത്തിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു.

ചുടലക്കാരന്റെ വാദം.

ഈ സമയത്ത് ചുടലക്കാരനായ ഫഹിശത്ത്രസ്, ഏതോ ഒരാൾ അനുവാദം കൂടതെ ശവം സംസ്കരിക്കുന്നതായി മനസ്സിലാക്കി അവിടെ ചെന്നു നോക്കി ചുടലമുപ്പനുള്ള അവകാശം താൻതെ മോടിപ്പിക്കാൻ ശവശയ്ക്കെ ഫഹിശത്ത്രസ് കരയ്ക്കുകൊണ്ടു തട്ടി ആ സ്ത്രീയോട് കപിനായിപ്പറഞ്ഞു. —“നിങ്ങൾ ആരാണ്? ചുടലമുപ്പനായും കൊള്ളിച്ചുടവയും അരിയും താൻതെ ഇവിടെ ആർക്കും ശവം മോടിപ്പിക്കുവാൻ പാടില്ല ആദ്യം അതു ശരിക. പിന്നെ തീ കത്തിക്കാം.”

ചന്ദ്ര — (കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) ഞാൻ അനുഗ്രഹമായ ഒരു സ്ത്രീയാണ്! എന്റെ ഏകപുത്രൻ വിഷംതീണ്ടി മരിക്കപ്പെട്ടുപോയി. ഞാൻ ഈ ഭിക്ഷകാരിയല്ലായ്ക്കയാൽ ഇവിടുത്തെ സമ്പ്രദായം അറിവില്ല. ദയയുണ്ടെന്ന്.

ഫഹി — അതുകൊണ്ടു താമസിക്കാനുളളൂ. അവകാശങ്ങൾ തന്നാൽ ശവം മോടിപ്പിക്കാം.

ചന്ദ്ര — ഏതാൻ കയ്യിൽ യാതൊന്നുമില്ല. ഞാൻ കഷ്ടബ്രാഹ്മണഗൃഹത്തിൽ വേലക്കാരിയാണ്. വല്ലതും വകയുണ്ടെങ്കിൽ യാതൊന്നു തന്നെയും കൂടാതെ ഈ ഇഷ്ടത്ത് ഞാൻ തന്നെ ഇതിന്നു വരുമോ? മൗനമുണ്ട് ഇതു സംസ്കരിക്കാനനുവദിക്കണം.

ഹരി - (ഭയങ്കരമായി) അമ്മേ, ഞാനെന്തു ചെയ്യട്ടെ. ചുടലപ്പണയും കൊള്ളിപ്പടവയും ചുടലമുപ്പനുള്ളതാണ്. അത് അങ്ങോട്ടു കൊടുത്തയക്കണം. അതു കൂടാതെ ഹരിപ്പിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അരി എനിക്കു കഷണത്തിനുള്ളതുകൊണ്ട് നിങ്ങളുടെ കയ്യാവസ്ഥയറിഞ്ഞ് അതു ഞാൻ വിട്ടുതരാം.

ചന്ദ്ര - അങ്ങിനെ പറയരുതേ! ഈശ്വരൻകൂടി തുണയില്ലാത്ത ഈ അനാഥയുടെ പേരിൽ ഭയം തോന്നണം!

ഈ അവസരത്തിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഒരു മുട്ട കളിത്തി ആ സ്ത്രീയുടെ മുഖത്തു നോക്കി. അവർ അന്യന്മാരുടെ അടിമയായിത്തീർന്നാടുമുട്ടി മുഖത്തിന്റെ നിറവും ആകൃതിയും വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ട് അന്യേന്യം ആരെ മറസ്സിപ്പായില്ല. മുട്ട മങ്ങുമ്പോൾ പ്രാവശ്യം കിന്നി അതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ആ സ്ത്രീയുടെ മേൽ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഫിന്നയും പറഞ്ഞു - “നിങ്ങൾ നല്ല സ്വന്തമാരിരാണ്. കയ്യിൽ കണ്ടമില്ലെന്ന് പറഞ്ഞതു കളിയാണ്. നിങ്ങളുടെ കഴുത്തിൽ ഒരു താലിയല്ലെ കിടക്കുന്നത്. അതു ഒളിച്ചുകൊണ്ട് എന്തെ തോല്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ? അതു പാടില്ല. പണയും വസ്ത്രവും ഇല്ലെങ്കിൽ അതിനു പകരം ആ താലി തന്നേക്കിൻ.”

ചുടലക്കാരൻ പറഞ്ഞ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ സ്ത്രീ മോഹാലസ്യപ്പെട്ട ഭൂമിയിൽ വീണു. മോഹം നെളിഞ്ഞതിനുശേഷം വിശ്വാസം തുടങ്ങി.

“നിശ്ചയശ്രേീ ഫരിശ്വേത്രന്മാരുടേതെ
 ഒഴുക്കുപുത്തമംഗല്യസുതത്തിനെ
 കയ്യെടുത്തുനിന്നു കരണകാരന്മാനിട -
 കിട്ടിയ ചട്ടപ്പുരമൊന്നു സങ്കടം!
 മുല്ലമെന്നൊരിതിരുവുള്ളമൊട്ടു
 ചൊല്ലിയതിവ്യയമസ്യവക്ത്രമിടം
 ചൊല്ലുമിട്ടിടിക്കാർവന്നപിമ്പലം
 കള്ളമായിട്ടുവില്ലവാരമെന്തെ!
 ചുരുട്ടിപ്പുറംമാറ്റി കിടന്നിപ്പുറം
 ശ്രദ്ധാ നാ! മൊഴിയിൽ നിന്നുവാമേ!”

ചന്ദ്രമതി തുടങ്ങും -

“ഭൂമതിവിരളകളത്തു, മഹീസുരൻ
 കേവലമാടകൈയുപദ്രവംചെയ്യും;
 മറയ്ക്കുകയെന്തെന്നു തുളുക്കുട്ടാൻ
 കരയുമൊന്നു മൊഴുപ്പുണ്ടുനായ്;
 ഏണിക്കനാലും പരിവൃതായർക്കെ -
 നൊന്നൊന്നിമണ്ടുമൊഴുക്കുമൊഴുക്കും;
 ആയതും കൂടിയപാമരിച്ചിട്ടുവാ -
 നായെന്നു കേൾക്കുമൊന്നൊക്കെയിടേ!”

ഈ വിവരവത്തിൽനിന്നു ഫരിശ്വേത്രൻ കുറച്ചു മെല്ലാം മനസ്സിലായി. തന്റെ കരമൻ മരിച്ചുവരെയും കടംബിനിൽ ഈ വിധം സങ്കടം സംഭവിച്ചതും വിചരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അയ്യപ്പനീയങ്ങളായ പല പല വികാരങ്ങൾ മിന്നൽവേഗത്തിൽ പാ

തെളുകൊണ്ടിരുന്നു. ഏകിലും സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠിതമായ
 ധർമ്മബോധം അവയെല്ലാം മുതിച്ച് മോല നിന്നു.
 അദ്ദേഹം ചന്ദ്രകുതിയോടു പറഞ്ഞു - “ചെതി ചാരിത്ര
 ശുദ്ധിയെപ്പറ്റി ശക്തികൾ. ആ മഹാപാപിയായ ഹ
 മിശ്വസ്ത്രൻ അന്തർഗതനായാണ്” ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞ
 തിരിച്ചിരുന്ന ശുക്രൻ ധനം ചോദിച്ചതു മുതൽ താൻ
 വീരബാഹുവിന്റെ ഉത്സാഹി ചുടലയിൽ വന്നതുവ
 കെയ്തു സകല പണ്ഡിതന്മാരും അറിയിച്ചു. എന്നി
 ട്ടു പറഞ്ഞു - “ഏതുതന്നെ യാതൊരു സത്യം കൈവിട്ട
 കൂട, ഏന്റെ സ്വാഭാവികമായ വീരബാഹുവിന്റെ അവ
 കാശം കൊടുക്കാതെ ശത്രുക്കൾ അസാധ്യമാണ്. അ
 തുകൊണ്ട് ചെതി ചോരി ചെതിയുടെ സ്വാഭാവികമായ
 ബ്രാഹ്മണയോടു വിവാഹം കഴിഞ്ഞു ഒരു പണവും മു
 ണ്ടും വാങ്ങി വരുന്നു.”

ഇതുകേട്ട് ചന്ദ്രകുതികുട്ടിയുടെ ദുഃഖമോ അവി
 കെത്തന്നെ ചെച്ച് ബ്രാഹ്മണമഹത്തീലക്ഷ്യം പുറപ്പെട്ടു.
 പല പല സങ്കടങ്ങൾകൊണ്ടു മദ്ധ്യസ്ഥരായിട്ടുള്ളവർ
 ലും ചാരിത്രശുദ്ധിയെപ്പറ്റിയ സംശയം തീണ്ടുകൊ
 ണ്ടു അല്ല. ഒരു സമാധാനം തോന്നി അതുകൊണ്ടാ
 ണ്ടു ആ അവസരത്തിൽ അധിപതിയായ ചോലവർ
 ക്കു സാധുവില്ല ശക്തിയുണ്ടായത്. ചന്ദ്രകുതി പേരു
 ത്തിൽ പിന്നെ ഹമിശ്വസ്ത്രൻ തന്റെ ഉത്തമമായ കരോ
 ണൻ അരികുത്തിരുന്നു വ്യസനം സമീപത്തെ വിപവി
 ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ചന്ദ്രമതി ബന്ധനത്തിലായത്.

“ആരാത്തു വന്നപ്പോൾ കൂട്ടത്തോടെ” എന്നൊരു
 ഒല്ലാം. ചന്ദ്രമതിയുടെ അറമ്പത്ത് ഇത്രയൊക്കെ ചെയ്തും
 അവസാനിച്ചില്ല. അവർ ഇവരൊന്നിച്ച് അതിലേക്കു
 പോകുമ്പോൾ അവർ പിന്നെത്തന്നെ മറ്റൊരാളെപ്പോലെ
 തീർച്ചയായും കൈകൾക്കായിരുന്നു. ആ രാത്രിയിൽ കാശിരാജാ
 വിന്റെ പുത്രൻ ചില കുളത്തു കെട്ടിയിട്ടു കൈകൾ
 കൊണ്ട് അയാളുടെ ദൈവത്തിലുള്ള വിശ്വാസമെല്ലാം
 അഴിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ആ കുട്ടിയെ കുളത്തു കൈ
 നീട്ടിയിട്ടു വഴിയിൽക്കൂടെയാണ് ചന്ദ്രമതി പോയത്.
 വഴിയിൽ ഒരു കുട്ടി മരിച്ചുകിടക്കുന്നതു കണ്ട്, കരച്ചി
 യിൽ തന്റെ കുട്ടിയുടെ വലുപ്പത്തിലുള്ള ആ കുട്ടിയു
 ളെക്കു വേണ്ടുന്ന കരച്ചിലാണെന്നു തോന്നിയപ്പോൾ
 തോന്നി. അവർ ചെറുപ്പിക്കാതിരുന്നാൽ പ്രേതാഭികൾ
 എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുമെന്നു കേട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, ത
 ന്റെ കുട്ടിയുടെ ശവംതന്നെ ചുവലിൽനിന്നു ഭൂത
 ശവം എടുത്തുകൊണ്ടുവന്നതാണെന്നുവർ തീർച്ചപ്പെടു
 ത്തി. ചന്ദ്രമതിയുടെ കൈകൾക്കു കാരണമായി മി
 ചാരിച്ചാൽ അതിനെ വേണമെന്നതിൽ ആശ്ചര്യമില്ല.
 ഏതായാലും ഈ സംഭവം തീർത്തു പോയവയെ
 ഏതാ വിചാരിച്ചു അവർ അയാളെയും പോക്കിക്കൊ
 ണ്ട് ആ ശവത്തിനരികെ ഇരുന്നു. അപ്പോഴാണ് കാ
 ശിരാജാവിന്റെ ഭൂതന്മാർ, കാണാത്തപോലെ രാജകുമാ
 രനെ തിരഞ്ഞുകൊണ്ട് മൂപ്പം വാഗ്ദാനമായി ആ വഴി

യെ വന്നെത്തി. വഴിയിൽ ഒരുവരുടെ രാജകുമാരന്റെ
 ഉത്ഭവവും അതിന്റേതുക ചന്ദ്രമതിയെയും കണ്ടു.
 പിന്നെ സംശയിക്കുവാനുണ്ടോ? “ഇതാ മഹാപാപി!
 ഉണ്ണിക്കുവാനൊന്നു കൊണ്ട് തിരുവാഭരണങ്ങളെല്ലാം
 ഏടുത്തിരിക്കുന്നു. പിടിക്കിൻ ഈ കൊലപാതകിയെ”
 എന്നു പറഞ്ഞ് അവർ ചന്ദ്രമതിയെ പിടികൂടി പ്രാ
 റിച്ചു. ചന്ദ്രമതിക്ക് ഇനി മരിക്കുകതന്നെയാണ് മേ
 മെന്നു തോന്നി. “അതാണെങ്കിൽ രാജകുമാരനെ കൊന്നു
 ത്” എന്നുവർ ചോദിച്ചതിന്നു ചന്ദ്രമതി “അവൻ കുട്ടി
 കളെ കൊന്നു സഞ്ചരിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസിയുണ്ടെന്നു
 നിങ്ങൾ ധരിച്ചുവല്ലോ. ജീവഹില്ലാത്ത കുട്ടിയെ എ
 ന്റെ മടിയിൽ കാക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സ്ഥിതിക്ക്
 അതല്ലാത്തതു ചെയ്തതെന്നു പറയുകോ? പറഞ്ഞാൽ
 നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുമോ?” എന്നാണ് സമാധാനം
 പറഞ്ഞത്. അതും പൂർത്തനതിന്നു കരസമയം മുസ്സു
 ന്നെ കുമാരന്റെ ശവഭരണാടുക്കു ചന്ദ്രമതിയെ രാജ
 ക്കു കൊടുത്തു. “എന്നാൽ ചന്ദ്രമതിയെ കൊല്ലേണ്ടതില്ല. അവളെ
 സ്വന്തം വിവാഹം വേണ്ടി വാങ്ങിക്കൊള്ളുക.”
ചന്ദ്രമതിയുടെ വധശിക്ഷ.

അന്നു കാശ്മീരാജാവ് ആസ്ഥാന സഭയിൽ വന്നു
 സമയം കോപിച്ച് കളഞ്ഞു. അവർ ചന്ദ്രമതിയെ കൊ
 ത്തുകയും കുന്നുകളിലായിത്തന്നു. രാജകുമാരൻ ചന്ദ്ര
 മതിയെ കുമാരന്റെ ശവഭരണാടുക്കു കൊടുക്കുകയും
 ചെയ്തു. “അതാണ് ബാഹ്യം കൊണ്ടത്” എന്നു

ചോദിച്ചതിന്നു ഭൃത്യന്മാർ “ഇപ്പോൾ ഇവിടെ നിൽക്കുന്ന ഒരു വാലാലിനായ ഒരു സ്ത്രീയാണു്” എന്നു ചോദയിപ്പിച്ചു. രാജാവു് “നിന്നു കട്ടിയെ കൊണ്ടുവാ” എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ചന്ദ്രമതി “വൃശ്ചനെ ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നായി ഇവർ പറയുന്നതു കേട്ടു. എന്തുകൊണ്ടു് കയ്യിൽ ഭവം കാണുകയും ചെയ്തു. ഇവിടെ അധികമായിട്ടുള്ള ഒരു വാലാലിയാണു്? ഞാൻ കണ്ടപ്പോൾ കൊണ്ടുവന്ന ഒരു വാലാലിയാണു്. ഞാൻ അതു് കൊണ്ടു്” എന്നു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽ അവിടെ മേനോൻ വരുമെങ്കിൽ വലിയ ഭാഗ്യമായി എന്നു വിചാരിച്ചാണു് അവർ തന്നെ അയാൾ കരകൊണ്ടുവന്നു ചോദയിപ്പിച്ചതു്.

ഈ വാലാലി രാജാവു് ഒരു സ്ത്രീയെ ഒരു വാലാലിനായ ഒരു വാലാലി പിന്നെ മന്ത്രിയായ ഒരു വാലാലി. “മന്ത്രിസഭാമ! ഇവൾ പറഞ്ഞതു കേട്ടിട്ടില്ല! കൊണ്ടുവന്ന ഒരു ഇവൾ ചെയ്ത ഒരു സമ്മതിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് മാത്രം അതു വിചാരിച്ചുകൂട. കഠിനമായ ദുഷ്ടതകളെല്ലാം ഒരു വാലാലിയാണു്. ഇവളെ കണ്ടാലും ഇവളുടെ കയ്യിൽ കേട്ടാലും ഇവളെ ഒരു വാലാലിയാണെന്നും വലിയ ഒരു വാലാലിയാണെന്നും അറിയുന്നില്ല. അതു് കൊണ്ടു് വേറെ വല്ല ഒരു കാര്യം വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു” ഇതു കേട്ടു് ഭൃത്യന്മാർ “വേറെ ഒരു കാര്യം. ഇവൾ കട്ടിയെ കൊണ്ടുവാ കയ്യിൽ കയ്യിൽ കയ്യിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്” എന്നു പറഞ്ഞു. രാജാവു്, ഒരു ഒരു കാര്യം കേട്ടതെല്ലാം ശരിയെന്നു് എന്നുവന്നായി

നൂറുതെ അയച്ചു പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, മറ്റു കൊണ്ടു വന്ന അടയോളവും ഭൂതന്മാർ ഹാജരാക്കിയ അടയോളവും മന്നായി കണ്ടെല്ലാതെ അതു ചന്ദ്രമതിയുടെ അടിയിലായി തട്ടിച്ചുവെക്കുകയും, ചന്ദ്രമതി കുറേ ചെല്ലു കയറുകയും ആ സ്ത്രീയെ വെട്ടിക്കൊല്ലുവാൻ വിധിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആ നഗരത്തിലെ കൊലപാതകിത്തലവാർ വീരന്മാർ ഉള്ള എന്നു ചണ്ടാലനാണ് കൊലക്കാരൻ ചെയ്തവനെ നഗരത്തിന്നു പുറത്തുള്ള ശ്മശാനത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി കൊല്ലേണ്ടതു വീരന്മാരുവിന്റെ കൃത്യമാണ്. അതിന്നു ചില അവകാശങ്ങളും പദവികളുമെല്ലാം വീരന്മാർ ഉള്ളവർ. മാജനുചിവരാണ് ഈ വീരന്മാരുവിനെ തിരുമുപ്പാകെ കൊണ്ടുവന്നു. വീരന്മാരു തന്റെ പുതിയ ശ്മശാനമുക്കുന്നതായ ഹരിശ്ചന്ദ്രനായും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു. വിചരം പറഞ്ഞ് ചന്ദ്രമതിയെ വെട്ടിക്കൊന്നുവാൻ കല്പിക്കുകയും വെട്ടുന്നതിനുള്ള വരും കല്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്ത് ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ അവന്റെ കയ്യിൽ ഏല്പിച്ചു. അവനാകട്ടെ ആ കയ്യിൽ നടത്തുവാൻ ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ ഏല്പിച്ച് പുരുഷിയോടുകൂടി വരും ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു പുരുഷിയെ കൊടുത്തതിനായി വള കയറും കൊടുത്തു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഏകത്തെ കൈകൊണ്ട് ചന്ദ്രമതിയെ കയറിട്ടു പിടിച്ച് വലത്തെ കയ്യിൽ അയാളെ വെട്ടാൻ വാളുമായി ശ്മശാനസ്ഥനായെടുത്തു.

അപ്പോഴക്കും നോവ പ്രഭാതമായി. ഫരിഷ്വേസൻ്റെ ചോരാഴ്ചിതയല്ലെന്നാവാകല അന്ധകാരം അകന്നു. ചന്ദ്രവംശമുയരായ ചന്ദ്രമതിയുടെ സങ്കടം കാണാൻ വരുന്ന വിചാരിച്ചിട്ടാ എന്നു തോന്നുമാറ് ചന്ദ്രൻ കാണുക. തന്റെ വശംലങ്കാരമായ ഫരിഷ്വേസനോട് അസ്പഷ്ടം പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണെന്ന് എന്നു കരുതി കവിതനായിട്ടാ എന്നു തോന്നുമാറ് മകനറിഞ്ഞാടുത്തിട്ടി സൂര്യദേവനും ഉദിച്ചു മൊമനങ്ങൾ വിവരം അറിഞ്ഞ് സംഭവത്താടുത്തി അങ്ങമിങ്ങു നടന്നുതടങ്ങി.

ഫരിഷ്വേസൻ ചന്ദ്രമതിയെയുംകൊണ്ട് ശുശ്രൂഷത്തിലേക്കു പോകാമ്പാൾ ചന്ദ്രമതി ചാഞ്ചല്യം കൂടുകെട്ടു പറഞ്ഞു — “പ്രാമ! അങ്ങയുടെ കൈകൊണ്ടു മാനസം കവികളാറിടയായത് എനിക്കു വലിയ ഓശ്വതാണ്. സ്വയമർക്കശസ്തുവേണി പലവിധം കഷ്ടതകൾ അനുഭവിച്ചു പൂർവ്വിതാമഹങ്ങളുടെ മഹത്വപരമമുള്ള അങ്ങൻ സമ്പ്രദായത്തോടി റിസ്പോണ്ടം എന്നു വധിച്ചു കൊൾക. ഈ ജനം ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു; ഇവിടുത്തെ ജനത്തിലേലിലും നമുക്കു സുഖമായിരിക്കാം.”

അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ ശുശ്രൂഷത്തിലേത്തി. ഫരിഷ്വേസൻ മാസ്സറപ്പിച്ചു, ചന്ദ്രമതി പറഞ്ഞതായ സ്വയമർ വിട്ടുപിടിപ്പാൻ തയ്യാറായു ചെയ്തു.

എട്ടാമദ്ധ്യായം

ദേവന്മാരുടെ സന്നിധ്യം.

ഹമിശ്വന്ത്രൻ ചന്ദ്രമതിയെ വെട്ടാനൊരുങ്ങിയ സമയം ദേവലോകത്തിൽ നാരദാദികൾ ഹിമാമാതാ മുതിരിയിരിക്കുന്ന ദേവന്മാരോട് വസീഷ്ഠൻ പറഞ്ഞു — “ഹേ വാസവ! ഹമിശ്വന്ത്രന്റെ സത്യം ഇതാ തെളിയിക്കാൻ പോകുന്നു. വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്ത വഞ്ചനകളെക്കൊണ്ടു അനാക സജ്ജങ്ങളാക്കിയിട്ടു ഹമിശ്വന്ത്രൻ തന്റെ മേൽത്തല തന്റെ കൈകൊണ്ടു ചെട്ടക എന്നു കറിയുകയും തുടർ സത്യത്തിന്നു വഴി ചൊല്ലാതെ അറിയിക്കുന്നു. ഇങ്ങാടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആപത്തുകൾ എ വസന്ദിക്കും. നമുക്കു കാണാൻ വേണ്ടു ക” ഇങ്ങിനെ വസീഷ്ഠൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ദേവന്മാർ മുതലായ ദേവന്മാരും, ഗന്ധർവ്വന്മാർ, സിദ്ധന്മാർ, വിദ്യാധരന്മാർ മുതലായവരും, നാരദൻ തുടങ്ങിയ ഹെർഷിമാരുംകൂടി അവിടെ സന്നിഹിതരായി. കാശീനഗരത്തിലെ അനന്തരീക്ഷം അമൃതമുത്തികളാലും ദേവന്മാരെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു.

വിശ്വാമിത്രന്റെ അവസാന കയ്യ്.

എടുത്തെ കയ്യിൽ പാശബദ്ധമായ ചന്ദ്രമതിയും വലത്തെ കയ്യിൽ അലങ്കൃത ചെട്ടവാരങ്ങളു വാളാക്കി ഹമിശ്വന്ത്രൻ ശൂന്യനത്തിലെത്തിച്ചപ്പോൾ വിശ്വാമിത്രൻ അവിടെ പ്രത്യക്ഷനായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു —

“ദേഹ ഹമിഷ്വര! അത് നീക്കത്താള മൃഗത്താണ് പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഭാവിക്കുന്നത്. ജാതവരെ അനവധി സങ്കടങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു. ഇപ്പോൾ അനുഭവിക്കുവാൻ പോകുന്നത് അഭിജ്ഞാന കഠിനമായതാണ്. ഇതല്ലാതെ അനുഭവിക്കുന്നതു വാക്കു മാറ്റുവാൻ വയ്യെന്നുള്ള കള്ളുകാണ് കാര്യമാകുന്നു എന്നിങ്ങനെയും ഭിന്നഭാവത്തിലുള്ളവർ പറയുകമാത്രം ചെയ്താൽ ഈ ആവത്തുക കള്ളല്ലാതെ അത് കഴിയുതാം. അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നത് നല്ലത്.”

ഇതിനെത്തുടർച്ചയായി വാക്കുകൾ ഹമിഷ്വരൻ മറുപടി പറഞ്ഞു—“നിന്ദിതവകി ഇതെന്നു മൃഗത്താണു പറയുന്നത്! സത്യമല്ലാതെ അത് പറകയില്ലെന്നു പല തവണയും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. വിടണയും എന്നോട് അസത്യം പറയുവാനായി ഇവിടുന്നുവരേണമെന്നതിൽ വ്യസനിക്കുന്നു. സത്യമെന്തായി എന്തു പ്രകടമാകും ചെയ്യാനും എന്നിങ്ങനെയായില്ല. ഹമിഷ്വരനെ ഇവിടുന്നു മാറി അന്ധമാക്കിത്തന്നു.” ഇപ്രകാരമുള്ള ഹമിഷ്വരന്റെ ദുഃഖനിശ്ചയത്തെ ഇളക്കുവാൻ രേഖാധർമ്മവും സാധിക്കുകയില്ലെന്നു കണ്ട്, വിശ്വാമിത്രൻ ഇപ്പോൾഗോമതാദം രജാജാദം കൂടി അവിടെനിന്നു അന്തർധാരാചെയ്തു. അപ്പോൾ ദേവന്ദ്രൻ വിശ്വാമിത്രനെ തന്റെ അടുക്കൽ വിളിച്ച് “ഇവിടു വിശ്വാമിത്ര! ഹമിഷ്വരന്റെ സത്യം തീർത്തുകൊടു” എന്നു പറഞ്ഞു. വിശ്വാമിത്രൻ ഏറ്റവും ലജ്ജാജാദകൂടി അവിടെ ഇരുന്നു.

ചന്ദ്രമതിയെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ വെട്ടിയത്.

വിശ്വപാമിത്രൻ മരണത്തിന്നുശേഷം ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ചന്ദ്രമതിയെ കീഴടക്കുവാനു തീർന്നപ്പോൾ അവളോട് ഇരുപതാണ്ടു മൃതാരിഷ്ടന്റെ ഉപദേശിച്ചു. അതുപ്രകാരം ചന്ദ്രമതി സർവ്വചരാചരന്മാരായ സർവ്വശ്വപാമനെ മൃതാരിഷ്ടം തന്റെ ജീവിതനാഥനായ കണ്ടാവിനെ കൈവീട്ടാതെയുളളി സ്മരിച്ചും തന്റെ അകലവും കൂടാതെ റിചകൊണ്ടു ഉടനെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ,

“പരമശിവൻ സർവ്വശ്വപാമൻ ശിവനായും സമ്പൂർണ്ണ സർവ്വമുക്തമായ യമരൂപമാണെങ്കിലും അങ്ങനെയുള്ള സത്യത്തെ ഞാൻ ചെറുപ്പക്കാരിയെന്നിട്ടു കണ്ടെങ്കിലും ചന്ദ്രമതി ബാലാധാരം ചെയ്തുകൊള്ളുകിലും ഈ വെട്ടുകൊണ്ടു ഇവൾ മരിക്കാതിരിക്കട്ടെ”

എന്ന ശ്രീകാണശ്ലോകത്തോടു കൂടി പറഞ്ഞു അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ അരിശുകുതിപ്പോടെ ഒരു വെട്ടുവെട്ടി. അപ്പോഴത്തെ അവളുടെ നിരൂപണമെന്ന പറയണ്ടു. ആ വെട്ടുഗോളം ചന്ദ്രമതിയുടെ കണ്ണത്തിൽ ഒരു വൃഷ്ടമാലയായി കാണപ്പെട്ടു എന്നതെന്നെല്ല, ആ മരണിയുടെ പരിശുദ്ധമായ പാതിപ്രത്യക്ഷതയായ്, അതാവളെ കലിന്ദവർണ്ണമായിത്തന്നെ വേദമായി, അവൾ ഉറപ്പിക്കുകയും തന്റെ കീഴ്പോലെ മനോഹരമായ വ

ണ്ണാണാട്ടുകിയും കാണപ്പെട്ടു. തലവസരത്തിൽ. ആ കാശത്തുവിന്നു ആ ദേവതിമാരുടെ ശിഷ്യത്തിൽ പുഷ്പപ്പൂജയും പതിച്ചു.

ദേവന്മാരും ത്രിമൂർത്തികളും പ്രത്യക്ഷമായത്.

ഈ സമയത്ത്, ആകാശത്തിൽ അദ്വൈതാർത്ഥി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാരും വസിയുഗം രംഭിക്കുകയായ മഹർഷിമാരും ആ ശുശ്രൂഷയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. പരമശിവൻ ശ്രീപാർവ്വതീസ്തോത്രനായി ഗണപതിയോടും സുബ്രഹ്മണ്യനോടുംകൂടി ഘൃതഭാസനായും, താപിഞ്ചരവണ്ണനായ ദാഹവിഷ്ണു ലക്ഷ്മീദേവി ദേവിയോടും ഭൂമിദേവിയോടുംകൂടി ശംഖചക്രഗദാപത്മഹാണിധായി ഗന്ധധാരാപ്രസരനായും, പ്രഭാവതിയായ ബ്രഹ്മാവീ സരസ്വതീദേവിയോടുകൂടി ഹംസഭാസനായും അവിടെ പ്രത്യക്ഷമായി. നാരദൻ മഹനീയെന്നു കീണയിൽ “സരംബസദാശിവ സരംബസദാശിവ” എന്നു കണ്ഠാനന്ദകരമായി ഗാനമെടുത്തു. ഗന്ധർവ്വന്മാർ സംഗീതംകൊണ്ടു ത്രിമൂർത്തികളെ സ്തുതിച്ചു. അപ്പോൾ ശ്രീകുമാരനും ഇടനി. അർത്ഥവരയെന്നായിരുന്ന സന്താപനമല്ലാം വലായി ആ സ്ഥലത്ത് അപരിമിതമായ കരാനന്ദത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണരൂപം കാണുവാനായി. അക്കൂട്ടത്തിൽ ഒരിക്കൽ ഇതിനെല്ലാം മേൽമുദ്രനായ വിശ്വഭക്തിരൂപമായി വിവർണ്ണവരനായും ഉത്തരമണ്ണനായും സ്ഥിതിചെയ്തു.

മെറിബനന്റേൻ സ്മൃതി.

ബ്രഹ്മാദികളായ ത്രിമൂർത്തികളെ പ്രത്യക്ഷമായി
കണ്ടപ്പോൾ മെറിബനന്റൻ സന്തോഷസാഗരത്തിൽ റി
മണനായിട്ട് സ്മരിച്ചു--

നമോസ്തേലോകത്രയസ്സൃഷ്ടികേന്ദ്ര
നമോസ്തേലോക സ്ഥിതികാര്യ കേന്ദ്ര
നമോസ്തേലോകത്രയ നാഗകേന്ദ്ര
നമോസ്തേലുഷ്ണിത്രയത്രപഥകേന്ദ്ര
കഴിഞ്ഞ ജന്മങ്ങളിൽഞങ്ങൾ ചെയ്താ-
കൊഴിഞ്ഞിടാത്തുള്ളതെല്ലാമുപ-
വഴിഞ്ഞമോദമെന്തൊടുമാനമുണ്ടാൻ-
കഴിഞ്ഞ ദ്വിത്വലോകമേതത്രപര-
ജ്ഞിൽപ്പരമേശ്വരി വിജ്ഞാപിപ്പാൻ-
കൊതിപ്പതി, ലിബ്ബേവദിയത്രപര-
മതിക്കകമേതന്നെണമെന്നു, മെന്നാൽ-
മതിത്രീലോകാധിപരോ! ത്രികാലം

തന്നതെന്തെ ചന്ദ്രമതിയും സ്മരിച്ചു -
സമസ്തപരീഭവിന്ന മനുഷ്യവേദ-
സമസ്തരസ്തമനോജ്ഞേന്ദ്രവേ!
സ്തനവൽക്കമെരിപ്പോബ് ജം
പരംവേദമുതസിതെന്നെന്നാക.
ധനാഞ്ചികേരശ്ശവി! നൽപാദാബ് ജ
മനാമതമുതസിതെന്നെന്നാമെ
ജനാമകലമേൽപ്പുറന്നെന്നെന്നാല-

അന്നാവിന്റെലക്ഷ്യപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ,
 ഭവാ നിർദ്വൈതശരീരരൂപ!
 ദിവാനിശ്ശേനിൻപദമാശ്രയംമേ
 നവാമൃതാഭൈരേതമോമന്ദനല്ലോ
 ഭവാപ്യാശോരമണ്ണപകണ്ണധാരൻ
മരിച്ചവർ ദീക്ഷിച്ചത്.

ഇപ്രകാരം ഇവർ സ്തുതിച്ചപ്പോൾ സൗമംഗല്യ
 ദേവതയായ ശ്രീപരമേശ്വരീദേവി ചന്ദ്രമതിയെ തൃക്കൈ
 കൊണ്ടു തലോടി അവളുടെ പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠയെ ശ്രം
 ഘിച്ചു് അനുഗ്രഹിച്ചു. അന്നതരം ശ്രീസുബ്രഹ്മണ്യൻ,
 ഭൃതിപ്പെട്ടുകിടക്കുന്ന ഭോമിതാമരപാലം കാശിരാജപു
 ത്രാനും തൃക്കൈകൊണ്ടു തലോടി ഹിമിക്കയും, അവർ
 ഞ്ഞുപേരും ഉരക്കുന്നനരലത്തെപ്പോലെ ഏഴുനാൾ
 ക്ഷയിച്ചുവെട്ടു. ഇതുകണ്ട് കാണിക്കളെല്ലാം “അമ്മ
 തം, അമ്മമ്മതം” എന്നു ചോദിച്ചു. ചന്ദ്രമതിയും
 ഹരിഷ്ചന്ദ്രനും അന്നസംസാരത്തിൽ മാനമായി
വിശ്വപാതിത്രാൻ ജന്മമലം.

അന്നതരം പാമശിവൻ, ലക്ഷക്കൊണ്ടു മുഖം താ
 ള്ളി നിൽക്കുന്ന വിശ്വപാതിത്രമഹാക്ഷിയാടകളിലെല്ലാം
 ശ്രേണു മുനിസന്തരമേ! അങ്ങു ഹരിഷ്ചന്ദ്രനു ചെയ്തതെന്തെ
 ല്ലാമാണെന്ന് ഒട്ടും മറയ്ക്കാതെ ഈ സ്വകയിൽ പറയുക”
 അപ്പോൾ വിശ്വപാതിത്രൻ, മുഖം ദേവസഭയിൽവെച്ച്
 വസീഷ്ഠനുമായുണ്ടായ വാദമൂലം അതിനാശയം ഹരി
 ഷ്ചന്ദ്രനാദ കപടമായി യോഗദൃഢം അഭവിക്കിച്ചു വാ

വിശ്വാ - ഓമ മഹാമാജാവാ! ഞാൻ രാജ്യം വാങ്ങിയ
തു പരീക്ഷാർത്ഥമായിട്ടു മാത്രമാണ്. എന്നിങ്ങനെ രാജ്യ
ത്തിൽ തെല്ലുപോലും ആശയില്ല. പതിനായിരം വ
ർഷം തവസ്സുദയമു് ബ്രഹ്മാർപ്പണം സമ്പാദിച്ച ഞാൻ
ഈ വലിയ പദവിയിൽ കൈവിട്ടു് 'രാജാ' എന്ന
സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുമോ? രാജ്യപരിപാലനത്തിന്നു
ഈ അറിവും അർത്ഥവും അത്യാവശ്യമെന്നു ധർമ്മമുള്ളത്.

ഹരി - (കണ്ഠിതഭാവത്തിൽ) ഞാൻ എന്റെ പട്ടമഹി
യിയെയും സ്ഥാനാവകാശിയായ കർമ്മനെയും വി
രോധിക്കുന്നു. പോരാത്തതു ഒരു ചണ്ഡാലന് എടുക്ക
തായും തീർന്നു. ഇവക അകൃത്യങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടു
പിന്നെ പരിശുദ്ധമായ രാജസിംഹാസനത്തിൽ -
അതുതന്നെ ഒരു മഹാവിഷം ദാനം ചെയ്തതിൽ - വി
ദ്യം ഇരിപ്പാൻ അർഹതയില്ല. അതു പ്രമേധം സ
മ്മതിക്കുമോ?

അഗ്നിദേശവാൻ പ്രത്യക്ഷമായു്.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ അഗ്നിദേശവാൻ പ്രത്യക്ഷനായി
ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. - 6. പരമശിവസ്വാമി ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ
രാജ്യത്തെ വിൽക്കും എന്നു തീർച്ചയായപ്പോൾ പതിവ്രതം
തെറ്റിയ ചന്ദ്രമതിയുടെ പാതിവ്രത്യത്തിന്നും ധർമ്മത്തി
ന്നും മാലിന്യം കലിപ്പിക്കുകയെന്നു വിചാരിച്ചു് ഞാനാണു
ബ്രഹ്മരണഭവനം ധരിച്ചു് ചന്ദ്രമതിയെയും കർമ്മന
യും വാങ്ങിയത്. എന്റെ ഗുഹത്തിലാണവർ പർത്തിക്ക
ുന്നത്. ഇതിൽ എന്താണ് ധർമ്മമുള്ളത്? എന്നു പ
റഞ്ഞു് അഗ്നിദേശവാൻ, ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സചാരസുഷു
മത്തിൽ, രാജ്യവ്യക്രന്തനെ വിൽക്കുമ്പോൾ ഏഴുതിരു
ന്തരായ വികൃതപര്യം ശിവന്റെ മുമ്പിൽ കയ്യു.

ചത്തശവങ്ങളെമരിച്ചപ്പഴമിനിയു.
 മലപരമതിലൊരുകാണികളാൽ,
 എല്ലുകൾമേൽക്കുകയുംവിരകകൾ
 നല്ലൊരു ചതകളായുംതീർന്നു.
 അട്ടമസിദ്ധതിമിത്തവിശേഷം
 ഇട്ടമഹോമനീനികരവുമായി
 ശവമെരിയുന്നൊരു ചട ചടനിനദം
 രൂവണാമൃതമാംവദിയുപരിയായ്,
 ചത്തശവങ്ങളുതപ്പാശ്ചര്യം
 ശുദ്ധപതുപ്രകരങ്ങളുമായി.

ഇങ്ങിനെ കണ്ടപ്പോൾ ശുദ്ധാമൃതനായ ഹരി-
 ശ്ചന്ദ്രനങ്ങായിത്തന്ന സംശയങ്ങളെല്ലാം തീർന്നു. അദ്ദേ-
 ഷം പ്രസന്നവദനനായി വെച്ചു. അനന്തരം ഭഗവാൻ
 ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ സത്യവിജ്ഞാപനമെഴുതിയ പട്ടാളികൾക്ക് അ-
 ദോഷത്തെ അനുഗ്രഹിച്ച് ഇങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്തു--
 “ഹേ ഹരിശ്ചന്ദ്ര! യാതൊരു സംശയവും കൂടാതെ അ-
 യോദ്ധ്യയിൽ പോയി രാജ്യപട്ടാളികൾക്കും ചെറു് അ-
 നവധികാലം സുഖഭോഗങ്ങൾ അനുഭവിച്ചാലും. വി-
 ന്ന രാജ്യഭാരം പുത്രൻ ഏല്പിച്ച് അവാസാനം എ-
 ന്ൻ പരത്തേ പ്രാപിച്ചാലും.” ഇപ്രകാരം കല്പിച്ച് ഭ-
 ഗവാൻ ദേവേന്ദ്രനോട് ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പട്ടാളികൾക്കും
 വിധിപ്രകാരം നടത്തിക്കൊടുക്കുവാനരുളിച്ചെയ്ത് മറ-
 ന്തു. ബ്രഹ്മാവും വിഷ്ണുവും മറ്റുള്ളവരും അനന്തരാനന്ദം
 ചെയ്തു.

ഹരിശ്ചന്ദ്രപട്ടാളികൾക്കും.

ശ്രീവരാഹേശ്വരൻ കല്പനപ്രകാരം ദേവേന്ദ്രൻ

മുതലായവരും വസിയ്ക്കുന്നാരോധികളായ മഹർഷിമാരും ഫരിശ്വരനോടും പരിവേഷത്തോടുംകൂടി അയോധ്യയിലേക്കു ഒരു ഘോഷയാത്രയായി പോയി പട്ടാഭിഷേകത്തിന്നു ശ്രമിച്ചു. കാശിയിലെ ശൂദ്രനസ്ഥപുരുഷനെ ഫരിശ്വരനോടുകൂടിച്ചുണ്ടായിരുന്ന സത്യകീർത്തി അഭിഷേകസംഭാരങ്ങളെല്ലാം കെട്ടി, പുരവാസികൾ ആ ഹിമാലയത്തിനായി നഗരവും രാജധാനിയും കലശിയമായി ജ്വലകരിച്ചു. ബ്രാഹ്മണരുടെ വേദധ്വനിയും, വൈദികന്മാരുടെ മന്ത്രധ്വനിയും, വൈതാളികന്മാരുടെ ഗാനസമ്മിളിതമായ സ്തുതിയും, വേദശാസ്ത്രികളുടെ സംഗീതധ്വനിയും, ഇടകലർന്ന ആ രംഗത്തിൽ ശുഭമുള്ളതായിട്ട് ദൈവനാഥൻ, ഗംഗാനദിയിലെ പാവനജലകൊണ്ട് സിംഹാസനസ്ഥനായ ചന്ദ്രമണീഫരിശ്വരന്മാരുടെ ശിരസ്സിൽ അഭിഷേകകർമ്മം നടത്തി. ആ അവസരത്തിൽ വസിയ്ക്കുമഹർഷി,

ഫരിശ്വര! ഭവത്സത്യ-
ധർമ്മരംഭനകേരവലം
പൂർവ്വധികംവിളങ്ങുന്ന
വിശ്വാഭിരൂപനിതപ്തമാത്.

ചാനഭവ്യമേവം
ഭവിപുതാകമേലിലും
സർവ്വസൗഖ്യമേഗൃഹം
വർദ്ധിപുതാകസർവ്വം

എന്നിരിക്കെ അനുഭവിച്ചു. എല്ലാവരും യഥാസ്ഥാനം ഗമിക്കുകയും ചെയ്തു.

ശുഭം.

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

ക്രിട്ടുണ്ണലീലകൾ	1—
വിവേകാനന്ദസാമികൾ ഭീവചരിത്രം	1—
റിമേയർഡ് സിംഹം	1—
പ്രവർ	0—
പ്രഥമ ഭാഗം	0—
മെലിശ്വരൻ	0—
ക്രിട്ടുണ്ണദൂതം	0-1
ജയരാജൻ 2 ഭാഗം	2—
ഉയ്യരി	0—
സംഹിതകൗസ്തുഭം	0—
പ്രാചീനഭാരതം	0—
മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരി	0—
പ്രബന്ധരൂപണം	0—
വസന്തസേന	0—
നീതിശാസ്ത്രരത്നാശങ്ക	0—
സമസംഗ്രഹങ്ങൾ	1—
ശൃംഗാരതിലകം	0—
ക്രിട്ടുണ്ണകണ്ഠാമൃതം	0-1
ചേനസ്തോത്രമഞ്ജരി	0—
സൗന്ദര്യലഹരി	0—
ശിവാനന്ദലഹരി	0—
ഗ്രാമഭാഷാകം	0—
ഗംഗാലഹരി	0—
ശ്രീരാമകണ്ഠാമൃതം	0—
ഇംഗ്ലീഷ് മലയാളപദമഞ്ജരി	0-1
കുമാരഭാരതി 2 ഭാഗം	2—
സംസ്കൃതകാവ്യപരാംവലി	0-1

മാനേജർ, 'സരസ്വതീ'വിലാസപുസ്തകം

തൃശ്ശിവപേരൂർ TRICHUR

